



ORVOSKARI, HIRMONDÓ

Pécs, 2014. február



TARTALOM

1848 (Kiss Tamás összeállítása)

Az Adventi koncertről

(Sipos Katalin)

Szép tradíciók

(Mess Béla)

A Doktori és Habilitációs Tanács ülései

(Fischer Emil)

Pórszász János emlékére

(Szolcsányi János, Barthó Loránd, Mess Béla)

Az Orvosi jelnyelv képzésről

(Földényi Gabriella)

Átadták a Nukleáris Medicina Intézetet

(Sarkadi Margit)

A Magyar onkológusok XXX. kongresszusa

(Csere Tibor, Mangal László)

A Bőrgyógyászati Klinika átadása

(Kresák Gergely Péter)

Speciális rendelő nyílt a Fogászati és

Szájsebészeti Klinikán (Nagy Ákos)

**Meskó Sarolta
és Várhidy László emlékére**

Az év honlapja 2013 (Duga Zsófia)

Az Élettani Intézet és az Arizonai Egyetem

Élettani Intézete közötti együttműködésről

(Péczeli László)

Educatio 2014 – Horváth Katica

Nyílt Nap 2014 (Duga Zsófia)

A 3. Szent Sebestyén Tanfolyam

(Molnár F Tamás)

Fülsebészeti kurzus Indiában

(Gerlinger Imre)

**Válogatás könyvtárunk magyar nyelvű
folyóirataiból – Orvosi Tár** (Gracza Tünde)

Szerzők ünnepe (Gracza Tünde, Koller Ákos)

**A PTE ÁOK Nemzetközi Oktatási Központ
projektje Európai Nyelvi Díjat kapott**

(Rébék-Nagy Gábor)

**A császárért és a királyért – szikével és
fecskendővel** (Molnár F Tamás)

Röviden: Játékonysági koncert; hallgatói verseny; nyertes pályázatok beszámolója; ünnepi tudományos ülés a Pszichiátriai Klinika szervezésében; könyvismertetés

Intézeti, klinikai hírek, információk

**In memoriam Várhidy László,
Blasszauer Béla, Szücs Józsefné**

Tisztelt Olvasók!

Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc emléke előtt idén egy alapos, érdekes tanulmány részleteivel szeretnék tisztelni, amely történelmünk egyik legfontosabb eseményét a magyar történetírás szemszögéből vizsgálja. Ha a történetírói prózát mégis kicsit száraznak találnák, lelkesítsék Önöket a szép versek! Lám, például az „édes babám” kifejezés mennyivel személyesebb, érzelmesebb, mint a „barátnőm”!

Kiss Tamás
könyvtáros

Hermann Róbert

Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc a magyar történetírásban



1848-49 a magyar történelem egyik legfontosabb fejezete. A magyar köztudat és a magyar történelmi irodalom két szóval jellemzi a másfél éves eseménysort: forradalomnak és szabadságharcnak nevezi.



1848-as emlékmű

Várpalota, Thury György tér (Az Újlaky vár mögötti parkban)

Mit kíván a magyar nemzet. Az 1848-as 12 pont, öt részre töredezett süttői mészkőre vésve. (Forrás: Internet, szoborlap.hu)



Felelős szerkesztő: Barthó Loránd, Bogár Lajos

Olvasószerkesztő: Hollósy Tibor, szerkesztőségi munkatárs: Kiss Tamás

Tördelőszerkesztő: Babarciné Stettner Lenke.

A szerkesztőség címe: PTE, Általános Orvostudományi Kar, Sajtóiroda, 7624 Pécs, Szigeti út 12.

Tel.: 72/536-116. E-mail: hirmondo@aok.pte.hu ■ HU ISSN 1586-1031

Nyomtatva a PTE ÁOK Nyomdája.

Elektronikus publikáció: www.aok.pte.hu/hirmondo

A hivatalos fotókat Verébi Dávid készítette, Czulák Szilvia gondozta.

Az első borítón Rodler Miklós és Barthó Loránd fényképei.

Forradalomnak, mert az országban 1848 március-áprilisában forradalmi változás ment végbe, részben forradalmi külsőségek, tömegmozgalmak, tüntetések közepette. Az ország független felelős kormányhoz jutott, s ezzel 1526, a mohácsi vereség óta először az ország sorsára vonatkozó legfontosabb döntések nem az ország határain kívül, hanem az ország fővárosában születhettek. A változás azonban nem csupán a hatalomgyakorlás technikájában következett be. Az ország ekkor lépett át a feudális rendből a polgári társadalomba. Az addig jogfosztott jobbágyok többsége az általa művelt föld szabad paraszti birtokosává vált. A forradalom ugyan nem juttatott mindenkit tulajdonhoz, de a törvény előtti egyenlőség elvének kimondása a polgári szabadságjogok egyik legfontosabbikát jelentette.

A köztelhivatal, a cenzusos, a vagyoni helyzeten és nem a rendi társadalmi pozíción alapuló választójog, a népképviselőt bevezetése mind azt jelezte, hogy Magyarország némi késéssel ugyan, de a Nyugat-Európában már ismert társadalmi fejlődési modellt fogja követni.

A meghatározás másik eleme, a szabadságharc elnevezés jelzi, hogy az ország nem tudta békés körülmények között végrehajtani ezt az átalakulást, s a polgári átalakulás egyes vívmányainak védelmében végül fegyverhez volt kénytelen nyúlni. Bécsben ugyanis nem nyugodtak bele abba, hogy Magyarország, a Habsburg Birodalom területét tekintve legnagyobb alkotóeleme önálló politikai tényezővé vált. Előbb az országban élő nemzetiségek mozgalmait felhasználva igyekeztek rábírní a magyar politikusokat a közjogi önállóság jelentős részének feladására. 1848. szeptember 11-én Josip Jelasics horvát bán, cs. kir. altábornagy indított nyílt – Bécsből titokban támogatott – fegyveres intervenciót Magyarország ellen, majd 1848. október közepétől az országban állomásozó cs. kir. katonaság nagy része fordult szembe a magyar kormánnyal. A harc 1849. április közepéig önvédelmi harc volt, ekkor azonban a magyar parlament – válaszul az olasz alkotmányra – kimondta az ország függetlenségét és a Habsburg-ház trónfosztását. Ezzel az önvédelmi háború függetlenségi háborúvá vált, amelyet Ausztria csak az orosz cár fegyveres segítségének igénybevételével tudott leverni. A korabeli európai történelemben példa nélkül álló módon két nagyhatalom egyesült fegyveres erejére volt szükség ehhez. A schleswig-holsteini háborút nem számítva, ez volt az 1848-49-es korszak leghosszabb ideig tartó fegyveres konfliktusa: a komáromi magyar erőd csak 1849. október elején kapitulált.

A forradalom és az átalakulás jelentőségével a kortársak tökéletesen tisztában voltak. Ezzel magyarázható, hogy hetekkel a március 15-i pesti forradalom után vagy fél tucat munka jelent meg „a nagy nap” emlékére. Ezek szerzői általában maguk is az események résztvevői vagy szemtanúi voltak. Műfajukat tekintve ezek a munkák a memoár és a riport határán mozognak, noha rengeteg olyan adatot őriztek meg, amelyeket a történetírás is hasznosíthat. Ezek az alkotások azonban hosszú időn át folytatás nélkül maradtak. A közvélemény érdeklődését a sajtótudósítások inkább kielégítették, s a hetente, sőt naponta változó körülmények nem is igen kedveztek az események kortörténeti feldolgozásának.

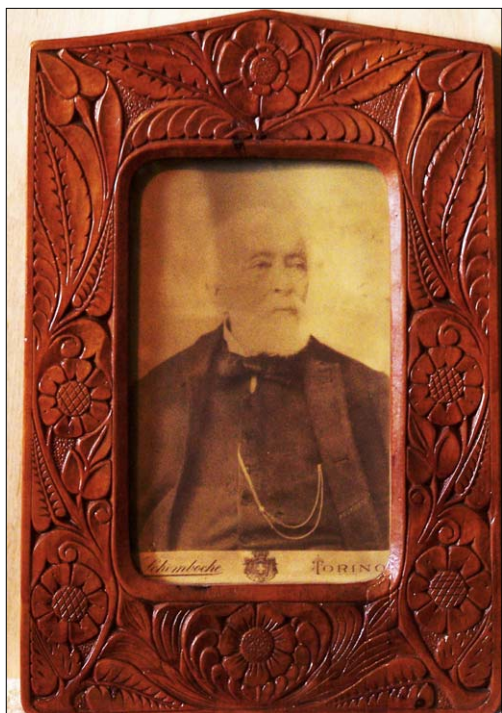
Először 1849 tavaszán vetődött fel hivatalos formában az események történetírói megörökítésének gondolata. A végrehajtó hatalmat gyakorló Országos Honvédelmi Bizottmány 1849. március 11-én felhívást bocsátott ki, amelyben azok jelentkezését kérte, akik hajlandók lennének haditudósítóként összegyűjteni a legfontosabb hadieseményekre vonatkozó adatokat; nem csupán a hivatalos jelentéseket, hanem a résztvevők beszámolóit is. Március 16-án meg is születtek a ki nevezések. Ezek érdekessége az, hogy a kinevezett hat személy közül csupán egy volt történetíró (Kővári László), míg a többiek valamennyien publicisták vagy költők, s hogy mindegyikük polgári személy volt, nem katona. Az érdekes vállalkozás végül kevés tényleges eredményt hozott. A kinevezés nem tisztázta, hogy a megbízott történet-

szeknek mit kell tenniük az összegyűjtött anyaggal, s nem is nagyon ellenőrizték őket. Közülük összesen ketten folytattak komolyabb gyűjtőmunkát, a többiek lényegében mit sem tettek. Kővári és Mészáros Károly meg is jelentették anyaggyűjtésük egy részét, s Kővári ennek alapján írta meg az 1848-49-es erdélyi események történetét. A forradalmi sajtó csupán néhány ilyen jellegű munkát produkált; így 1849 tavaszán a cs. kir. csapatok vereségei után született egy-egy hosszabb összefoglaló Esztergom, illetve Komárom városok 1849. január-április közötti történetéről. Az 1848. március 15-éről szólókhöz hasonló riportkönyv jelent meg 1849 júniusában Buda visszafoglalásáról. S nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy *A Magyar Nemzet Függetlenségi Nyilatkozata* maga is az események történeti áttekintése: szövegének tekintélyes része azt a folyamatot mutatja be, ahogy az ország az 1848. áprilisi átalakulás után eljutott az 1849. áprilisi szakításig.

A közkeletű megállapítás szerint a történelmet a győztesek írják, ám az 1848-49-es forradalom és szabadságharc esetében ez nem egészen így volt. Az események első, még csak részleges összefoglalását azok egyik legfontosabb szereplője, Kossuth Lajos írta meg. 1849. szeptember 12-én Vidinből egy körlevelet intézett a külföldi magyar diplomáciai ügynökökhöz, amelyben a szabadságharc 1849. április végétől augusztus közepéig terjedő történetét tekintette át. A körlevél célja az volt, hogy meggyőzze a külföldi közvéleményt: Magyarország veresége csak ideiglenes, s az ország képes lett volna megbirkózni két nagyhatalom egyesült fegyveres erejével is, ha a hadsereg fővezére, Görgei Artúr tábornok nem árul. Kossuth e körlevél megírásakor még abban reménykedett, hogy Anglia és Franciaország diplomáciai úton beavatkoznak Magyarországon. Amikor azonban a levél nyilvánosságra került, e remények már mind füstbe mentek, s a körítés, azaz a múltértelmezés került a külföldi, majd a magyar közvélemény elé. Kossuthnak ez a körlevele aztán évtizedekre meghatározta az emigrációs, majd a hazai magyar történetírás tekintélyes részét. Mivel több nyelvre is lefordították, nem maradt hatástalan a német, angol és francia, Magyarországgal foglalkozó történeti irodalomra sem. 1850-ben, csonkított magyar fordításban Magyarországon is megjelent, s így a hazai közvélemény is megismerhette tartalmát.

Az első összefoglaló munkákat Magyarországon egy fiatal újságíró és önjelölt történész, Szilágyi Sándor írta meg 1848-49-ről. Szilágyi tette közzé magyar fordításban Kossuth említett körlevelét, s jelentette meg Kossuth 1847-1849-es országgyűlési beszédeit. A magyar forradalomról írott munkája lényegében az események kronologikus felsorolása, különösebb értékelés nélkül. Előadását rendszeresen megszakítja néhány, a hivatalos Közlönyben, illetve Mészáros Károly egy 1849-es hírlapi közleményében megjelent okmány közlése. Szilágyi írt egy külön könyvet a szabadságharc végnapjairól, illetve a kor divatjának megfelelően egy jellemrajz gyűjteményt is összeállított az események szereplőiről. Ez utóbbi azt tükrözi, mi volt az az ismeretanyag, amit az események részleteibe be nem avatottak tudhattak azok szereplőiről. Ugyanakkor Szilágyi komoly érdeme, hogy ő indította meg azt a rövid ideig élő lapot, amely az események szépirodalmi és kortársi dokumentálását célozta. Szilágyin kívül alig néhány ilyen jellegű vállalkozásról tudunk, 1851-1861 között a cs. kir. hatóságok ezeket rendre betiltották, a kéziratokat vagy a kinyomtatott példányokat elkobozták, s gyakran meg is semmisítették. Kivételt csak az olyan lojális szellemű munkák képeztek, mint Johann Janotych von Adlerstenéi, aki kronologikus módon dolgozta fel az eseményeket, illetve nagyobbbrészt sajtótudósítások és a hivatalos Közlöny alapján állította össze háromkötetes okmánytárát.

Tény, hogy a győztesek sem vesztegették az idejüket. 1850-ben Julius von Haynau tábornok, a cs. kir. hadsereg parancsnoka írta meg az általa vezetett nyári hadjárat történetét vezérkari főnökével, Wilhelm Ramming ezredessel. Valamivel később az 1848-49-es téli



Eredeti Kossuth fénykép a családi kincsesládából, amely Torinóban készült és az ükapámé volt, ma édesapám lakását díszíti. A gyönyörű fakeretet Szentgálon készítette Tóth József faragó, a Népművészet Mestere (1913-1983). Olvassátok el a leírást is, mert számomra fontos, szép családi történetet rejt magában! Édesapám így mesélte el a kép történetét: „Nagy Gergely dédapám Nagyenyeden joghallgató volt a szabadságharc idején. Mikor az orosz túlerőt reánk hozták, látta, hogy baj van, nem várta meg, hogy besorozzák, behívják, hazament, felkötötte kardját, kihozta az istállóból legszebb lovát, s ment a kökösi hídra Gábor Áron mellé harcolni. A szabadságharc leverése után nem mert visszamenni Nagyenyedre, félt a megtorlástól, s egy kicsi faluba, Kisborosnyóba (Háromszék) húzódott, remélve, hogy ott nem fognak rátalálni. Ott éppen nem volt tanító, mert elesett a háborúban, kérték, vállalja el az iskolát. Így lett jogászból iskolamester. Erdélyben újra akarták szervezni a szabadságharcot. A mozgalomhoz ő is csatlakozott. Elment Torino-ba Kossuthhoz is. Onnan hozott Kossuthról egy fényképet. Ezt találtam meg a hagyatékában.” Ma ezt a képet a 90 éves Édesapám őrzi. A csodálatos, bakonyi faragású képkeretet egy kedves tanítványának faragó édesapjával, Tóth Józseffel készítette hozzá Szentgálon. Tóth József (1913-1983) csodálatos faragásaiért 1962-ben megkapta a Népművészet Mestere kitüntetést. Lám, hogy hatja át a történelem a családok életét! (Forrás: OSZK képtára)

és tavaszi hadjárat feldolgozása is elkészült. Ennek megrendelője

Alfred zu Windisch-Grätz tábornagy, 1848 októberétől április közepéig az Itálián kívüli cs. kir. hadsereg fővezére, írója pedig Johann Nobili altábornagy, Windisch-Grätz vezérkari főnöke volt. A munka igen részletesen foglalkozott a cs. kir. csapatok 1848-49-es téli sikereivel, s a tavaszi magyar győzelmekről csak futólag, afféle sajnálatos függelékként emlékezett meg. A Windisch-Grätz és Haynau között fővezérként működő Ludwig Welden tábornagy maga írta meg emlékirataiban másfél hónapos ténykedésének történetét. Az erdélyi hadjárat eseményeit szintén egy résztvevő, August von Heydte őrnagy készítette el, igaz, csak az 1860-as évek elején. Ezeknek a gyűjteményeknek egy komoly közös előnyük volt: a feldolgozások írói a saját és a zsákmányolt magyar iratanyag alapján készítették el művüket, sőt több tucat magyar okmányt is közzétettek. 1850-1851-ben megjelentek a hivatalos orosz összefoglalók is az 1849. nyári hadjárat történetéről. A két, egykori szövetséges némileg össze is vezett azon, hogy kit mekkora rész illet a sikerből. Az osztrákok érthető módon igyekeztek minél kisebb jelentőséget tulajdonítani az orosz hadsereg szerepének; az oroszok pedig, szintén érthető módon, azt hangsúlyozták, hogy nélkülük a cs. kir. hadsereg soha nem nyerte volna meg a háborút.

Az osztrák összefoglalók elkészítésében volt honvédtisztek is részt vettek. A cs. kir. hatóságok a magyar hadsereg Aradon raboskodó vezérkari tisztjeivel rendezték a magyar hadművelleti iratanyagot, s közülük egyesekkel rövid összefoglalókat írtak az egyes hadműveletekről, amelyeket aztán mind a téli, mind a nyári hadjárat történetének megírásánál felhasználtak. Ennek köszönhetően az aradi várbörtönben kisebbfajta szerzői munkaközösség jött létre, amelynek tagjai, közel harminc volt honvédtiszt nekilátott a szabadságharc történetének feldolgozásához. Csermelyi Lajos őrnagy megírta a délvidéki harcok történetét, Gyulai Gaál Miklós vezérőrnagy pedig az előmunkálatok alapján magát az összefoglaló munkát is elkészítette. A több ezer kéziratoldalból azonban csupán néhány száz jelent meg nyomtatásban. Asbóth Lajos ezredes 1862-ben emlékirataiban, saját neve alatt tette közzé egy részüket.

A magyar emigránsok részéről természetes igény volt, hogy az európai és amerikai közvélemény az ő előadásukban ismerje meg a magyarországi események történetét. (Többek között ez magyarázza a vidini levél gyors közzétételét is, noha maguk az emigránsok sem értették vele mindenben egyet.) A „magyar kérdés” egészen 1852-ig

napirenden volt: előbb a magyar és lengyel emigránsok kiadatása körüli vita fenyegetett nemzetközi konfliktussal, majd a magyarországi megtorlás keltett komoly hullámokat, 1851-ben Kossuth Törökországból történt távozása, 1851-1852-ben angliai és amerikai útja foglalkoztatta a közvéleményt.

Az első összefoglaló munka megírására egy hölgy vállalkozott; pontosabban, egy hölgy neve alatt jelent meg. Walther Terézia, Pulszky Ferencnek a magyar kormányzat angliai ügynökének felesége emlékirat-jellegű formában mutatta be a magyarországi eseményeket. A munka legérdekesebb részei természetesen azok, amelyek a szerző visszaemlékezésein alapulnak. A többi rész inkább a Függetlenségi Nyilatkozat és a vidini levél érvkésztetének „felvizezett” változata, amelyet a szerző néhány nevezetesebb okmány közlésével próbált hitelesebbé tenni. A munka szerint Magyarország rákényszerült az önvédelmi háborúra; a nemzetiségek nem lázadtak volna fel, ha a bécsi udvari körök nem ármánykodnak stb. A tartalom és egyes részletek alapján azonban gyaníthatjuk, hogy a munka megírásába alaposan besegíthetett maga a férj, Pulszky Ferenc is.

Az emigrációban ugyan két szakmabéli történész is ott volt (Horváth Mihály és Szalay László), azonban az első komoly összefoglalókat mégsem ők írták. A szabadságharc erdélyi eseményeinek történetét Czetz János vezérőrnagy, az erdélyi hadsereg egykori vezérkari főnöke, majd főparancsnok-helyettese írta meg. Czetz csupán a hivatalos Közlöny egyes tudósításait használta, ezért munkája nem mentes a téves adatoktól. Mondanivalójának lényege itt is az, hogy a román nemzetiségi mozgalom a bécsi ármányok nélkül nem fordult volna fegyveresen is szembe a magyarokkal. Klapka György vezérőrnagy, volt helyettes hadügyminiszter, Komárom védője szintén 1850-ben jelentette meg emlékiratai első változatát, amely a függetlenségi harcot, tehát az 1849. április-október közötti periódust tárgyalja.

A nagy népszerűsége szert tett munka négy nyelven (angolul, németül, olaszul és dánul) is megjelent. Klapka műve valóban emlékirat, s csak néhány ponton terjeszkedik túl saját szerepének elmondásán. Komoly erénye volt azonban e munkának, hogy több tucat, Klapka birtokában lévő okmányt közölt; a nemzetközi közvélemény meggyőzésére pedig a függelékben Magyarország közjogi állására vonatkozó törvényeket, királyi rendeleteket stb. tett közzé.

Klapkában ekkor fogalmazódott meg a gondolat, hogy meg kellene írni a forradalom és szabadságharc összefoglaló történetét is. Mivel önmagában nem érzett ehhez elegendő képességet, az emigráció több más tagját is mozgósítani akarta, így Vukovics Sebő főkorománybiztost és igazságügy minisztert, Horváth Mihály vallás- és köz-

oktatásügyi minisztert, Spelletich Bódog képviselőt és kormánybiztost, valamint Teleki Lászlót, a magyar kormányzat volt párizsi ügynökét. Amikor azonban kiderült, hogy Vukovics és Horváth már egy nagyobb munkán dolgoznak, Klapka végül is úgy döntött, hogy megmarad a szabadságharc katonai történeténél. Az újabb művet Czetzel közösen írták meg, s ennek időhatárai 1848 tavaszától 1849. május közepéig, a tavaszi hadjárat végéig terjedtek. Klapka a magyarországi, Czetzel az erdélyi részeket írta. A mű ugyan inkább hadtörténeti feldolgozás, azonban érinti a szabadságharc politikai történetét is. Ez a munka is megfelel az emigráció általános szemléletének: a nemzetiségi mozgalmak interpretációja, Görgei szerepének bemutatása mind ezt jelzik. Ugyanakkor komoly erénye volt, hogy az osztrák hivatalos összefoglaló munkák megjelenése után szakmailag viszonylag megbízható feldolgozást adott a hadieseményeknek. A folytatás azonban elmaradt. Valószínűleg ebben szerepe lehetett annak is, hogy ekkortájt tucatjával jelentek meg a külföldi olvasóközönség ízléséhez jobban illő feldolgozások, de talán a készülő más összefoglalókról érkező hírek is ebbe az irányba befolyásolták Klapkát. Mindenesetre ezután még évekig foglalkozott egy újabb összefoglaló megírásának gondolatával, s ehhez több volt bajtársától is szerzett visszaemlékezéseket és adatokat.

Ebben az időben több tucat más munka is napvilágot látott. Ezek közül a legbecsesebbek azok a visszaemlékezések, amelyeket a szemtanúk írtak; a többi munka inkább a könyvpiaci kereslet kielégítését szolgálta, ám tényleges történeti értékük csekély.

E korszak végét két munka megjelenése jelzi. Görgei Artúr tábornok, egy ideig a magyar hadsereg fővezére, a Szemere-kormány hadügyminisztere 1849 augusztusában a cár követelésére kegyelmet kapott, s a cs. kir. hatóságok a karintiai Klagenfurtba internálták. Itt kezdett hozzá 1849 novemberében emlékiratai megírásához, amelyek 1852 áprilisában Lipcsében jelentek meg. Görgei ekkor már – Kossuth és az emigránsok többségének jóvoltából – a magyar szabadságharc kinevezett árulója volt. Így aztán nem csoda, hogy emlékiratában volt fegyvertársait nemigen kímélte. Ugyanakkor nem kis bátorságról téve tanúbizonyságot, a munka egészében a magyar küzdelem jogossága és indokoltsága mellett foglalt állást, bírálta az osztrák kormányzat és a császári udvar politikáját, a fegyverletételt követő megtorlást, s neveltségessé tette Jelačićot és Windisch-Grätzet. A munka valóban csupán emlékirat, ám olyan adatokat tartalmaz, amelyek mindmáig a szabadságharc hadtörténetének nélkülözhetetlen forrásává teszik. A kötet – hasonlóan a vidini levélhez és Klapka első emlékiratához – igen komoly nyilvánosságot kapott, hiszen egy-egy német, olasz és svéd valamint két angol kiadásban is megjelent. Magyar fordítása először 1911-ben, majd 1988-ban látott napvilágot.

A másik, ettől eltérő műfajú munka Szemere Bertalané. Szemere a Batthyány-kormány belügyminisztere, majd az Országos Honvédelmi Bizottmány tagja, felvidéki főkormánybiztos, 1849 májusától miniszterelnök és belügyminiszter volt. Elmentében Kossuth-tal, ő nem mondott le 1849 augusztusában, s ezért úgy vélte, Kossuth indokolatlanul akarja megszerezni az emigráció vezetését. Előbb hírlapi nyilatkozatokban támadta Kossuthot, majd egy önálló munkát jelentetett meg a szabadságharc történetéről. A mű három jellemrajzban tárgyalta a forradalom és szabadságharc történetét: Batthyány Lajosé az 1848 szeptemberéig, Görgeié az 1848 szeptemberétől 1849 augusztusáig történeteket foglalta össze. Kossuth jellemrajza viszont nem kronologikus jellegű, hanem a volt kormányzó emberi és politikusi alkalmatlanságát kívánta katekizmuszerűen bizonyítani. Szemere végkövetkeztetése szerint a magyar politikusok és katonák többsége vagy gyengeségük vagy naivitásuk vagy jellemhibáik következtében volt alkalmatlan a küzdelem vezetésére; egyedül a nép teljesítette kötelességét.



Székelykapu Győrött, a háttérben Petőfi szobrával. A kapu felirata: „Az egyenesszívűt ezen kapu várja A kétesszívűt pedig szépen kizárja.” A székelykapu eredetijét az 1920-as években állították fel Győrött, a Bíróság közelében. Az idő azonban kikezdte. A mostani felállítására az 1980-as években szerveztek gyűjtést az új felállítására, melyre 1990-ben került sor. Több győri fafaragó keze munkáját dicséri, a munkálatokat pedig Csillag Rudolf fogta össze. (Forrás: OSZK képtára)

temberéig, Görgeié az 1848 szeptemberétől 1849 augusztusáig történeteket foglalta össze. Kossuth jellemrajza viszont nem kronologikus jellegű, hanem a volt kormányzó emberi és politikusi alkalmatlanságát kívánta katekizmuszerűen bizonyítani. Szemere végkövetkeztetése szerint a magyar politikusok és katonák többsége vagy gyengeségük vagy naivitásuk vagy jellemhibáik következtében volt alkalmatlan a küzdelem vezetésére; egyedül a nép teljesítette kötelességét.

Görgei és Szemere munkájának megjelenésével lényegében lezárult az elsődleges forrásértékű emlékiratok megjelenésének legfontosabb szakasza. A magyar visszaemlékezések és az osztrák és orosz hivatalos munkák megjelenése immáron lehetővé tette a komoly, távolságtartó összefoglaló elkészítését.

A teljes tanulmány itt olvasható:

<http://epa.oszk.hu/00800/00861/00011/1h-03.html>

Vörösmarty Mihály: Szabad sajtó

Kelj föl rab-ágyad kőpárnáiról,
Beteg, megsibbadt gondolat!
Kiálts fel érzés! mely nyögél
Elfojtott, vérző szív alatt.

Oh, jöjjetek ki, láncra vert rabok,
Lássátok a boldog, dicső napot,
S a honra, mely soká tűrt veletek,
Derűt, vigaszt és áldást hozzatok.

1848. március 15-16.

Arany János: Nemzetőr dal

Süvegemen nemzetiszín rózsá,
Ajakamon édes babám csókja;
Ne félj, babám, nem megyek világra:
Nemzetemnek vagyok katonája.

Nem kerestek engemet kötéllel;
Zászló alá magam csaptam én fel:
Szülőanyám, te szép Magyarország,
Hogyne lennék holtig igaz hozzád!

Nem is adtam a lelkemet bérbe;
Négy garajcár úgyse sokat érne;
Van nekem még öt-hat garajcárom...
Azt is, ha kell, hazámnak ajánlom.

Fölnyergelem szürke paripámat;
Fegyveremre senki se tart számat,
Senkié sem, igaz keresményem:
Azt vegye hát el valaki tőlem!

Olyan marsra lábam se billentem,
Hogy azt bántsam, aki nem bánt engem:
De a szabadságért, ha egy íznyi,
Talpon állok mindhalálig víni.

(1848. április.)

Juhász Gyula: Március idusára

Vannak napok, melyek nem szállnak el,
De az idők végéig megmaradnak,
Mint csillagok ragyognak boldogan
S fényt szórnak minden születő tavasznak.
Valamikor szép tüzes napok voltak,
Most enyhe és derűs fénnel ragyognak.
Ilyen nap volt az, melynek fordulója
Ibolyáit ma a szívünkbe szórja.

Ó, akkor, egykor, ifjú Jókai
És lángoló Petőfi szava zengett,
Kokárda lengett és zászló lobogott;
A költő kérdett és felelt a nemzet.
Ma nem tördel bilincset s börtönajtót
Lelkes tömeg, de munka dala harsog,
Szépség, igazság lassan megy előre,
Egy szebb, igazabb, boldogabb jövőbe.
De azért lelkünk búsan visszanéz,
És emlékezve mámoros lesz tőled,
Tűnt március nagy napja, szép tavasz,
Mely fölráztad a szunnyadó erőket,
Mely új tavaszok napját égre hoztad,
Mely új remények ibolyáját fontad.
Ó nagy nap, szép nap, légy örökre áldott,
Hozz mindig új fényt, új dalt, új virágot!

Pályázati kiírás Berde Botond ösztöndíjra

Az Egyetemünk díszdoktora, Berde Botond bázeli professzor által 1997-ben alapított, fiatal kutatók támogatási alapjának **2014. évi ösztöndíjára** pályázatot hirdetünk az alábbi feltételekkel:

- Az ösztöndíj rövid (néhány hetes), továbbképző jellegű, metodikai tanulmányutat tesz lehetővé az alábbi nyugat-európai országok valamelyikében: Ausztria, Belgium, Dánia, Egyesült Királyság, Franciaország, Hollandia, Írország, Luxemburg, Németország, Norvégia, Olaszország, Svájc, Svédország.
- A pályázó a pályázat benyújtásakor még nem töltötte be a 37. életévét.
- Az ösztöndíj elnyerésének feltétele a sikeres, a jövőre nézve ígéretes tudományos munkásság, amelyről beszámoló már nemzetközi folyóiratokban is megjelentek.
- A pályázó írásban vázolja munkatervét (kísérleti terv, metodika elsajátítása, stb.).
- A sikeres pályázó hazatérte után tevékenységéről írásban számol be.
- Kongresszuson vagy szimpóziumon való részvételre nem lehet pályázni.

Az ösztöndíj összege **5000 svájci frank**, évente egy ösztöndíj adható ki.

Pályázatok benyújthatók a PTE, ÁOK Dékáni Hivatalába **2014. április 2-ig**.

A pályázatnak a következőket kell tartalmaznia:

- pályázati kérelem, megjelölve a fogadó intézmény címét és a fogadó fél nevét,
- fogadókészséget igazoló levél,
- a pályázó szakmai életrajza,
- munkaterv,
- nyelvtudás igazolása (angol is megfelel).

A pályázatokat a Berde Botond professzor úr egyetértésével kijelölt kuratórium bírálja el. A sikeres pályázó tanulmányútját 2013. május 14. után kezdheti meg.

Dr. Schneider Imre s.k.
emeritus professzor
a kuratórium elnöke

Adventi koncert, 2013

Ez már a sokadik volt, és észre is lehetett venni: túl van a gyerekbetegségeken, érett felnőtt, de megmaradt a báj és a kedvesség benne. Szokás szerint sokakat vonzott, és nem is csalódtunk. Frappáns, nagyon jól szerkesztett műsor volt, mindenből éppen annyi, amennyi jól esett a szívnek. Én talán úgy tudom összefoglalni röviden azt, amit az est végén éreztem, hogy „adventibb” volt, mint bármikor. A korábbi évek egy-egy finom kritikája (hogy kevés benne a magyar szöveg, dal, és nem minden szám áraszt adventi hangulatot) most nem érvényes. Még külföldi hallgatók is magyarul szóltak hozzánk, vagy saját nyelvükön, de szinte azt is értettük, mert mindennek az volt a középpontjában, amit mindannyian éreztünk is: hogy advent a Teremtő megtestesülésének várása, türelmesen, mégis türelmetlenül.



Nagyon szép volt, köszönjük mindenkinek az élményt, a hangulatot, a fényt, a technikát, az új stílusú konferálást, mindent. Nem szeretnék senkit külön említeni, mert nem is lehet: mindenki a szíve mélyéből adta érzéseit, félelem nélkül, mert tapintani lehetett, hogy ugyanolyan hangulat tölt el mindenkit. (Bárcsak így lenne ez minden nap...) A kórus szereplését azért mégis kiemelném: a kórusvezető csodát művelt, szinte a semmiből hozta vissza és emelte magasba a kórust. Gratulálunk!!

Örülök, hogy ott lehettem, sajnálhatja, aki nem volt jelen, és már most várjuk az ideit!

Dr. Sipos Katalin

Szép tradíciók

Ha jól emlékszem, a nagy Széchenyi mondta egyszer: „Amelyik nemzetnek nincs múltja, annak jövője sem lesz!” Ez az igazság vonatkozik nemcsak a nagy közösségekre, a nemzetekre, hanem a kisebbekre, intézményekre, egyetemekre, iskolákra is. Így természetesen a mi orvoskarunkra is. A múlthoz szorosan hozzátartozik a tradíciók, hagyományok kialakulása és azok megőrzése, ébren tartása. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy ebből az orvoskar is kiveszi a részét, kis túlzással talán azt is mondhatjuk, hogy ebben élén jár.

Elgondolkodtató, hogy egyetemünk többi karának is vannak-e a múltban (akár a közelmúltban) gyökerező, vagy kialakulóban lévő nemes hagyományai? Ha nincsenek, akkor büszkéek lehetünk rá, hogy nálunk több ilyen létezik már, vagy van kialakulóban. Ha viszont vannak (amit merek remélni), akkor megindulhat e téren is a nemes versengés a karok között.

Miért gondolkodom most a tradíciók kialakulásáról és azok ápolásáról? Mire gondolok most konkrétan?

Advent első vasárnapjának környékén (az idén 2 nappal utána, december 3-án,

kedden) hallgatóságunk, ma már az oktatókkal karöltve, megrendezte az „Adventi koncertet”. Ez az, amit ma már követendő, nemes szép tradíciónak tekinthetünk! Ez az, amiről lapunk hasábjain az utóbbi években mindig megemlékeztem, megírtam észrevételeimet. Ettől az idén eltekintek, már csak azért is, mert





remélhetőleg más is akad (talán a hallgatóság berkeiből is?), aki részleteiben is méltatni kívánja ezt a sokoldalú, szép koncertet. Nem veszem el a kenyerét az ilyen szándéknak! Pedig sok szépet és jót tudnék elmondani erről a koncertről!

Most csak egy mondatot idéznék talvalyi megemlékezéséből: „Folyamatos színvonalemelkedést érzek nagy örömmel.” Még nagyobb örömmel mondhatom, hogy ez a színvonalemelkedés az idén csak tovább folytatódott! Mindehhez már csak két megjegyzést fűznék. A karácsony és az azt megelőző advent a kereszténység ünnepe. Ez a lelki tartalom is kelendő hangsúlyt kapott a koncert műsorában, de a nem keresztény (főleg külföldi hallgatóink sorában nyilván többen is vannak ilyenek), vagy akár ateista koncertlátogató is komoly intellektuális élményben, kedves szórakozásban részesült. Másrésztől örömmel fedeztem fel, hogy a korábbi évek hallgatói adventi koncertjeinek aktív szereplői közül többen is már, mint doktorok, az idei koncert rendezőivé, szervezőivé „léptek elő”. Ez a folyamatosság, ez a ragaszkodás biztosítja egy tradíciónak, a jelen esetben az adventi koncert tradíciójának tovább fejlődését. Ehhez kívánok a hallgatóságnak, a fiatal oktatóknak és a lelkes szervezőgárdának további sok sikert!

Ha már a kialakulóban lévő szép tradíciónál tartunk, nem mehetünk el szó nélkül a lassan, szintén már hagyományossá vá-



ló „Arts in Med” esték mellett sem. Ezek a szűkebb körű, tartalmas és hangulatos esték nemcsak művészi (a zene, képzőművészet, sőt zenetörténet és művészettörténet területén is) élményt nyújtanak, de lehetőséget teremtenek a társas együttlétre és bará-



ti beszélgetésekre is. Kis öröm az örömben, hogy ezeken a professzori kar, főleg annak ifjabb generációja csak kis létszámban és nem rendszeresen vesz részt. Ez pedig a hosszú távú tradícióvá válás akadálya lehet. No, de ne legyünk pesszimisták!

Dr. Mess Béla

(Fotó: Verébi Dávid)



Kitörési pont lehet Pécs számára az idegen nyelvű orvoscépzés

Több száz új pécsi munkahellyel járna a képzés bővítése

A Rotary Klub pécsi szervezetének ülésén mutatta be a pécsi idegen nyelvű orvoscépzés eddigi eredményeit és jövőre vonatkozó terveit dr. Miseta Attila, a PTE ÁOK dékánja. A professzor előadásában számításokkal bizonyította, hogy nemcsak az egyetemnek, hanem az egész városnak óriási gazdasági előnyökkel járna a hallgatói létszám további növelése.

2006-ban a pécsi orvoskar még 1260 millió forintnyi adósság alatt nyögött, amit az idegen nyelvű orvos, fogorvos és gyógyszerész képzés felfuttatása révén már 2010-re ledolgozott, jelen pillanatban pedig évről-évre nagyobb összegekkel veszi ki a részét a nehéz helyzetben lévő egyetem és a Klinikai Központ finanszírozásából. Mindez jól mutatja, hogy az idegen nyelvű képzés nem egy kar belügye, hanem olyan gazdasági potenciál, amely tágabb körben is rengeteg közvetlen és közvetett előnnyel járhat.

Nemcsak orvosaink, hanem orvoscépzéseink is kapósak

Dr. Miseta Attila ismertette előadásában a pécsi eredményeket és a háttérben rejlő összefüggéseket. Az orvoskar vezetője kitért arra is, hogy az orvoscépzésben Magyarország jelentős versenyelőnnyel rendelkezik a legtöbb európai országgal szemben, ám ennek megtartása érdekében kormányzati szintű elhatározás lenne szükséges. Miseta Attila kiemelte: az orvoscépzés terén szerencsére nem ment végbe az az inflálódás, ami a többszörösére növelt hallgatói létszámok miatt sajnos a magyar felsőoktatás több területét jellemzi, emellett pedig a fejlett országokra jellemző, növekvő életkor egyre több orvost és egészségügyi személyzetet kíván meg.

Miután a magyar orvoscépzés színvonala bőven eléri a nyugati képzések minőségét, az ára azonban töredéke azokénak, az elmúlt évtized során ugrásszerűen megnőtt a Magyarországra érkező külföldi orvostanhallgatók száma, ráadásul a háttérben rejlő okok miatt ez a trend hosszú távon is fenntartható. Pécsi viszonylatban 2007 és 2010 között majdnem megduplázódott a külföldi hallgatók száma, és az ország egyéb orvoscépző helyein is több százal nőtt a számuk. Jelenlétük mára meghatározó: Pécsen 64 országból 1825 külföldi hallgató tanul, míg 1508 magyar. A presztízszen felül ezen hallgatók ittléte komoly gazdasági előnyökkel is jár, hiszen a magyar hallgatói normatíva többszörösét hagyják itt.

Ami jó az orvoskarnak, az jó az egész városnak

Amellett, hogy ezek a bevételek mára nem csupán az orvoskar, hanem az egész Pécsi Tudományegyetem (és az ország egyéb orvoscépző központjai) számára létfontosságúvá váltak, a tágabb gazdasági környezetre is jelentős hatást gyakorolnak, hívta fel a figyelmet Miseta Attila. Az egyetemi vezető egy, az elmúlt években készített felmérést is ismertetett, amely a külföldi hallgatók fogyasztási szokásait vizsgálta. Mint kiderült, csak Pécs esetében a mintegy négy milliárdos tandíjon felül hasonló mértékű összeget költenek el egyéb szolgáltatásokra: ennek a pénznek a legnagyobb része a lakhatásra megy el, de jelentős mértékben részesül belőle a vendéglátás és a helyi szolgáltatóipar is. A felmérés keretében a külföldi hallgatók elégedettségét is vizsgálták, mintegy kétharmaduk elégedett, illetve nagyon elégedett a pécsi viszonyokkal.

Pécs számára a tudásipar lehet a kitörési pont, fogalmazott

Elvben teljes az egyetértés az idegen nyelvű orvoscépzés kapcsán

A négy magyar orvoscépző hely már évek óta dolgozik azon, hogy a kormányzat figyelmét is felhívja az idegen nyelvű orvoscépzésben rejlő lehetőségekre, hiszen ennek felfuttatása a nemzetgazdaság egészére gyakorolna komoly, pozitív hatást. A fejlesztések beindításához azonban állami segítségnyújtásra lenne szükség, hiszen az intézményeknek saját erejükből a jelenlegi szint fenntartására telik csak. Általánosságban elmondható, hogy a kormány pozitívan áll a kezdeményezéshez, ám konkrét lépésekre eddig nem került sor, az idő pedig fogyni kezd.

Miseta Attila, aki egy számítást is bemutatott a képzés bővítésének lehetséges hatásairól. Elmondása szerint a képzési portfólió 30 százalékos bővítése a kellő anyagi források mellett közel 50 százalékos bevételnövekedést jelentene a karnak és két milliárd forintnyi plusz forrást Pécs gazdasági életének. Mindez konkrét munkahelyteremtő hatásokkal is járna: amennyiben hat éves időtávlatban 389-cel több külföldi hallgató tanulna az orvoskaron, úgy Pécsen mintegy 170-200 új munkahely teremthető a szolgáltatóiparban, mondta Miseta Attila.

Történelmi lehetőséget szalaszthatunk el

A közvetlen hatásokon felül a közvetettek is fontosak az orvoskar dékánja szerint, hiszen a külföldi hallgatók már most érezhető pezsgést hoznak a városba, a csökkenő magyar hallgatói létszám mellett jelentősen hozzájárulnak Pécs mint egyetemváros, illetve Pécs mint kulturális központ imázsának megtartásához. Az idegen nyelvű oktatás fejlesztése Pécs megtartó erejét növelné, ez pedig kritikus fontosságú az egyre nagyobb migrációtól sújtott város számára.

Mindehhez azonban célirányos fejlesztések lennének szükségesek állami szinten, árnyalta a pozitív jövőképet Miseta Attila, hiszen versenyelőnyünket több környező ország is kezdi ledolgozni ezen a téren. Ausztriában két magánegyetemet is létrehoztak orvoscépzés céljára, és Szlovákiában is robbanásszerűen emelkedik az angol nyelvű képzésben részt vevők száma. Amennyiben a képzési portfólió bővítésére az egyetem, a város és az ország képtelen, valószínűleg történelmi lehetőséget szalaszthatunk el – szögezte le az orvoskar dékánja.

PTE ÁOK Sajtóiroda



Nemzetközi Est – 2013

Fotó: Verébi Dávid

A Doktori és Habilitációs Tanács ülései

2013. október 28.

1. Habilitációs ügyek

1.a Habilitációs pályázatok nyilvános részének indítása

A felkért bíráló bizottságok véleményét is figyelembe véve a Tanács engedélyezi az alább nevezetteknek a nyilvános eljárás megindítását:

Dr. Bárdos Tamás, egyetemi adjunktus/consultant, Mozgásszervi Sebészeti Intézet/Care UK, Emersons Green TC, Bristol

Dr. Karlinger Kinga, tudományos főmunkatárs, SE, Radiológiai és Onkoterápiás Klinika

Dr. Kvell Krisztián, egyetemi adjunktus, Gyógyszerészi Biotechnológia

Dr. Pétervári Erika, egyetemi adjunktus, Kórélettani Intézet

ifj. Dr. Sétáló György, egyetemi docens, Orvosi Biológiai Intézet

Dr. Szakály Péter, egyetemi adjunktus, Sebészeti Klinika

Dr. Vajda Zsolt, egységvezető főorvos, Kaposvár, Neurovaszkuláris Intervenciók Egység

1/b Habilitációs pályázat lezárása

A Tanács egyhangú szavazással javasolja az EHHB-nak az alább nevezett részére a cím odaítélését.

Dr. Buzogány István, osztályvezető főorvos, Péterfy Sándor utcai Kórház

2. Doktori ügyek

2.a Állami ösztöndíjas PhD-hallgatók ügyei

Dr. Sarlós Donát Péter, II. éves PhD-hallgató (Immunológiai Klinika) PhD-tanulmányait levelezős hallgatóként szeretné folytatni 2013. november 1-től, tekintettel arra, hogy központi gyakornoki állás kapott. A kérést a DHT támogatja.

Tóth Mónika Agnes, II. éves PhD-hallgató (Biofizikai Intézet) PhD-tanulmányainak halasztását kéri 2014. február 1-től 2015. január 31-ig, tekintettel arra, hogy állás kapott az intézetben. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Veres Gyöngyvér Tünde, III. éves PhD-hallgató (Sebészeti Oktató és Kutató Intézet) tényleges témavezetői dr. Vereczkei András egyetemi tanár és dr. Jancsó Gábor egyetemi docens. A kérést a DHT támogatja.

Kilián Balázné Radics Katalin, II. éves PhD-hallgató (Biofizikai Intézet) kreditpont beszámítását kéri a TTK Fizikai Intézete által szervezett LabVIEW PhD-kurzus sikeres teljesítéséért. A DHT 2 kreditpont beszámítását engedélyezi.

2/b Önköltséges (levelezős) PhD-hallgatók ügyei

Dr. Pintér Csaba Zoltán (Veszprém) szeretné tanulmányait folytatni 2014. február 1-től dr. Than Péter egyetemi docens által vezetett programban. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Benkő Tamás (Urológiai Klinika) szeretné tanulmányait folytatni 2014. február 1-től dr. Than Péter egyetemi docens által vezetett programban (témavezetők: dr. Farkas László egyetemi tanár és dr. Pytel Ákos egyetemi adjunktus). A kérést a DHT támogatja.

Dr. Mérei Ákos, levelező hallgató (AITI) tényleges témavezetője dr. Mühl Diána klinikai főorvos. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Nagy Tibor Aladár, levelező hallgató (Sebészeti Oktató és Kutató Intézet) tényleges témavezetője dr. Arató Endre egyetemi docens. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Pintér Örs, levelező hallgató (Szívgyógyászati Klinika) PhD-tanulmányainak halasztását kéri 2014. február 1-től 2015. január 31-ig. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Schwöller Mónika, levelező hallgató (Veszprém) PhD-tanulmányainak halasztását kéri 2014. február 1-től 2015. január 31-ig. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Rémán Gyöngyvér, levelezős PhD-hallgató (Anatómiai Intézet) kreditpont beszámítását kéri a „Tavaszi Endokrin Továbbképző Tanfolyamon” (Budapest), a „VII. International Symposium on Myocardial Cytoprotection” (Pécs), valamint a „2nd International Doctoral Workshop”-on (Pécs) történt sikeres vizsgájáért. A DHT 4 kreditpont beszámítását engedélyezi.

2/c Egyéni felkészülők ügyei

Kupi Tünde, egyéni felkészülő (Biofizikai Intézet) elkészítette az értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság kijelölése megtörtént.

Csöngéi Veronika, egyéni felkészülő (IBI) elkészítette értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.

Dr. Bencsik Tímea, egyéni felkészülő (Farmakognózi Tanszék) elkészítette értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.

Christopher Richard von Jako, egyéni felkészülő (USA – Idegsebészeti Klinika) elkészítette értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság kijelölése megtörtént.

Dr. Dömötör András, egyéni felkészülő (Veszprém) elkészítette értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.

Dr. Szabó István, egyéni felkészülő (Élettani Intézet) doktorjelölti jogviszony kiállítását kéri. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Pál Szilárd, egyéni felkészülő (Gyógyszertechnológiai és Biofarmáciai Intézet) szigorlata 2013. október 15-án 100%-os eredménnyel megtörtént.

Bognár Eszter, egyéni felkészülő (Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet) értekezésének véde 2013. október 10-én 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján – egy tartózkodással – javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Dr. Varga-Szemes Ákos, egyéni felkészülő (Szívgyógyászati Klinika) értekezésének véde 2013. október 14-én 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Háda Magdolna, egyéni felkészülő (Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet) értekezésének véde 2013. október 25-én 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

3. Egyebek

- TÁMOP 4.2.3.A Konferencia pályázat: *Dr. Kiefer Éva* irodavezető ismertette a beérkezett pályázatot. A DHT egyhangúlag javasolja az alább nevezett részére a támogatás odaítélését.

Tornyos Adrienn dr., Szívgyógyászati Klinika, 25 eFt

Jancsik Veronika dr., Fogászati Klinika, 150 eFt

Dr. Jancsik Veronika esetében a támogatás felhasználásának feltétele, hogy a hiányzó adatokat és dokumentumokat határidőre pótolja.

■ **Idegen nyelvű, nappali PhD-képzés indítása.** Az idegen nyelvű képzés tanulmányi, publikálási és minőségi követelményei megegyeznek a magyar nyelvű képzés követelményével. A részletek kidolgozása után dönt a tanács a képzés indításáról.

■ *Dr. Koller Ákos*, dékánhelyettes kreditpont-megállapítást kér a 2nd International Doctoral Workshop on Natural Sciences konferencián részt vett és eredményes vizsgát tett hallgatók részére. A DHT 1 kreditpont beszámítását engedélyezi.

■ *Dr. Pintér Erika*, egyetemi tanár kéri dr. Pongrácz Judit egyetemi tanár témavezetettjeinek a Gyógyszertudomány Doktori Iskolába történő regisztrálását, tekintettel arra, hogy Pongrácz professzor asszony a Gyógyszertudomány Doktori Iskola tisztagjai között szerepel. A DHT a MAB döntése után engedélyezi a regisztrálást.

■ *Dr. Jancsó Gábor*, egyetemi docens témavezetőként szeretné szerepeltetni programjában dr. Kasza Gábor egyetemi docent. A téma címe: Érsebészeti szövődmények, alternatív érgraftok klinikai és kísérletes vizsgálata. Kérését a DHT támogatja.

■ **Pécsi Egyetemi Archívum:** Az összes megvédett PhD-dolgozatot (539), téziszfüzetét, a szigorlati és védési eredményét, a védési bizottság összetételét, a fokozat odaítélésének dátumát, a PhD-diploma számát fel kell tölteni az archívumba (előzetes tájékoztatás szerint 2013. december közepéig). Ezek az adatok a PhD Iroda rendelkezésére állnak. Ezen kívül magyar és angol nyelven kulcsszavakat (5-5 db) is meg kell adni, melyhez a programvezetők segítsége nélkülözhetetlen.

2013. december 09.

1. Habilitációs ügyek

1/a Habilitációs pályázat lezárása

A Tanács egyhangú szavazással javasolja az EHNB-nak az alább nevezettek részére a cím odaítélését.

Dr. Bárdos Tamás, egyetemi adjunktus/consultant, Mozgásszer-
vi Sebészeti Intézet/Care, UK Emersons Green TC, Bristol

Dr. Karlinger Kinga, tudományos főmunkatárs, SE, Radiológiai
és Onkoterápiás Klinika

Dr. Pétervári Erika, egyetemi adjunktus, Kórélettani Intézet
iff. *Dr. Sétáló György*, egyetemi docens, Orvosi Biológiai Intézet
Dr. Szakály Péter, egyetemi adjunktus, Sebészeti Klinika

1/b Dr. Fischer Emil egyetemi tanár tájékoztatója az Egyetemi Habilitációs és Habitusvizsgáló Bizottság üléséről.

2. Doktori ügyek

2/a Állami ösztöndíjas PhD-hallgatók ügyei

Kovács Viktória III. éves PhD-hallgató (Sebészeti Oktató és Kutató Intézet) 2014. február 1-től folytatja állami ösztöndíjas PhD-tanulmányait. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Dányádi Bese, III. éves PhD-hallgató (Anatómiai Intézet) 2013. december 1-től tanulmányait levelezős hallgatóként szeretné folytatni tekintettel arra, hogy rezidensállást kapott. A kérést a DHT támogatja.

2/b Önköltséges (levelezős) PhD-hallgatók ügyei

Dr. Radványi Ildikó (Családorvostani Intézet) levelező hallgatóként szeretne csatlakozni dr. Kállai János egyetemi tanár által vezetett PhD-programhoz. A kérést a DHT támogatja.

Lajtai Anikó (Laboratóriumi Medicina Intézet) levelező hallgatóként szeretne csatlakozni dr. Miseta Attila, egyetemi tanár által vezetett PhD-programhoz. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Gál Roland (I. sz. Belgyógyászati Klinika) levelező hallgatóként szeretne csatlakozni dr. Tóth Kálmán, egyetemi tanár által vezetett PhD-programhoz (témavezetői: dr. Habon Tamás, egyetemi docens és dr. Halmosi Róbert, egyetemi docens). A kérést a DHT támogatja.

Dr. Borsody Bálint Gergely (Szekszárd) levelező hallgatóként szeretne csatlakozni dr. Jancsó Gábor, egyetemi docens által vezetett PhD-programhoz. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Jármai Tamás, levelező PhD-hallgató (Fül-, Orr-, Gége Klinika – Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet) tényleges témavezetői: dr. Lujber László, egyetemi docens és dr. Márk László, egyetemi docens. A kérést a DHT támogatja.

Balassa Tímea, levelező PhD-hallgató (Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet) 2013. október 9-12. között Görögországban részt vett és eredményesen vizsgázott az ESRI Summer School-on. Eredményes vizsgájáért kreditpont beszámítását kéri. A DHT 2 kreditpont beszámítását engedélyezi.

Dr. Németh Roland, levelező PhD-hallgató (Pszichiátriai Klinika) 2014. február 1-től 2015. január 1-ig tanulmányai halasztását kéri. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Kiss Anna Szidónia, levelező PhD-hallgató (Gyermecklinika) 2014. február 1-től 2014. augusztus 31-ig tanulmányai halasztását kéri. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Harang Gábor, levelező PhD-hallgató (Sebészeti Oktató és Kutató Intézet) 2014. február 1-től 2015. január 1-ig tanulmányai halasztását kéri. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Ioannis Hatzipetros, levelező PhD-hallgató (Szülészeti Klinika) elkészítette az értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.

2. c Egyéni felkészülők ügyei

Dr. Marada Gyula, egyéni felkészülő (Fogászati Klinika) tényleges témavezetője dr. Radnai Márta egyetemi docens. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Járjay Ákos, egyéni felkészülő (Radiológiai Klinika) témaváltotatást kérelmez. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Kádár Zsolt, egyéni felkészülő (Bőrklinika) dr. Jancsó Gábor, egyetemi docens által vezetett doktori programból dr. Horváth Örs Péter, egyetemi tanár által vezetett doktori programba szeretne átjelentkezni. A doktori program vezetői támogatják az átjelentkezést. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Poór Miklós, egyéni felkészülő (Laboratóriumi Medicina Intézet) elkészítette az értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.

Dr. Sarlós Patrícia, egyéni felkészülő (I. sz. Belgyógyászati Klinika) elkészítette az értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.

Dr. Herczku Csaba, egyéni felkészülő (Szívgyógyászati Klinika) elkészítette az értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigor-

lati tárgyak, a szigorlati bizottság kijelölése megtörtént.

Christopher Richard von Jako, egyéni felkészülő (USA – Idegsebészeti Klinika) szigorlata 2013. november 19-én 100%-os eredménnyel megtörtént.

Pankovics Péter, egyéni felkészülő (ÁNTSZ – Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet) szigorlata 2013. november 8-án 100%-os eredménnyel megtörtént.

Dr. Füredi Réka, egyéni felkészülő (Pszichiátriai Klinika – Farmakológiai Intézet) értekezésének véde 2013. október 29-én 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Dr. Aradi Mihály, egyéni felkészülő (Zalaegerszeg – Idegsebészeti Klinika) értekezésének véde 2013. november 20-án 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Dr. Pál Szilárd, egyéni felkészülő (Gyógyszertechnológiai és Biofarmáciai Intézet) értekezésének véde 2013. december 5-én 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

3. Egyebek

- TÁMOP 4.2.3.A Konferenciapályázat: Dr. Kiefer Éva irodavezető ismertette a beérkezett pályázatokat. A DHT egyhangúlag javasolja az alább nevezettek részére a támogatás odaítélését.

Végh Anna dr., Gyógyszerészeti Intézet, 61 eFt

Füredi Nóra dr., Kórleletani és Gerontológiai Intézet, 60 eFt

Mikó Alexandra dr., Kórleletani és Gerontológiai Intézet, 60 eFt

Rostás Ildikó dr., Kórleletani és Gerontológiai Intézet, 60 eFt

Tenk Judit dr., Kórleletani és Gerontológiai Intézet, 60 eFt

■ **Dr. Hudák István** (Idegsebészeti Klinika) a kandidátusi fokozatának honosítását kéri. A felmerült kérdések tisztázása után dönt a DHT.

■ **Dr. Kelemen Dezső**, egyetemi tanár kreditpont beszámítását kéri a „Sebészeti, mellkas-sebészeti és gasztroenterológiai kórképek korszerű kezelése” tanfolyamon résztvevő és sikeres vizsgát elérő hallgatók részére. A DHT 2 kreditpont beszámítását engedélyezi.

■ **A Grazi Egyetem** küldöttségének látogatása betegség miatt elmaradt. A DHT támogatja a PhD-képzés területén az együttműködési részletek kidolgozását.

■ **Dr. Fischer Emil** egyetemi tanár tájékoztatója az Egyetemi Doktori Bizottság üléséről.

■ **Idegen nyelvű, nappali PhD-képzés indítása.** A kar doktori szabályzatának módosítását – mely az idegen nyelvű képzésre vonatkozik – a DHT egyhangúlag elfogadta és a kari tanács felé továbbítja.

Dr. Fischer Emil

egyetemi tanár

a PTE ÁOK Doktori és

Habilitációs Tanácsának elnöke

Az ÁOK vezetése a kar vonzáskörében lakó hallgatók és dolgozók utazásának megkönnyítésére rendszeres hétfői autóbuszjáratot indít

A járat a Pécs–Kaposvár–Nagykanizsa–Zalaegerszeg–Szombathely útvonalon közlekedik

2014. január 31-én, pénteken első alkalommal vehették igénybe karunk hallgatói a Pécs–Szombathely között közlekedő kari autóbuszjáratot. A szolgáltatás célja, hogy hallgatóink kényelmesen és gyorsan jussanak el a kar vonzáskörzetébe eső, tömegközlekedéssel nehezebben megközelíthető településekre.

Az autóbuszjárat péntekenként a PTE, ÁOK északi parkolójából indul és a jelzett városok PLAZA bevásárlóközpontjának parkolójában áll meg. A szolgáltatást minden PTE, ÁOK-s diákigazolvánnyal rendelkező hallgató veheti igénybe.

Az autóbuszra való felszálláshoz minden alkalommal a Coospace-en előzetes regisztráció szükséges.

Indulás péntekenként:

Pécs (Elméleti tömb, északi parkoló, Honvéd utcai sorompó) – 16:00

Kaposvár – 17:10 – 700 Ft

Nagykanizsa – 18:30 – 1 500 Ft

Zalaegerszeg – 19:20 – 1 700 Ft

Szombathely – 20:30 – 2 100 Ft

Jegy az autóbuszra vásárolható.

A járat csak akkor indul, ha az előzetesen jelentkezők száma eléri a 15 főt.

Bővebb tájékoztatás a HÖK-irodán kérhető (PTE, ÁOK, II. emelet, Szigeti út 12.).



Pórszász János, az üstökös pályáivű egyetemi oktató és kutató

A Pécsi Orvostudományi Egyetem Gyógyszertani Intézetének rövid ideig, mindössze négy évig volt igazgatója Pórszász János professzor.

Tragikusan korán, 51 éves korában hunyt el 1974-ben. Mégis életműve: mind egyetemi tanári oktatói tevékenysége, mind pedig gyógyszer-tani-élet-tani alapkutatási eredményei és kiemelkedő gyógyszerfejlesztési sikerei maradandó értékűek még több évtized távlatából is. Egyetemi oktatóként hallgatóinak emlékezetében maradt sziporkázó, kreatív, gondolatébresztő egyéni stílusa, érdekes összefüggéseket felvillantó funkcionális szemlélete. Kiemelkedőt alkotott gyógyszerfejlesztés terén is, hiszen nevéhez fűződik három hazai gyógyszer bevezetése.

Pályáját Budapesten kezdte; 1949-ben szerzett orvosdoktori diplomát a Pázmány Péter Tudományegyetem Orvostudományi Karán. Az Issekutz Béla akadémikus által vezetett Gyógyszertani Intézetben végzett diákköri munkássága alapján hívta meg a professzor az intézetbe, ahol 1955-ig volt az Issekutz iskola akkor kibontakozó, elsősorban új gyógyszerek felfedezése terén kiemelkedően sikeres kutatási irányzatának ígéretes fiatal kutatója. 1956-ban megvédett kandidátusi értekezésének címe „Az aminoketonok farmakológiája: összefüggés a vegyi szerkezet és hatás közt” jól tükrözi ezt az irányvonalat, de még fontosabb, hogy a Nádor Károly vegyész által szintetizált vegyületek közül általa vizsgáltaknál kiváló invencióval tárta fel az ígéretes hatású vegyületeket. Értekezésében két vegyület kedvező hatástát írta le (szabadalmaztatták azok gyógyszerként való alkalmazását is). Ezek közül a centrális izomrelaxáns, fájdalmas spazmussal járó folyamatok kezelésére a Richter Gedeon gyógyszer-gyár által forgalomba hozott tolperison (Mydeton, külföldön Mydocolm) készítmény ötven év múlva is forgalomban lévő, sikeres gyógyszer. A másik hatóanyag a csecsemők, kisgyerekek asphyxiával, légzésbénulás veszélyével járó állapotában az akkor használt lobelin alkaloidnál csekélyebb keringési mellékhatásokkal rendelkező gyógyszerként került forgalomba pimeclonum (Spiractin) néven.

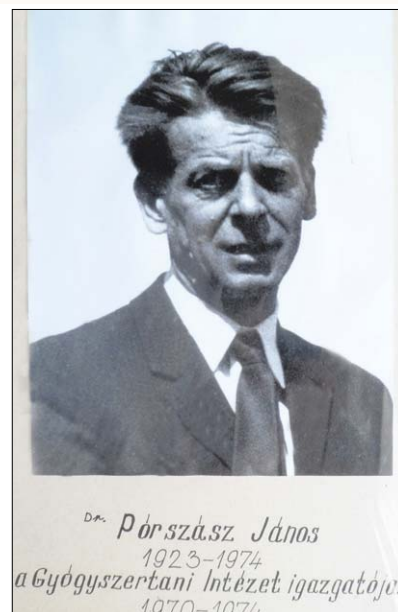
Ezt a sikeres gyógyszerkutatási eredményességet a kitaró munkán alapuló invención kívül Pórszász János két másik kutatási képessége alapozta meg. Az egyik az új módszerek kidolgozása és bevezetése terén ötletessége és új utak keresésére mindig nyitott szemlélete, mely az akkori szűkös kutatási körülmények között különösen értékes kincs volt. Így pl. diákköri éve alatt már kidolgozott és 1950-ben Herr Ferencsel közösen leírták a fájdalomcsillapítók tesztelésére máig használatos ún. forró lap (hot plate) módszerrel analóg sugárzó hővel kiváltott talpnyaláson alapuló vizsgálati módszert (Arch. exp. path. Pharmacol. (1950) 210: 289-293). Kutatói teljesítményének másik „titka” volt, hogy nem elégedett meg a szerkezet-hatás összefüggések magas szintű kémiai hátterének ismeretével, hanem a gyógyszerhatások mögött mindig kereste az élettani mechanizmusokat, a legújabb irodalmi adatok állandó követése alapján. Így érthető, hogy mikor 1955-ben meghívást kapott a Szegedi Orvostudományi Egyetem Élettani Intézetébe, akkor igent mondott. Egy évre rá az 1956-os forradalom leverését követően az intézet oktatói külföldre távoztak, és így 1956-58 között adjunktusként mint az Élettani Intézet megbízott tanszékvezetője rá hárult az új intézet megszervezése. Szerencsére az élettant az 1957-58-as évben hallgattam szegedi hallgatóként, és mivel a hematológiai fejezetén kívül az egész anyagot ő adta le, sokunk kutatói érdeklődését keltette fel.

2013 őszén a Tudományos Szakosztály keretében megemlékezést tartottunk Pórszász János professzor születésének 90. évfordulójáról. A rendezvényhez kapcsoltn fénypékiállítás is nyílt volt intézetvezetőnk fotóiból. A megemlékezésen Szolcsányi János professzor beszélt Pórszász János életútjának főbb állomásairól, majd volt pécsi diákja és kezdő munkatársa, Barthó Loránd emlékezett volt mentorára. A fénypékiállítást a Pórszász professzort még budapesti éveiből ismert Mess Béla professzor nyitotta meg.

Így lettem diákkörös, majd demonstrátor 1958-tól az Élettani Intézetben és tanítványként döntöttem úgy, hogy a kutatói pályát választom az általa farmako-fiziológiának nevezett területen.

1958-67 között docensként az új intézet-igazgató mellett kutatói-oktatói lehetőségei jelentősen beszűkültek, ezért 1967-ben Petri Gábor professzor meghívására a SZOTE Sebészeti Műtétani Intézetébe távozott, ahol az ileus gyógyszeres kezelésére bevált „Petri koktél” hatásmechanizmusát tárta fel állatkísérletekben. Közös közleményük a Lancet folyóiratban jelent meg. Ez idő alatt védte meg az élettani intézeti munkásságán alapuló MTA doktora tudományos értekezését melynek címe: „Vasomotor és légzési reflexmechanizmusok pharmacophysiológiája” (1966).

A Pécsi Orvostudományi Egyetem Gyógyszertani Intézetének Méhes Gyula professzor nyugdíjazása után megüresedett intézet-igazgatói professzori állását 1969-ben pályázata meg, és 1970 elejétől mint megbízott intézetvezető, júliustól pedig mint kinevezett intézetigazgató nagy lendülettel fogott hozzá jelentős oktatói és kutatói reformtervének megvalósításához. Az első évben a toxikológián kívül az egész gyógyszer-tant ő adta elő, és a vizsgáig három kötetes jegyzet formájában a hallgatók rendelkezésére bocsátotta előadásainak anyagát. Engem bízott meg, hogy nagy experimentális gyakorlatok bevezetéséhez programot dolgozzak ki, és a második évtől ez, a kísérletezéses gyakorlat bevezetésre is került. A gyógyszerek kémiai szerkezetén alapuló molekuláris hatásmechanizmusok és pontos élettani hatásmechanizmusok ismerete a terápiás hatások mögött jelentős hangsúlyt kapott előadásai-ban. A gondolatébresztő összefüggéseket, kételyeket, lényeges kiemeléseket gyakran fűszerezte a téma kapcsán improvizált humoros megjegyzésekkel. A hallgatóság szerette színes előadásait a meglehetősen széles körű tudományos előtanulmányokat feltételező ismeretközlés a kutatás iránt érdeklődő hallgatók számára nyújtott „imprinting” hatást. Ízelítőt



Dr. Pórszász János
1923-1974
a Gyógyszertani Intézet igazgatója
1970-1974

*Pórszász professzor portréja
a Farmakológiai és Farmakoterápiai
Intézet könyvtárában*



Pórszász János: Kín

adott az új felismerés, felfedezés lehetőségének sodró lendületéről, kihívásairól és a szellemi kiteljesülés örömeiről.

Nem véletlen, hogy rövid pécsi periódusát is egy új gyógyszerjelölt hatásának felfedezése, szabadalmaztatása, majd halála után gyógyszerként való bevezetése kísérte (setastin, hisztamin H1-receptor antagonist, mely az Egis gyógyszergyár Loderix nevű készítményeként került forgalomba). Jellemző a Pórszász mellett elsajátított szemléletre, hogy egyszerű rutinvizsgálatokra alapozva a gyógyszer felfedezésére nem került volna sor. A szerződésben rögzített protokollok alapján végzett sorozatvizsgálatokban a vegyület in vitro minimális hatásossága miatt csupán kíváncsiságból in vivo tengerimalac asztmamodellben váratlanul jelentkező tartós hatásának lett köszönhető ennek az új gyógyszernek a bevezetése.

A szegedi élettani intézetben az 50-es évek végén elkezdett keringési, elektrofiziológiai, neurofiziológiai vizsgálatai a gyógyszerkutatáson kívül szintén új utakat nyitottak. Feleségével, hűséges munkatársával, Gibiszer Katalinnal végzett macskakísérletekben elsőként bizonyították, hogy a kapszaicin keringési reflexválaszait a pulmonalis baroreceptorok szelektív izgatásával váltja ki (Pórszász J. és mtsai, Acta Physiol. Acad. Sci. Hung. 1955, 8: 61-76). A vagusban futó afferens rostok pontos karakterizálására hazánkban elsőként vezetett el ún. egyrost aktivitást. A vékony velőtlen, kapszaicinre érzékeny C-rostokról ugyancsak – vizsgálatait mindenben alátámasztó kísérletekben – amerikai kutatóknak sikerült egyrost elvezetéssel alátámasztani ezt a mechanizmust, de 1965-ben közölt közleményében a vagus pulmonális velőhüvelyes A-rostok egyrost aktivitásáról hazánkban elsőként ő számolt be (Pórszász J. és mtsai, Acta Physiol. Acad. Sci. Hung. 1965, 27:125-133).

A vagus nyúltvelői vazodepresszor pályáját feleségével és diákkörös munkatársainak társszerzőségével szintén ő tárta fel (Pórszász J. és mtsai, Acta Physiol. Acad. Sci. Hung. 1962, 22: 29-41) és ezen vizsgálatok bizonyítására elsőként vezetett el üveg mikroelektrodák alkalmazásával „single unit” egysejt aktivitást a központi idegrendszer neuronjairól (Pórszász J. és mtsai, Acta Physiol. Acad. Sci. Hung. Suppl. 1961, 18: 7). Intracelluláris üveg mikroelektrodák segítségével szívizomsejtekben történő membránpotenciál-mérésről is hazánkban elsőként a szegedi Pórszász-laboratóriumból számoltak be a Magyar Élettani Társaság 1960-as vándorgyűlésén. A Szegedi Tudományegyetem Kísérleti Fizikai Intézetével együttműködve vezettük be az agyi szerotoninszint meghatározására a spektrofotofluoreszcenciás meghatározást (Szolcsányi J. és mtsai, Acta Physiol. Acad. Sci. Hung. 1962, Suppl: 20: 78).

A pécsi évek nagyszabású terveit és kezdeti eredményeit a bulbáris vazomotorközpontra ható vérnyomáscsökkentő gyógyszerjelöltek potenciális targetjeinek feltérképezése képezte, melyet még egy összefoglaló közleményben sikerült felvázolnia (Orvostudomány, 1973, 24:119-169).

E néhány példa jól tükrözi azt a nagy veszteséget, amit Pórszász János korai halála a hazai élettani és gyógyszerkutatások terén jelentett. Céltudatos, kitartó, távlati célokat világosan látó munkásságában végig munkatársként is mellette volt felesége és meleg családi háttérrel biztosított gyermekeikkel: Gertrúddal, Jánossal, Katalinnal és Róberttel. Színes egyéniségéről a képet jól kiegészíti, hogy sokszor éjszakába nyúló kísérleti munkája mellett a hétvégeken gyakran zongorázott, és éveken keresztül a fotóklub tagjaként művészi felvételek formájában is kifejezte egyéni látásmódját.

Negyven éve távozott közülünk, de mint minden üstökös, maradandó emléket hagyott a tudomány, gyógyszeres terápia terén és tanítványai, hallgatói emlékezetében.

Szolcsányi János

Néhány emlékfoszlány Pórszász János professzorról

Az első évfolyamhoz tartoztam, amely tőle tanulta a gyógyszerkutatást. Csak megerősíthetem, hogy az igényesebb hallgatók számára élmény volt tőle tanulni. Ez stabil élettani alapokon nyugvó, nagyon átgondolt gyógyszerkutatás volt, amely annyira föllelkesített bennünket, hogy szigorlat után feltűnően sokan jelentkezünk diákkörösnek a Gyógyszerkutatási Intézetbe. „Dzsoni bácsi” (ahogy magunk közt hívtuk, ha nem volt ott) szívesen foglalkozott a diákkörösökkel, és ilyenkor nagyon közvetlen volt. Ehhez társult, hogy néhányan fotókört alakítottunk, és ilyen révén is sokszor találkoztunk vele: nem sajnálta drága idejét tapasztalatainak megosztására. Néha az volt az érzésem – de ezt nehéz volna bizonyítani –, hogy szívesebben időzött velünk, mint a kar oktatói gárdájával. A Szegedi Fotószalon után tagja lett a Mecseki Fotóklubnak is; ketten: ő és dr. Szász János foglalkoztak velünk szinte rendszeresen; bíráltak, zsűrizték képeinket, technikai előadásokat tartottak. Képeinek egy részét 2013 őszén aulánkban láthattuk.

Csak a harmadik turnusban mentem katonának, így egy rövid ideig kezdő „tudományos ösztöndíjasként” is találkozhattam vele – igaz, akkor már gyakran volt kórházban. Kibontakozóban volt biokémiai-neurokémiai irányú koncepciója a vazomotor-központtal kapcsolatban, amelyben Jádi Ferenc és ifj. Pórszász János noradrenalin-meghatározást vezettek volna be, és talán Szolcsányi János szerotoninos tapasztalatait, ill. a nekem feladatult adott biológiai prosztaglandin-meghatározást is hasznosította volna (utóbbi a gyulladásátlók tesztelésében is szóba került), de mindezekre egységes módon már nem kerülhetett sor.

Így három okom is van rá, hogy jó szívvel emlékezzek Pórszász professzorra: mint diák, mint diákkörös (és egy sajnálatosan rövid ideig kezdő munkatárs) és mint fotográfus.

Barthó Loránd

Pórszász János, egyik legrégebbi barátom

Biztos vagyok benne, hogy a jelenlegi pécsi orvoskaron én vagyok az, aki legrégebből ismerte és kötött életre szóló barátságot Pórszász Jánossal, az akkor fiatal budapesti gyógyszer-tanársegéddel. Az ötvenes évek legelején mindketten fiatal tanársegédek voltunk, (ő csupán 3 évvel volt idősebb nálam), amikor először találkoztunk egy nem is szigorúan szakmainak nevezhető fórumon. Mint egymáshoz nagyon hasonló világnézetű és morális beállítottságú kezdő kutatók hamar egymásra találtunk, és így hamarosan szoros barátság alakult ki közöttünk. Nem sokkal később, már Szegeden, egy szakmai konferencia kapcsán, egy este élvezhettem házigazdai vendégszeretetét és kitűnő zongorajátékát is.

Érthető, hogy nagy öröm volt számomra, amikor Johnny barátomat (ez volt a baráti beceneve) kinevezték 1970-ben Pécsre a Gyógyszertani Intézet igazgatójává. Így megérhettem, hogy két éven át, 1972–74 között együtt ülhattünk egyetemünk professzori karában. Sajnos, az a két év a valóságban alig volt több 1-1 ½ évnél, mivel az utolsó hónapokat kedves barátom halálos betegsége foglalta már le. Ezek után az is könnyen érthető, hogy halála milyen súlyos veszteség volt számomra.

Szoros barátságunk ellenére szakmai kapcsolat, tudományos együttműködés soha nem alakult ki közöttünk, hiszen kutatási területeink, tudományos érdeklődési körünk meglehetősen távol állt egymástól. Egyrészt ezért, másrészt azért, mert Szolcsányi professzor úr nagy kompetenciával, részletesen méltatta Pórszász professzor nagy ívű, sajnos korán megtört kutatói-oktatói pályafutását, erről itt most nem beszélek.

Közös érdeklődési területünk, mondhatnám szenvedélyünk, volt a zene és a fotózás. Pórszász professzor mindkettőt magas művészi szinten, aktívan művelte, míg jómagam inkább csak csodálója, passzív élvezője voltam ezeknek. Itt kell megemlítenem, hogy Pórszász János barátom fotóművészetéről a nemrég a karunkon megrendezett Pórszász-kiállítás megnyitóján volt alkalmam röviden megemlékezni.

Az alig több mint 20 évre terjedő szoros barátságunk kezdetén még egyikünk sem sejtette, hogy a Pórszász professzor távozása utáni években-évtizedekben a négy gyermeke közül az orvosi pályát választó háromnak tanára leszek. Így a baráti-lelki kapcsolatom Johnny barátommal gyermekei útján él tovább.

Dr. Mess Béla

2014. március 17. hétfő 19:30

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM ÁLTALÁNOS ORVOSTUDOMÁNYI KAR
DR. ROMHÁNYI GYÖRGY AULA

DR. PATCH ADAMS



MINDEN ÉRDEKLŐDŐT SZERETETTEL VÁRUNK!



EGSC
English-German Student Council



Orvosi jelnyelvképzés

Beszélgető partnerem **dr. Varga Ádám**, akivel több ízben volt már alkalmam közös munkára. A jelenleg a PTE, KK, Sebészeti Klinika Transzplantációs részlegén dolgozó, karunkon I. éves PhD-hallgató fiatalember évek óta a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt Baranya Megyei Szervezetének elnöke is. Árad belőle a kedvesség, nyugodtság és a derű. Bármikor kezdtünk eddig, mindig gyorsan, hatékonyan tudunk együtt haladni.

Az utolsó népszámlálás adatai szerint több mint 60 ezer hallássérült, siket ember él hazánkban. Megdöbbentően magas a szám. Elgondolkodtató az is, amiről Ádám saját tapasztalatként is beszámolt, milyen elképesztő helyzetek adódhatnak, ha műtőasztalnál, vagy csak éppen maszkban próbál kommunikálni hallássérült betegével az orvos, vagy az ápoló.

Egy korábbi együttműködés nyomán **Weisz Fanni**, aki „nagykövete a hallássérültek és siketek” beilleszkedésének, és akkori tolmácsa, **Bertus Tímea** adta az indítást, majd a Családorvostani Intézet és **dr. Végh Mária** intézetvezető-helyettes karolta fel az ötletet, hogy elindulhasson a speciális orvosi jelnyelv oktatása karunkon.

– *Mikor indult, s hogy zajlik a képzés?*

– Az engedélyeztetést követően 2 kredit, elektív, választható kurzusként indult a képzés, mely a 2013/2014 tanév mindkét szemeszterében azonnali sikerre ítéltetett. A jelentkezés megnyitását követő öt percen belül 100 férőhelyre 100 jelentkezőt vonzott. Az oktatás Bertus Tímea jelnyelvi tolmács és oktató Európa nyelvi díjas oktatási anyagára épül. Ráta kívül minden alkalommal egy-egy, Budapestre érkező siket jelnyelvi oktató tartja az órákat, illetve oktató DVD és jegyzet is hallgatóink rendelkezésére áll. A képanyag megvásárlásához a PTE Alapítvány pénzügyi támogatással segítette a tananyag minél magasabb szintű elsajátítását.

Szerencsére nem csak a kezdeti érdeklődés volt nagy, nem csak a különlegesség vonzotta az érdeklődőket. Az oktatás sikere, hogy az első szemeszter végére 80 hallgató végezte el eredményesen a kurzust.

A kezdetekkor, tavaly tavasszal még dr. Varga Ádám és Weisz Fanni tartott óriási érdeklődés mellett előadást a Családorvosi Konferencián, a következőre már az első jelnyelvi kurzust teljesítő, Tütrvai Petra hallgatónk készül a tárgyból TDK kutatási témáját bemutatni.

– *A sikeres indítást követően hogyan tovább?*

– Mostanra fő céljá vált, hogy a magyarországi orvoskarokon induljon el a speciális orvosi jelnyelvképzés. Ebben úttörő feladatot vállalt karunk, s a hallgatók közössége.

Közülük kerültek ki azok a lelkes hallgatók, akik dr. Varga Ádám ötletét megvalósítva a kari Adventi koncerten vetített Karácsonyi álom című magyar dal klipjét jelnyelven adták elő. A forgatást szervezve ismét bebizonyosodott számomra, hogy hallgatóink készek rögtön összefogni a jó ügyért akár vizsgaidőszakban is.



A felvétel operatőre, **Horváth Attila** az Oktatásszervezési és Szolgáltatási Osztályról egész hétvégén dolgozott, hogy a koncertre elkészüljön az anyag, melynek háttérét a pécsi adventi vásár adta. Híde is volt, sietni is kellett, a természetes fény is fogyóban volt, a felvételek összeillesztése sem volt könnyű a jelnyelvvél, de megérte a fáradság. Ha valaki nem látta volna, azóta a legnagyobb videomegosztó portálon nő a megtekintések száma. Nézzék meg Önök is, *jó szívvel ajánljuk!*

Földényi Gabriella

A 2014. évi munkaszüneti napok körüli munkarendváltozás

május 10., szombat —————> munkanap

május 2., péntek —————> pihenőnap

október 18., szombat —————> munkanap

október 24., péntek —————> pihenőnap

december 13., szombat —————> munkanap

december 24., szerda —————> pihenőnap

A Nukleáris Medicina Intézet ünnepélyes átadása

2013. december 18-án adták át a 400 ágyas klinika déli bővítményét, mely a Pécsi Tudományegyetem Nukleáris Medicina Intézetének és a Radiológiai Klinikának ad otthont. Az új épületrészt *Navracsics Tibor* miniszterelnök-helyettes, *Bódis József*, a Pécsi Tudományegyetem rektora, a pécsi városvezetés részéről pedig *Hoppál Péter* országgyűlési képviselő adta át. Mindannyian hangsúlyozták, ez a teljes intézmény felújítás első és fontos lépése, hiszen a modern körülmények közé költöző diagnosztikai centrum évente több mint egymillió beteget lát majd el.

Navracsics Tibor hangsúlyozta, hogy a beruházással egy olyan hosszú távú fejlesztés jött létre, amely nemcsak a régiónak és az országnak, hanem az egész közép- és kelet-európai térségnek is hasznára válik. Az ilyen és ehhez hasonló beruházások „hozzájárulnak hazánk fejlődéséhez, a gazdasági versenyképesség növeléséhez” – tette hozzá.

Bódis József rektor utalt arra, hogy a 400 ágyas pécsi klinikai tömb a megépítésekor, több évtizeddel ezelőtt az ország legmodernebbjének számított. Az idő azonban eljárt felette, korszerűtlenné vált. Éppen ezért céloztak meg az egyetem vezetői uniós forrásokat, s éppen ezért dolgozták ki a teljes komplexum fejlesztésének terveit. A Nukleáris Medicina Intézet és Radiológiai Klinika épületrész felújítása a pécsi 400 ágyas klinika teljes rekonstrukcióját, modernizációját célzó 13 milliárd forintos, uniós és állami finanszírozású Janus Pannonius Program részeként valósult meg. A PTE vezetői 2010 szeptemberében jelentették be, hogy fejlesztik az egyetem klinikai központját. A 21. századi betegellátás infrastrukturális feltételeinek megteremtését célzó beruházás költségeinek döntő részét a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program forrásaira benyújtott pályázatok révén nyerték el. A 2014 végéig tartó, 13 milliárd forintos fejlesztés keretében korszerűsítik a 400 ágyas klinikát, területén a város több pontján működő klinikákat, részlegeket integráló úgynevezett magkórházat, valamint sürgősségi betegellátó osztályt és oktatási központot hoznak létre. A munkálatok eredményeként a klinikai központ telephelyeinek száma 16-ról négyre csökken, lehetőséget teremtve a magasabb szintű betegellátásra, a betegutak rövidítésére, valamint az intézmények költséghatékony működtetésére.

Hoppál Péter országgyűlési képviselő arról szólt, hogy a most átadott épületrész és a 400 ágyas klinika még kivitelezés alatt álló egységeinek megújítását minden pécsi várja, hiszen az összes városlakó kötődik a kórházhoz, az abban folyó munkához. Reményét fejezte ki, hogy olyan fejlesztés jön létre, amelynek segítségével évtizedeken át világszínvonalú lesz a pécsi betegellátás.

Zámbo Katalin, a Nukleáris Medicina Intézet vezetője arról tájékoztatta a megnyitón résztvevő vendégeket, hogy az új épületrészben működő intézetben elsősorban daganatos betegeket



vizsgálják és gyógyítanak. Nagy számban végeznek szív-, tüdő-, pajzsmirigy-, csont-, máj-, vese- és központi idegrendszeri vizsgálatokat is. Az intézetben működik egy hibrid készülék, egy ún.

SPECT/CT is, amivel egyszerre tudnak izotópos és radiológiai metszetképeket készíteni, ezzel pontosan behatárolható a daganatok helye és mérete, akárcsak az áttéteké. A rákos, daganatos betegek vizsgálata és gyógyítása szempontjából van kiemelten fontos szerepe a módszernek. Az új épületben helyet kapott több, a betegek számára látványosabb, kényelmesebb, modern vizsgáló- és váróhelyiség. A létesítmény egyébként országos szinten is műszaki ritkaságnak számít, hiszen például ólomüveg ablakokat, ólomborítású ajtókat és tömör vasbeton falakat építettek bele, hogy útját állják a radioaktív sugárzásnak. A Nukleáris Medicina Intézet nemcsak a megyéből, de – egyetemi központként – az egész országból lát el betegeket.

Battyáni István, a Radiológiai Klinika igazgatója azt emelte ki, hogy a helyiségek sugárvédelme kimagasló, az évente ott megforduló több mint egymillió beteg teljes biztonságban lesz. A diagnosztikai centrum látja el ugyanis teljes Baramya megyét, de egyes speciális vizsgálatok tekintetében – egyetemi központként – az egész országra kiterjedő ellátási kötelezettségük van.

Sarkadi Margit

PTE, KK, Nukleáris Medicina Intézet

Fotó: Csontos Szabolcs, UnivPécs



Beszámoló a Magyar Onkológusok Társaságának XXX., Jubileumi Kongresszusáról

A Magyar Onkológusok Társaságának XXX., Jubileumi Kongresszusa 2013. november 14-16. között Pécsen került megrendezésre. A szervezőbizottság vezetője Gödény Mária, a MOT elnöke, a helyszín a Tudásközpont volt. A kongresszus közel 650 fő részvételével zajlott, foglalkozott a rosszindulatú daganatok legújabb diagnosztikájával, sebészi, sugárterápiás és a gyógyszeres kezelésével. A bőrgyógyászati tumorok szekciójában foglalkoztak a melanomák biológiai és immunterápiájának molekuláris alapjaival. Gyulai Rolland tanár úr, a pécsi klinika igazgatója a nem hámeredetű bőrdaganatok új, nem sebészei kezelésének lehetőségeit ismertette.

A gasztrointesztinális onkológia témakörében a primer és szekunder májdaganatok multidiszciplinális ellátásáról, a colon- és a rectumtumorok terápiájáról, a nyelőcsőrak neoadjuváns radioterápiájáról valamint a neuroendocrín tumorok kezeléséről hangoztak el előadások.

Az uroonkológiai szekcióban egyetemünk Onkoterápiás Intézetéből Szappanos Szabolcs tartott előadást a prosztatadaganatok első IMAT-kezelések tapasztalatairól. Mangel László tanár úr a vesecarcinoma SUTENT-kezelésével szerzett klinikai eredményekről beszélt. A tüdőonkológiai szekcióban Sárosi Veronika, klinikai főor-

vos a nem kissejtes tüdőrákban az erlotinib-kezeléssel elért tapasztalatairól számolt be. Kalincsak Judit az Onkoterápiás Intézetből a limitált stádiumú kissejtes tüdőrák radiokemoterápiás ellátásáról tartott előadást. Külön szekció témája

volt a kísérletes és a molekuláris onkológia. Az onkopszichológiai szekció a leukémiás betegek megküzdési stratégiájával, orvos-beteg-pszichológus együttműködésével, relaxációs csoportok munkájával, kutyás terápiával foglalkozott. Előadás





hangzott el még az orvos-beteg kommunikációról, a betegtájékoztatás jelentőségéről és a Magyar Rákellenes Liga lehetőségeiről az onkológiai ellátásban.

Az intervenciós onkoradiológia keretében Battyáni István tanár úr és munkatársai a kombinált kezelésekről tartottak előadást, ismertetés hangzott még el lokoregionális kemoembolizációról, májdaganatok radioembolizációjáról, MRI-vezérelt intervenciós beavatkozásokról valamint a vertebroplastikáról. Nagyszámú előadás foglalkozott az emlőrák kezelésével, köztük a személyre szabott sebészettel, a célzott gyógyszerészeti kezelések aktuális kérdéseivel, az endokrin terápiával. A nőgyógyászati szekcióban petefészek-daganatokról hallhattunk, itt tartott előadást a pécsi Nőgyógyászati Klinikáról Göcze Péter professzor a platinára refrakter-rezisztens daganatok kezeléséről. A sugárterápiás előadások keretében Mangel László tanár úr ismertette a NOVALIS TX besugárzó készülékkel Pécsen szerzett eddigi tapasztalatokat. A hematológiai szekció a Hodgkin-lymphoma kezelésének alapelveivel és az új terápiás lehetőségekkel foglalkozott non-Hodgkin-lymphomában.

A társaság elnöksége tiszteletbeli tagságot szavazott meg három, világhírnevet szerzett onkológus kutatónak: Prof. Dr.

Martine Piccart-nak, az ESMO elnökének, Prof. Dr. Jan Tannock uroonkológusnak, valamint Prof. Dr. R.H.M. Verheijen nőgyógyászati onkológusnak. Kiemelkedők voltak a díszelőadások. A Krompecker-díjjal kitüntetett Dóczi Tamás akadémikus a „Modern idegsebészet hozzájárulása az agydaganatok kezeléséhez” címmel tartott előadást, míg Kásler Miklós professzor, az OOI főigazgatója az onkológiai betegek kezeléseinek etikai szempontjairól beszélt.

Mindezekon kívül még új ismereteket szerezhettünk a különböző gyógyszercégek által rendezett fórumokon. A poszterszekcióban egyetemünkről Lengyel Zsuzsa a Bőrgyógyászati Klinikáról, Ruzsics István pedig az I. sz.

Belgyógyászati Klinikáról, valamint az Onkoterápiás Intézetből Karádi Oszkár, László Zoltán, Lőcsei Zoltán és Varga Zsuzsanna szerepelt. A kongresszuson rendezték a fej-nyak-daganatokkal foglalkozó multidiszciplináris protokoll kidolgozását elősegítő konszenzuskonferenciát. Mindezek mellett külön került sor a szakdolgozók előadásaira, ahol klinikánkról Halász Judit szerepelt. A résztvevők megtekinthették az Onkoterápiás Intézetet, különösen az új NOVALIS TX besugárzó készülék váltott ki nagy érdeklődést.

Sor került a Magyar Onkológusok Társaságának közgyűlésére is, ahol leendő elnököt és a főtítkárt választottak. A leendő elnök Mangel László, a főtítkár pedig Ágoston Péter lett. Társasági program orgonahangverseny volt a Székesegyházban, majd a Csontváry Múzeumban fogadásra és villányi pincelátogatásra került sor. A visszajelzések alapján a résztvevők elismeréssel nyilatkoztak a kongresszus megrendezéséről. A széleskörű tapasztalatsere hozzájárulhat a magyar onkológiai ellátás színvonalának emeléséhez.

*Dr. Csere Tibor
Dr. Mangel László*

A DÉKÁNI HIVATALBAN MEGVÁSÁROLHATÓ KIADVÁNYOK

Barthó Loránd: Mecsek, Barátunk! 2.800 Ft
Benke József: A Pécsi Orvosképzés Intézetei és Klinikái 2.000 Ft
Benke József: Fertőző és járványos betegségek képekben 4.200 Ft
Benke József: ÉVKÖNYV 2.500 Ft
Gerlinger Imre: Fül-orr-gégészeti históriák 2.800 Ft
Hámori Gábor: Égből kapott Pécs 5.700 Ft
Lázár Gy. Levente: Református templomok Baranyában 3.800 Ft
Schmidt Pál: Szeretet – Szolgálat – Szenvedély 2.500 Ft
Somos Zsuzsanna: Magyar szentek és hősök a nagyvilágban 3.200 Ft
Sz. Koncz István: Gyógyító mosoly 1.500 Ft
Vadász István: 43 év képekben 3.700 Ft

Ünnepélyesen átadták az új helyre költözött Bőrgyógyászati Klinikát

Február 7-én ünnepélyesen adta át dr. Bódis József rektor, dr. Decsi Tamás klinikai főigazgató és Csizi Péter alpolgármester a december óta az Akác utcai telephelyen működő Bőr-, Nemikórtani és Onkodermatológiai Klinikát. A helyiségeket két, szomszédos épületrészben, a betegek igényeinek megfelelően, korszerűen alakították ki, és a korábbiakkal ellentétben immár a vizsgálatok nagy része helyben is elvégezhető.

A Pécsi Tudományegyetem Bőrklínikájának éves betegforgalma megközelíti az ötvenezret, ezért rendkívül fontos, hogy a páciensek megfelelő körülmények között kapják a kezeléseiket. A klinika új, Akác utcai telephelye erre tökéletesen alkalmas, hiszen az épület-egyetemes könnyen megközelíthető.

A klinika járó- és fekvőbeteg-helyiségei két külön épületbe kerültek. Mivel a klinika már nem különállóan, hanem más, az Akác utcai tömbben működő klinikákkal közösen látja el a betegeket egyazon telephelyen, így a vizsgálatok nagy része immár helyben is megoldható.

„A Bőrklínika a költözésen túl több, egyéb pozitív változáson is keresztülment a közeljövőben: még az idén szeretnénk beszerezni egy speciális, fényterápiás kabint, amely lehetővé teszi számos bőrbetegség és esztétikai bőrprobléma különböző hullámhosszúságú fényvel történő kezelését” – mondta el Gyulai Rolland, a klinika



Dr. Decsi Tamás főigazgató (Klinikai Központ), Csizi Péter alpolgármester, Gyulai Rolland klinikaigazgató, Bódis József rektor

igazgatója. „Emellett folyamatban van egy számítógépes fénykép- és adatrögzítő rendszer fejlesztése, mely megkönnyítheti és meggyorsíthatja a szakorvosok munkáját, így a betegek kezelését” – emelte ki az igazgató.

Az elmúlt időszakban a pécsi Bőrklínika szakorvosainak és rezidenseinek száma egyaránt emelkedett, s ez napjainkban mindenképpen fejlődést jelző tény.

Kresák Gergely Péter

Speciális rendelő nyílt a Fogászati és Szájsebészeti Klinikán

2014. január 23-án a Fogászati és Szájsebészeti Klinikán Bódis József, egyetemünk rektora Hoppál Péter országgyűlési képviselő, Páva Zsolt polgármester és Fejérdy Pál, a Fog- és Szájbetegségek Szakmai Kollégiumi Tagozat elnöke, kari vezetők, a klinika munkatársai, a Fogorvos Szak hallgatói és számos kedves vendég jelenlétében adta át ünnepélyesen a klinika új, eltérő kezelési igényű gyermekpáciensei számára kialakított rendelőt.

Az Orvoskari Hírmondó hasábjain korábban már beszámolhattunk arról, hogy 2013-ban a magyar fogorvosi képzőhelyek állami támogatást kaptak a regionális Egészségbiztosítási Pénztárakon keresztül. A támogatás alapvető célja a mentálisan retardált gyermekek fogászati ellátásának kiépítése volt. Eddig ezt a tevékenységet megynként egy-egy szolgáltató pályázati támogatással végezte. Baranya megyében a Fogászati és Szájsebészeti Klinika látta el a feladatot korábban is, de a 40 millió forintos támogatásból most elkészült kiemelt betegellátó hely regionális szintű központként képes az eltérő kezelési körülményeket igénylő gyermekek ellátását megoldani.

Közülkük jelenleg mintegy százan várnak ellátásra a régióban. Az új rendelő és a felhasználható finanszírozás képessé tesz bennünket a várólista felszámolására. A finanszírozást ráadásul az adott ellátó intézmény teljesítményvolumen-korlátán (TVK) felül veheti igénybe, mértéke országosan 2000 súlypont, megközelítőleg évi 300 millió forint. Ez fedezi az altatásban végzett fogászati kezeléseket összes költségét.

A halmozottan fogyatékos, illetve nagyon kicsi gyermekek ellátása megoldhatatlan a megfelelő intenzív terápiás és gyermekgyógyászati fekvőosztályos háttér nélkül, ezért a régióban élő



gyermekek eddig is csak a pécsi Klinikai Központban kaphattak megfelelő ellátást. Nemcsak Baranyából, de a teljes régióból és sokszor messzebbről is érkeztek hozzánk páciensek. Mivel eddig a TVK illetve az idő- és műtőkapacitás szorításában tudtuk csak munkánkat végezni, ezért jelentős várólista alakult ki.

Az új rendelő nemcsak a várólista felszámolására ad lehetőséget, hanem a kisgyermekek, pánikbetegek, autisták, Down-szindrómások nagy lelki megrázkódtatást okozó ellátását is segíti. Ezeknek a gyermekeknek így jelentősen javul a fogászati ellátáshoz való hozzáférési lehetőségük. Később a kapacitások függvényében esetleg a felnőttek számára is hozzáférhetővé lehet tenni az ellátási formát. A rendelővel a Klinikai Központnak egy újabb, egyetemi szintű tevékenysége kerül megfelelő keretek közé, amely együtt szolgálja a betegeket és a fogorvosképzés javát.

Dr. Nagy Ákos

Az alábbi írás **Ádám Valériántól**, a Romániai Magyar Orvos- és Gyógyszerészképzésért Egyesület titkáráról érkezett.

Meskó Sarolta és Vámhidy László emlékére

A Romániai Magyar Orvos- és Gyógyszerészképzésért Egyesület néhai dr. Meskó Sarolta tudógyógyász főorvost, Pécs Város Egyesített Egészségügyi Intézmények Tüdőgondozó Intézetének vezetőjét és néhai dr. Vámhidy László tanár urat, a Mozgásszervi Sebészeti Intézet továbbá a Traumatológiai és Kézsebészeti Klinikai Tanszék igazgatóját *posztumusz Örökös Tagjává választotta*. Az egyesület Továbbképző Központjának aulájában néhai vendégoktatóink szakmai eredményeinek emlékét megőrző tablókat helyeztünk el.

Dr. Meskó Sarolta férjével, dr. Lénárd László egyetemi tanárral együtt érkezett Marosvásárhelyre egyhetes továbbképző előadásokat tartani. Az egyesületünk szűk anyagi lehetőségei miatt a szállást a Bod Péter Diakóniai és Tanulmányi Központban biztosítottuk, amely szerény panzióellátásnak felelt meg. A szálláshely elfoglalásakor próbáltam mentegetőzni, de a főorvos asszony szavamba vágva kijelentette: „a legnagyobb luxus, hogy Marosvásárhelyen vagyunk oktatni, és ennél többre nem tartunk igényt”.

Az előadásaiban a tanárnő kiemelte, hogy a tüdőbetegek többsége az elszegényedett, kiszolgáltatott rétegekből kerül ki. A tüdőgyógyásznak kötelessége, hogy a hatóságoknál elérje a betegségeket előidéző munkahelyi és életkörülményeknek a javítását. Ugyanakkor a lakosság kötelező tüdőszűrését is elsőrendű szakorvosi feladatnak tartotta. A parajdi sóbánya gyógyító jelentőségére is felhívta figyelmünket, továbbá a tüdőbetegségek kezelésének legújabb tudományos eredményeit is megosztotta velünk. Főorvos asszony színvonalas előadásai mély nyomot hagytak a hallgatóságban, mivel minden évben ismételten érkeztek javaslatok az újra meghívására.

A posztumusz Tüke-díj odaítélése bizonyítja, hogy amire tanított bennünket, azt Pécsen meg is valósította. Példát mutatott nekünk azzal, hogy a pénzügyi válság alatt is gondoskodott Pécs város lakosságának tüdőszűréséről és küzdött annak megmaradásáért. Az évtizedes gyógyító munkája, amely révén százezer asztmás és szilikózisos bányászt kezelt, bizonyítja, hogy mint orvos nagy feladatra hivatott. Emlékére, ha minden kezelt beteg egy téglát rakna le, egy piramis is megépülne. A *sószoba* használatának bevezetése és gyógyító hatásának tudományos leírása arra int bennünket, hogy az erdélyi sóbányáink gyógyításra való használata mennyire fontos számunkra. Nem könnyű Erdélyben magyarként a betegek jogaiért küzdeni, de nem lehetetlen. Köszönjük dr. Meskó Sarolta főorvos asszonynak, hogy munkásságával példát mutatott minden hivatástudatú orvosnak az anyaországban és Erdélyben egyaránt. Örökre szívünkbe zártuk.

Dr. Vámhidy László tanár úr nemrégiben a vendégünk volt Marosvásárhelyen. Az összegyűlt érdeklődőkhöz mosolyogva lépett be az előadóterembe. A mosolya erős összetartozást, közvetlenséget, barátságot árasztott, ugyanakkor tekintélyt követelő volt. „Köszönöm, hogy itt lehetek és tanulhatok tőletek” nyitotta meg előadását. „Az erdélyi magyarságra, Rátok mindig úgy tekintettem, mint a nemzetünk történelmének és kultúrájának felvirágoztatásának meghatározó részére. Ma kötelességünk az igen kiváló nemzetünk emberi erőforrásait megmenteni, ezért jöttem szolgálattal hozzátok”. A 15 órás előadása révén olyannyira gazdagított bennünket, hogy kijelenthetjük: Erdélyben is sokan vagyunk, akik életünk során emlékezni fogunk arra a számos szakmai titokra, amelyet Vámhidy László tanár úrtól ta-



Dr. Meskó Sarolta marosvásárhelyi hallgatóság körében



Dr. Vámhidy László marosvásárhelyi hallgatóság körében

nultunk. Nem elégedett meg azzal, hogy tudását közénk hozza. Látoztatása után több rezidens orvost nemzetközi konferenciára vitt el, sőt – szakmai tudásuk elmélyítésére – havi rendszerességgel, Pécsen folyamatos szakmai továbbképző programot indított el.

Vámhidy tanár úr nem tudta megérteni, miért van az, hogy Marosvásárhelyen magyar az orvostanhallgató, a tanár, a beteg és mindezek ellenére románul kell a gyakorlatot megtartani, mintha attól fél-nének, hogy közben államellenes összeesküvés történik. Marosvásárhelyről elindulva azzal búcsúzott el tőlünk, hogy hamarosan vissza fog térni és akkor meglátogatja az egyetemünk vezetését, számon kérve tőlük a megalázó magatartásukat, amely az Európai Unió tagállamaként elfogadhatatlan. Erre sajnos nem kerülhetett sor, mert a Jóisten elszóltította e világunkból – szívünkben nagy űrt hagyva.

Romániai Magyar Orvos- és Gyógyszerészképzésért Egyesület

Tüke-díj. A pécsi polgárok ajánlása és a Tüke Alapítvány kuratóriumának döntése alapján dr. Meskó Sarolta főorvosnő nyerte el az idei Tüke-díjat, aki időközben bekövetkezett halála miatt a díjátadáson már nem tudott részt venni – a szerk.

Felvételizőknek szóló új honlapunk oktatás kategóriában elnyerte Az év honlapja 2013 címet

Az ország legrangosabb online marketingkommunikációs versenyén – amelyre 2013-ban 5. alkalommal került sor – 333 pályamű versenyzett 25 kategóriában. A szakmai díjak odaítéléséről egy 14 fős zsűri döntött, amelynek tagjait a hazai marketing és reklámszakmában dolgozó szakemberek alkották. Az elbírálás szempontjai között kiemelt szerepet kapott, hogy mennyire felel meg a honlap megjelenése és tartalma a célközönség számára, milyen ezek összhangja, valamint hogy friss, aktuális-e a tartalom. Vizsgálták a honlap újszerűségét, az interaktivitást és a responzivitást. Honlapunk értékelésénél kiemelésre került a **naprakész, friss tartalom és a fiatal célközönséget megragadó képi világ összhangban történő alkalmazása.**

A PTE, ÁOK külön büszke arra, hogy a honlap saját kari fejlesztéssel valósult meg, a karon dolgozó marketing és informatikus szakemberek és az őket segítő diákok révén.

A honlapot az alábbi csapat készítette:

- **Bencze Zsolt, Mihály Sándor:** PHP-, adatbázis- és Javascript-programozás
- **Baranyi Bettina, Grama László:** grafikai terv
- **Grama László** (mentatea.hu): HTML- és CSS-kódolás, a rugalmas (responzív) szerkezet kialakítása
- **Somodi Klára és Kramm Anikó:** az angol és a német nyelvű oldal kidolgozása, tartalommal való feltöltése
- **Duga Zsófia, a team vezetője:** a koncepció kidolgozása, a tartalom szerkesztése, feltöltése és napi frissítése



Munkánkat végig hallgatók segítették, kontrollcsoporthoz: **Falusi Fruzsina, Hoffart Karina, Kíra Erika, Kocsis Réka, Kupó Péter, Maróti Péter, dr. Schlégl Ádám, Újvári Balázs, Varga Péter.**

Köszönettel tartozunk **Csernus Valér** professzornak, aki támogatja és hasznos tanácsokkal látta el teamünket, valamint köszönettel tartozunk a dékáni vezetés tagjainak és **Porvay Péter** gazdasági igazgatónak, hogy a megvalósítást lehetővé tették.

Az elkészült honlap a www.felvi.aok.pte.hu oldalon tekinthető meg.

Duga Zsófia, PR referens

Együttműködés az Élettani Intézet és az Arizonai Egyetem Élettani Intézete között

Hosszú távú együttműködést kezdeményezett a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karának Élettani Intézete és az Arizonai Egyetem Orvostudományi Karának Élettani Intézete. A kooperáció résztvevői a pécsi intézet részéről a Grastyán Endre Magatartásélettani Kutatócsoportjának munkatársai. A közös munka jegyében dr. László Kristóf egyetemi adjunktus 2012 szeptemberétől egy évet töltött kint Prof. Dr. Katalin M Gothard laboratóriumában, ez év februárjától pedig az arizonai intézet munkatársa, Gabrielle D Lacy tölt egy teljes szemesztér intézetünkben. Az együttműködés keretében az elmúlt év végén egyetemünkre látogatott Gothard professzor asszony,

aki látogatása során megtekintette intézetünk laboratóriumait, gyümölcsöző megbeszéléseket folytatott Miseta Attila dékánnal, valamint az Élettani Intézet kutatóival, 2013. december 20-án pedig érdekes előadást tartott „The role of the primate amygdala in the receiving-emitting cycle of facial expressions” címmel az Élettani Intézet könyvtárában, a Szentágothai János Kutatóközpont Molekuláris Idegélettani Kutatócsoportjának, és a Magyar Tudományos Akadémia Pécsi Akadémiai Bizottsága Neurobiológiai Munkabizottságának szervezésében, az „Idegtudományi szemináriumok” sorozat részeként.

Dr. Péczely László



Educatio 2014

Idén immáron tizennegyedik alkalommal, január 15. és 18. között rendezték meg a budapesti Papp László Sportaréna-ban az Educatio Nemzetközi Oktatási Szakkiállítás, ahol kilencen képviselhettük karunkat a három napon át tartó eseményen.

A nagy múltú rendezvény sikerességét jól mutatja, hogy idén az eddig megszokott két nap helyett három napon át várták a szervezők az érdeklődőket. A program fő célja a potenciális felvételizők, elsősorban középiskolások tájékoztatása volt a karunkon folyó képzésekről, az egyetemi életéről, ösztöndíj-lehetőségekről és Pécs városáról. A standunknál folyamatos volt a sorban állás, a foglennymat-készítés és a sebvarrás alapjainak elsajátítása erőteljes vonzerővel bírt a diákság számára. A manuális készségek fejlesztése közben hasznos információkkal gazdagodhattak, továbbá a felvételi eljárással kapcsolatos kérdőívek kitöltésével nagyban hozzájárultak a PTE, ÁOK felvételi statisztikáinak bővüléséhez. A tájékoztatásban segítő hallgatótársak és kari munkatársak elmondása alapján a kérdések többsége a pontszámítási rendszerről, a felvételi kritériumokról, a kollégiumi elhelyezési lehetőségekről és az egyetemi követelményekről szóltak.

A rendezvény véleményünk szerint kiemelt sikerrel bírt, hiszen amellet, hogy mindannyian megállás nélkül válaszoltunk az érdeklődőknek, sokan említették, hogy a pécsi képzés színvonalának és az ÁOK légkörének pozitív híre az, ami igazán csábító számukra. Mindvégig törekedtünk a személyes hangvételre és a teljes körű, pontos tájékoztatásra.

Bízunk benne, hogy részvételünkkel hozzájárulhattunk a felvételizők megfelelő és felelősségteljes döntéséhez.

Horváth Katica
orvostanhallgató, V. évf.



Rodler Mihály fényképei

Nyílt Nap 2014

A középiskolás diákokat és szüleik elérését célzó kari beiskolázási kampány egyik fontos állomása volt a 2014. január 15-én megtartott Nyílt Nap.

Dr. Czopf László dékánhelyettes megnyitóját követően a karunkra ellátogató közel 600 középiskolás diák és szüleik betekintést nyerhettek az orvos, fogorvos, gyógyszerész, és biotechnológus szakma rejtelmeibe. A vállalkozó érdeklődők számos tevékenységet ki is próbálhattak az Aulában: disznólábat, csirkét varrhattak sebészorvosok irányítása mellett, kipróbálhatták hogyan működik egy valódi ultrahangkészülék, készíthettek gyógyító krémeket, teákat gyógyszerészek segítségével. Fantomfejen kipróbálhatták a foghúzás helyes technikáit fogorvosok útmutatásai alapján, gyakorolhatták a sebek kötözését a vöröskeresztes csoport tagjainak segítségével, s fluoreszkáló egereket tanulmányozhattak a biotechnológus hallgatók vezetésével. Az Élmenyműhely munkatársainak irányítása mellett óriás DNS építésben vehettek részt.

12 és 14 óra között a nagyelőadóban informatív előadásokat hallgathattak az érdeklődők. Dr. Perjési Pál szakvezető, a gyógyszerésztudományi szak, dr. Marada Gyula a fogorvostudományi szak, dr. Czopf László az általános orvostudományi szak, dr. Kvell Krisztián az orvosi biotechnológia szak felépítését, sajátosságait mutatta be. Majd ezt követően Ádám-Hideg Krisztina, az Educatio Kht. munkatársa ismertette a felvételi eljárás menetét.

Mindezzel párhuzamosan az érdeklődők az Aulában felállított információs pultoknál további tájékoztatást kaphattak a kari nyelvtanulási lehetőségekről, a külföldi cseregyakorlatokról, a sportolási lehetőségekről, a karon elérhető szociális és tanulmányi ösztöndíjakról.

Míg a diákok által feltett kérdések elsősorban a felvételi követelményekre, a többletpontok rendszerére, a felvételi keretszámok várható alakulására, a karunkon elérhető ösztöndíjakra és a kollégiumi elhelyezkedés lehetőségeire vonatkoztak, addig a szülők elsősorban a hallgatói szerződés tartalmáról, a költségterítés összegéről és a megélhetés költségeiről érdeklődtek.

Az eseményen a kar vezetői mellett a hallgatói szervezetek képviselői, aktivistái is jelen voltak, így az érdeklődők közvetlenül a diákoktól kérhettek információkat a hallgatói életéről, a kollégiumokról és élményeikről.

A Nyílt Napon készült fénykép- és videóösszefoglaló a kari honlapon a „Leendő diákoknak” szülő menüpont alatt megtekinthető (www.felvi.aok.pte.hu).

Duga Zsófia

PR referens

Fotó: Verébi Dávid



A 3. Szent Sebestyén Tanfolyam

Az áthatoló hasi és mellkasi sérülések sebészete, Győr, 2013. december 6-7.

Harmadik éve rendezzük meg a penetráló hasi és mellkasi sérülések kétnapos továbbképző tanfolyamát, amelynek névadója, logója és remélhetően védőszentje is a milánói mártír, Sebestyén, akit krisztushitéért Diocletianus császár katonái Kr. u. 288-ban halálra nyilaztak. A történet szerint azonban a gondos ápolásnak köszönhetően a római katonatiszt felépült sebeiből. A hasába, mellébe fűrődő, kiálló nyílvevesszők a középkori és a reneszánsz művészet kedvelt motívumaivá váltak. A modern sürgősségi sebészet, a traumatológia Európa szerte tapasztalható helykeresése, a curriculumok újraírása azt is eredményezte, hogy a testüregi áthatoló sérülések ellátása olyan határterületi problémává vált, amely magán viseli a „senki földje” (vagy az ugyanennyire veszedelmes „mindenki kompetenciája”) bélyegét. A tanfolyam és konferencia erre a kihívásra adott válaszként jött létre.

2011-ben, Pécsen, a Sebészeti Klinika és az MTA Pécsi Bizottsága együttes szervezésében tíz hallgatóval kezdtük a konferenciát, mely a következő esztendőben, a jelentős tudományos háttér felvonultatása révén PhD-akkreditációban is részesült már. A PTE, ÁOK kebelében létrejött Művelti Medicina Tanszék bekapcsolódásával jelentősen megerősödött a rendezvény, melyet idén a Győri Petz Aladár Oktató Kórházzal (PAMOK) közösen rendeztünk meg. A szervező munka zöme a Művelti Medicina Tanszék munkatársaira, leginkább *Széll Katalin*ra hárult. Ötven részvevő foglalt helyet a Győri Bencés Gimnázium Jedlik Ányos termében, amit az alkalomra át is alakítottunk, hiszen kísérletes sebészeti workshop zárta a kétnapos programot. Az előadók névsorában, a fokozatok között két akadémiai (MTA), egy habilitált doktorátus és két PhD-fokozat garantálta a program tudományos minőségét. *Oláh Attila* professzor, a Magyar Sebésztaársaság Elnöke, a PAMOK Sebészeti Osztálya vezetője a hasi sérülésekről, *Molnár F. Tamás* professzor a mellkasi sérülésekről és a Damage Control Concept-ről tartott átfogó előadást. A triage-ról és a katonai orvosi vonatkozásokról *Rendeki Szilárd* (Pécs) számolt be. Az igazságügyi orvosi vonatokról – és az elmúlt öt esztendő jelentősebb bűneseteiről – *Tóth Zsuzsanna*, az Igazságügyi Szakértői és Kutató Intézetek győri regionális központjának vezetője tartott előadást. *Papp András* (Pécs), *Issekutz Ákos* és *Zsoldos Péter*

(mindketten PAMOK) szervek, testüregek szerinti részletes áttekintést adtak a teendőkről. A thoracoabdominalis, transdiaphragmaticus sérülések igen látványos előadását *Furák József* tanár úr prezentálta mint tavaly is, a Szegedi Tudományegyetemről. A szívsebészeti aspektusokat *Lénárt László* adjunktus úr (PTE, ÁOK, Szívgyógyászati Klinika) tárgyalta. Az összefoglaló interaktív előadások után néhány esetismertetés következett: kiemelkedett a szombathelyiek nyársalásos baleseti beszámolója. A tesztírást követően, szombaton az ebéd után a terem kísérletes sebészeti workshopká alakult át: a Touchstone sebészeti varrógépekkel friss vágóhídi tüdön, gyomron és bélén végeztünk különféle beavatkozásokat. A workshopot *Szántó Zalán* (Pécs) és *Zsoldos Péter* (Győr) vezették.

A Bencés Gimnázium előtti barokk téren – ahol egyébként a lőcsei fehér asszonyt fejezték le 1714-ben – zajló adventi vásári



sokadalom, a forralt boros standok, az árusok bódéi a tudományos rendezvény hangulatos háttereként szolgáltak. A résztvevők a Hender Medical révén szabadjegyet kaptak a tér túlfelén – 30 lépcsőre lévő – Városi Múzeumba, ahol Petz Aladár emlékét (és varrógépét) külön kis kiállítás őrzi.

2014-ben a Pécs-Győr alternáló helyszínt előrevetítő tervek szerint ismét Pécs ad otthont a találkozónak: remélhetően immár 50 pontos, kötelező, szinttartó rendezvényként. Erős a szándék a traumatológusok jelentősebb bevonására, és a további bővítéssel, főként esetismertetések révén a konferencia nemzetközivé tételére. Ehhez a pécsi egyetem gyorsan fejlődő NATO egészség-

ügyi kapcsolatai is jó biztosítékul szolgálnak. Már a tavaly, második pécsi konferencián felmerült az előadások tematikája mentén egy hiánypótló könyv megírásának ötlete: ez a sikeres győri találkozó után már nem a szervezőkön, résztvevőkön múlik. Bizonyosra vehető, hogy a Műveleti Medicina Tanszék még jelentősebb szerepvállalása és a PTE-PAMOK oktatókórházi együttműködésének további erősödése révén, a Pécs-Győr kapcsolatok továbbfejlesztésével nagyobbak az esélyei egy ilyen, új minőséget jelentő projectnek.

Dr. Molnár F Tamás professzor
PTE, ÁOK, Műveleti Medicina Tanszék



Jótekonysági koncert

2014. február 4-én a Zsolnay Negyedben jótekonysági koncert került megrendezésre. A műsoron *Váradi Marianna, Gyermánné Vass Ágnes, Herpay Ágnes, Bencze Csaba* és a *Pannon Filharmonikusok* tagjaiból alakult kamarazenekar tolmácsolásában hangzottak el zeneművek. A komolyzenét ismerőknek és kevésbé ismerőknek is élvezhető koncerten a neves pécsi előadók között, egy korábban a PTE Gyermekgyógyászati Klinikán kezelt betegünk is előadott: *Lukács Gergely* Vivaldi Négy évszak Telének főszólamát tudán adta elő a vonósok kíséretével, mely mindannyiunknak egyedülálló élmény volt. Az est fővédnöke *Páva Zsolt*, Pécs polgármestere, védnöke a gyermekonkológiai osztály korábbi vezetője, *Kajtár Pál* volt.

Az Eurakvilo Alapítvány többek között ennek a koncertnek a bevételeiből szeretne egy szülőpihenőt kialakítani. Ezzel biztosítanánk, hogy a Gyermekgyógyászati Klinika Oncohaematológiai Osztályára került kisbetegek szülei krízishelyzetekben éjszakára gyermekeik mellett maradhassanak.

Ottóffy Gábor
kuratóriumi elnök
osztályvezető klinikai szakorvos



A Pekár Mihály Orvosi és Élettudományi Könyvtár magyar nyelvű folyóirataiból válogatunk

Orvosi Tár (1831-1833, 1838-1848)

„Hazánk’ orvosi közönségének egy nagy szükségét véljük kipótolni, midőn a’ N. Mélt. M. Kir. Helytartó-Tanács’ engedelmével, jelen havirásunkat útnak bocsátjuk: melly nevénél fogva mind azon ismérteknek áll tárva, mik a’ gyakorló orvost hivatallá pályáján elősegíthetik.” 1831-ben e szavakkal indították útjára a kutatók által egészen 1957-ig elsőnek vélt magyar nyelvű orvosi szakfolyóiratot, az *Orvosi Tár*at. A szerkesztői és kiadói feladatokat Bugát Pál (1793-1865) „orvos doctor, szemorvoslás mestere, Pesten a Magyar Királyi Tudományok’ Egyetemében a’ Physiologia’, közöns. pathologia’ s therapia’ és gyógyszer-tudomány’ rendes professzora, a’ Magyar Tudós Társaság’ rendes tagja” és Schedel Ferencz (1805-1875) „orvos doctor, szemorvoslás mestere, Pesten a Magyar Királyi Tudományok’ Egyeteménél az orvosi karnak s a’ Berliini Kritikai Egyesületnek társa, a’ Würzburgi Philosophiai és Orvosi Társaság’ levelező, s’ a’ Magyar Tudós Társaság’ rendes tagja” vállalták magukra. Nevük mellett feltüntették az Orvosi Tár címlapján közölt titulusukat.

A folyóirat 1831-1833, majd 1838-1848 közötti időszakban jelent meg. Az 1833-as időleges megszűnését az előfizetők érdektelensége és anyagi nehézségek okozták. 1848-ban azonban a forradalmi eseményekben való közreműködés miatt kellett végképp megszakítani a kiadását.

Az 1838-as újra indulását Bugát erőfeszítéseinek, Flór Ferenc (1809-1871) új társszerkesztő jelentős anyagi hozzájárulásának, az 1837-ben alapított Pest-Budai Orvosegyesület segítségével és Stáhly Ignác (1787-1849) országos főorvos támogatásának köszönhetette a lap. Flór Ferenc, mint „orvos-sebész tudor, szülész mester, Pesten a’ Magyar Királyi Tudományok Egyeteménél az Orvosi Karnak rendes és a’ Magyar Tudós Társaság levelező tagja, s sz. kir. Pest városa t. főorvosa” került a lap élére. A Pest Szervita-tér 442-dik szám alatt található lakására került a folyóirat kiadó hivatala. Ekkor kapta alcímét „Az orvosi reform valódi barátinak”.

A Stáhly általa előfizetett 58 példánnyal „Ő nagysága a törvényhatóságok főorvosi hivatalait, a magyar orvosi haladás és művelődés előmozdítása tekintetéből, köz használat végett, szokott nagylelkűséggel megajándékozni kegyeskedett”.

1839-ben az *Orvosi Tár* közölte mind a 349 előfizetője nevét és működésük helyét.

Az országos főorvos támogatásának köszönhető, hogy Fogaras, Moson, Sáros, Szeben, Szepes, Torda-Aranyos, Túróc és Zólyom vármegyékbe is eljutott az *Orvosi Tár*.

Pest városán kívül, ahol 21 fő fizette elő, a legtöbb Pest-Pilis-Solt Kiskun (19 fő), Arad (16 fő), Nógrád (15 fő), Bács-Bodrog és Szabolcs (11-11 fő), Bihar és Somogy (10-10 fő), Máramaros (9 fő), Békés, Borsod, Fejér, Jász-Nagykun-Szolnok, Kolozs, Szatmár, Zemplén (8-8 fő), Hajdu és Veszprém (7-7 fő), Gömör és Kishont (6 fő), Zala (5 fő) vármegyéből fizette elő a lapot. Egyesületeket is meg kell említenünk az előfizetők sorában, a Szatmári Orvosi Egyesületet, a Marosvásárhelyi Seborvosi Egyesületet, a Pesti Casinót és a Nagynyeddi Casinót.

A városok közül Aradot és Kolozsvárt (8-8 fő), Nagyváradot (7 fő), Balassagyarmatot, Miskolcot és Szigethet (5-5 fő), Baját, Kalocsát, Losoncot, Nagykállót, Pápát, Székesfehérvárt a (4-4 fő) előfizetője miatt kell külön is felsorolni.

A folyóirat létrejöttének célját, feladatait, rovatainak ismertetését a szerkesztők az első számban közölt „Vezérszóban” fogalmazták meg. A gyakorló orvosok és a pesti kar orvosainak bevonásával – a mesterség és a tudomány legnevezetesebb „jelenésének” ismertetésén kívül – négy rovatban a kor orvostudományának valamennyi szakterületét láttatni kívánták. Szívügyüknek tekintették a magyar orvosi nyelv alakítását, művelését. „Azonban megvalljuk, hogy új terminológiának teljes kiterjedésében való használatát ... még korának tartjuk. Azért még most, hol kell, részint régi, részint deákiból vett műszavakkal fogunk élni, az újakkal lassanként és, hol szükséges, zárjelbe tett nekik megfelelő ismertes műszavaktól kísérvé. Hogy pedig íróink’ különféle írásmódja miatt zavar ne legyen ... azon alapfőt követjük, melly szerint mindnyájok’ műszavaiba egyenlőséget hozunk be. ... amelyet egyszer felvettünk, azt állandóan használjuk, s így orvosi nyelvünk végre valamiképp megállapíttassék”. A szerkesztők szabadkozása ellenére az utókor az orvosi terminológia egységesítését és elterjesztését tartja az *Orvosi Tár* legnagyobb eredményének.

A kétnyelvű közlés eredményeképpen kapott kifejezéseket a Pesten 1833-ban kiadott „Magyar-deák és deák-magyar orvosi szókönyv az Orvosi Tár első két évéhez” című kiadványukban jelentették meg a szerkesztők.

Az 1831-1848 között megjelenő folyóirat több száz cikke megismerhető a „Magyar folyóiratok tartalomjegyzékeinek kereshető adatbázisa” (MATARKA) – http://www.matarka.hu/f_leiras.php?fsz=934 – elektronikus forráson keresztül.

esztendő	év	félév	kötet	fűzet
1831	1.		1.	1-3.
			4.	10-12.
			5.	1-3.
			6.	4-6.
1832	2.		7.	7-9.
			8.	10-12.
			9.	3.
			10.	4-6.
1833	3.		11.	7-9.
			12.	10-12.
			Új folyamat	1.
				4-24.
1839		2.		1-25.
		3.		
1841		6.		Tisztelt olvasóink névsora
1848	4.		1.	1-10.

Az Orvosi Tár Könyvtárunkban található fűzetek

A közelgő márciusi 15. alkalmából meg kell említenünk az *Orvosi Tár* és annak szerkesztő kiadóinak szerepét a nevezetes események kapcsán. Annál is inkább, mert a legnagyobb webes világciklopédia, a wikipédia „Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc fontosabb alakjai” címszó alatt Bugát Pál és Flór Ferenc nevét is kiemeli. Arról is említést tesz, hogy az *Orvosi Tár* 1848-as megszűnésében is szerepet játszott a forradalom.

A könyvtárunk állományában fellelhető, 1848-ban kiadott füzetek hasábjairól az alábbi néhány adattal szeretnénk tisztlegni az ünnep évfordulóján.

Hőmérséklet:

„Martius.

A hévmérő e hónapban csak egy nagy tökéletes görbét futott át, t. i. 9-ről 28-ig a görbe kezdetén láttuk a légmérsékletet = $1\frac{1}{3}^{\circ}$ hideg, s végén $\frac{1}{2}^{\circ}$ meleg.

Szelek igen számosan mutatkoztak, hónap elején többnyire éjszaknyugoti, 5 és 8-kán erősen fújtak, 21-től általában délkeleti...

Köd csak harmadikán egész nap és negyedikén reggel, de ez sem volt sűrű.

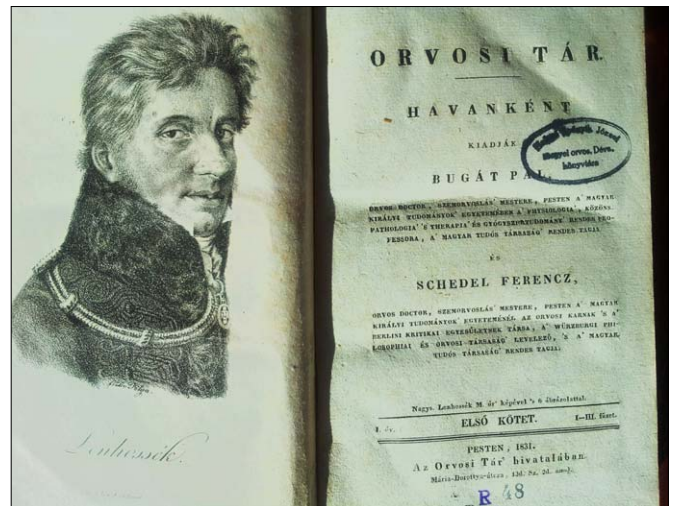
Eső esett 1,5,11,12,14,15,17,19,20/21–25/26.” (Frommhold Károly: Climatologiai észrevételek Pestről 1848-ban)

Az orvoskarról:

„Ezen intézet nem zárt testület többé! – A „függetlenség és nyilvánosság” jelszava ezen chinai falak közé is behatott... föllelkesült férfiak, mindnyájan egy szívvvel lélekkel átkarolák a reform üdvös eszméjét, s mintegy emlékül ezen ünnepies lelkesedésnek azonnal elhatározzák: hogy ezen testület minden okleveles orvos vagy sebésztudort hasonló jogokkal és kötelezésekkel belépésre hívjon föl.” (Flór Ferenc: Pesti orvoskar)

„15-dik martiusi tudvalevő eseménye... részemről, mint talán kivétel nélkül, minden más hajlottabb korú honfitársam, hajlandóbb lettem volna a fokunkénti átalakulásra, mint a rögtönre; mivel azonban amúgy talán hátra lévő rövid napjaim miatt sokkal kevesebbet érhettem volna meg, és emígy, ha egyebet nem, azt az egyet bizonyosan tudom, hogy újabb intézkedéseink által éppen legnyomorultabb honfitársimon leszen, avagy van is már segítve...” (Bugát Pál: Rendünk átalakulása)

„A nemzeti nyelv és szabad sajtó legfőbb tényezői a szellemi művelődésnek, és az önálló tudományosság fejlődésének... ott állunk, hogy mint főnébb említém a háromszínű szívárvány szemünk előtt ragyogván, belőle a fehér ügyünk szent igazságát; a zöld reményeink tellesülésbe menendését; és a vörös a kor és is-



ten ítéletének elleneink fölötti szigorú biráskodását nyilván tolmácsolandja.” (Kún Tamás: Tájékoztató honunk orvosügye körül jelen forradalom idején)

„A megye rovására senkise orvosoltassék... Az orvoslásnak nincs nagy sikere, ha pontos kezelés, tisztaság, életrend stb. hiányzik... Mi szinte azok közé kívánunk számíttatni, kik a koldus beteg ágya mellett éppen úgy tiszteljük az emberiséget, mint ha abban koronás fej feküdnék... a szabad embert az oltás hasznos sikeréről meg kell győzni, ki kell tanítani célszerű nevelés által... nem az a baj, hogy kevés, hanem, hogy sok az orvos! Hisz ha annyi orvosi állomásokat fölláttanak, természetesen mind jó fizetéssel, az egy állandó sereg pénztárát kimeríti... A nép megösmertkedvén érdekeivel, legjobban szereti azt maga eligazítani, a szabad ember külbefolyást nem tűr; neveljük csak a népet, ösmertessük meg a természettel, ezt nyomban követni fogója a bizalom, azután adjunk neki tudományos férfiakat, nem megfordítva, mert a ki iránt nincs bizodalma az embernek, azt nem is szereti fizetni.” (Több megyei főorvosoktól: Észrevételek az orvoskar javaslatára ügyében)

Dr. Gracza Tünde

Fülsebészeti kurzus Indiában

2014. január 15-22. között egy emlékezetes szakmai utat töltöttem New-Delhiben, az All India Institute of Medical Sciences Fül-orr-gégészeti és Fej-nyaksebészeti Klinikáján. Meghívóm Prof. Alok Thakar volt, akivel több mint másfél évtizedes barátság köt össze minket, miután a 90-es évek végén a Liverpooli Egyetemen együtt dolgoztunk visiting registrar-ként. Thakar professzor időközben India egyik legkeresettebb, legnagyobb hírnű fül-orr-gégészévé vált, komoly nemzetközi reputációval. A kérés irányomban az volt, hogy bemutató műtétek, előadások tartásával és sziklacsonton végzett demonstrációk segítségével járuljak hozzá az India minden részéből összeseregülő mintegy 40 fiatal kolléga gyakorlati fülészeti képzéséhez.

Erről az intézetről tudni kell, hogy India legnagyobb presztízzsel rendelkező fül-orr-gégészeti oktató kórháza. A szegényes kubatúra ellenére a műtők a legkorszerűbb műszerekkel vannak felszerelve, a kormány a vezető intézmények műszerellátását kiemelt programként kezeli. Irigykedve láttam, hogy a legkorsze-

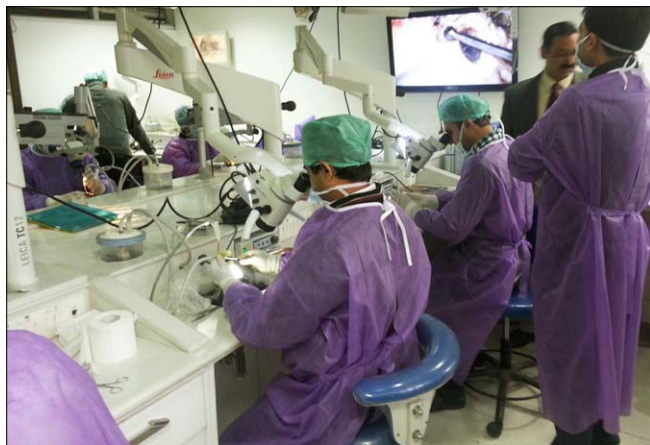
rűbb CO₂ lézertől kezdve a videonystagmographon át a modern endoszkópos tornyokig minden alapvető lényeges műszerrel rendelkeznek. Az orvoskollégák egy rendkívül kiegyensúlyozott baráti csapatot alkotnak. Meglepetten tapasztaltam, hogy szinte valamennyien eltöltöttek 1-2 évet Anglia, az USA vagy Németország vezető egyetemein, ahol magas szintű képzésben részesültek. Az Indiában élő hatalmas embertömeg miatt minden betegségből nagyon hosszú a várólistájuk, olyanokból is pl. juvenilis angiofibroma, vagy glomus jugulare tumor) amiket mi legfeljebb évente vagy kétevente látunk. Ebből adódóan a fiatalok is nagyon gyorsan komoly sebészti jártasságot szereznek. A fül-műtétekre a betegek átlagosan 3 évet várnak, egy fej-nyaki daganat nem ritkán csak fél év múlva kerül műtetre, s bizony a tervezett műtéthez képest gyakran már radikálisabban kell operálni a betegeket. Biztosítási rendszer nincs, a kenyérkeresőt ért komoly betegség hihetetlen nyomorba dönt családokat, évekre eladósítva őket. A hálapénz ismeretlen Indiában. Naponta két műszak-

ban operálnak, reggel 8-tól, este 18 óráig. A munka mennyisége emberfeletti, a fizetések pedig elmaradnak még a hazai szinttől is. Talán ez az oka, hogy kevesebbet publikálnak, s ritkán tudnak nemzetközi konferenciákon részt venni. Az ambulancián egy vagy két idősebb kolléga felügyelete mellett naponta 240 beteget fogadnak. Nem ritkán India távoli sarkaiból, akár 800-1000 km-ről is érkeznek betegek, akik éjfélkor már sorba állnak, hogy reggel bekerüljenek a szerencsés 240 közé. Akinek nem jut ambuláns kártya, az másnap éjszaka ismét sorba áll, közben a környező parkokban vagy akár a klinika udvarán töltik az éjszakát, nem csinálva különösebb gondot a szükségleteik nyilvános elvégzéséből sem. A három napos kurzust egy 8 munkahelyes, európai mércével nézve is minden igényt kielégítő cadaver-disszekciós laboratóriumban rendezték.

A kurzussal egyidőben egy újonnan átadott magánklinikán (Medanta Clinic) tartotta aktuális éves ülését az Indiai Fej-nyaksebészeti Társaság, s ezen az ülésen is volt alkalmam meghívottként előadást tartani a laryngectomiákat követő stomatosziszokról. Szekcióelnököm egy idősebb emeritus professzor volt, aki az előadásom végén hozzászólásában elrészényülten jegyezte meg, hogy szakmai karrierjét két magyarnak köszönheti. A 70-es évek közepén Bostonban Jakó Gézáttól és a vele akkor ott dolgozó magyar mérnök-fizikustól tanulta a lézeres gégessebészet alapjait, s a módszert ő vezette be később, hazatérése után Indiában. A konferencia során szombaton délután is teltház volt a magánklinikán; Afganisztánból, Iránból, Irákból, Pakisztánból de még Nepálból is rendszeresen járnak ide gazdag üzletemberek. A hét második fele a pihenés jegyében telt. A rendelkezésemre bocsátott taxival mindig 2 rezidens kísért el a kiválasztott utcélókhoz. Delhi óvárosának és New-Delhinek a bebarangolását követően egy csodálatos napot töltöttem Agrában, s természetesen nem maradhatott ki a programból a megindítóan gyönyörű Taj Mahal és a Red Fort megtekintése sem. Esténként a még a brit gyarmatosítók által épített elegáns klubokban vacsoráztunk a kollégákkal, viszont 50 méterrel távolabb pedig már a nyomor és a lehangoló szegénység elszomorító jeleit láttam. Az utcákon is bizarr látványt nyújtott a Mercedesek között életveszélyesen cikázó kerékpáros riskák és a rozzant helyi buszok látványa, melyek oldalán és tetején kapaszkodva életveszély az utazás.

A kollégák barátságos, közvetlen vendégszeretete, a fiatalok határtalan kíváncsisága és érdeklődése nagyon megindító volt. Jó volt magyarnak és pécsinek lenni Delhiben, s azt látni, hogy a pécsi fülsébszeti módszereket is jól ismerik, melyeket Thakar professzor annak idején Liverpoolból importált a közösen eltöltött regisztrari időszak hozományaként. Nagyon szeretnék, ha intézeteink között szorosabb szakmai kapcsolat épülhetne ki, ami elől mi sem zárkozunk el.

Gerlinger Imre





Záró rendezvény az ÁOK Gyógyszerésztudományi Szak TÁMOP tananyag-fejlesztési projektjében

A Pécsi Tudományegyetem Gyógyszerésztudományi Szak a „Megújuló gyógyszerészeti kompetenciák gyakorlatorientált elsajátítását szolgáló digitális tananyagok kifejlesztése magyar és angol nyelven, az egyetemi oktatók felkészítése a 21. század oktatási kihívásaira” című pályázat keretében 2012-ben nyert támogatást, hogy az Európai Szociális Alap és hazai társfinanszírozás segítségével sikeres képzésfejlesztési és elektronikus tananyag-fejlesztési projektet valósítson meg. A 2012. március 1-jén kezdődő TÁMOP-4.1.2.A/1-11/1-2011-0016 azonosító számú projekt huszonöt hónapos időszaka alatt az egyetemi oktatók részére megszervezése kerül továbbképzések mellett hét angol nyelvű és tizenegy magyar nyelvű elektronikus tananyag fejlesztését tűzte ki célul.

A projekt során kifejlesztett elektronikus tananyagok a pécsi gyógyszerészképzés mellett a társegyetemek magyar és angol nyelvű gyógyszerész- és orvosképzésében, valamint más természettudományi képzésekben is felhasználhatók lesznek.

A projektben a Gyógyszerészi Kémiai Intézet, a Gyógyszertechnológiai és Biofarmáciai Intézet, a Gyógyszerészeti Intézet, valamint a Farmakognózi Tanszék vezető professzorai, oktatói vezetésével fiatal oktatók is részt vettek a fejlesztésben.

A pályázati projekt eredményeinek ismertetése érdekében, valamint a széleskörű nyilvánosság biztosítása céljából 2014. március 18-án az Általános Orvostudományi Kar Elméleti tömb első emeleti tanácstermében 12 órakor záró konferencia kerül megrendezésre. Az ÁOK Gyógyszerésztudományi Szak vezetője dr. Perjési Pál tisztelettel meghívja a projekt megvalósításában résztvevő szakintézetek vezetőit, dolgozóit, az oktatók oktatásában résztvevő képzőket, a projekt célkitűzéseinek megvalósításához hozzájáruló egyetemi és társegyetemi vezetőket, kollégákat, hallgatókat, továbbá minden érdeklődőt.

Dr. Bognár Rita
projektmenedzser

Pécsi Tudományegyetem
H-7624 Pécs, Rókus u. 2.
Tel: 72/536-076, Fax: 72/536-387
TÁMOP-4.1.2.A/1-11/1-2011-0016

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyierv.gov.hu
06 40 638 638



A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Betegtanácsadás és gyógyszerészi gondozás a gyakorlatban – 2013. november 21.

Harmadik alkalommal került megrendezésre a pécsi „Betegtanácsadás és gyógyszerészi gondozás a gyakorlatban” hallgatói verseny a PTE ÁOK Gyógyszerészeti Intézet szervezésében. A verseny célja az ötödéves gyógyszerészhallgatók elméleti tudásának gyakorlati szituációkba való átültetése, mely során a hallgatók szakmai ismereteiket (gyógyszerhatás, gyógyszerügyi ismeretek, stb.) a megfelelő kommunikációs elemek beépítésével közvetítik. Az idei év során a verseny a gyógyszerértékesítési gyakorlatban előforduló bőrgyógyászati panaszok téma köré épült fel.

A világ számos országában évtizedek óta működő oktatási módszertan támasztja alá az ilyenfajta rendezvények szükségességét, mely már Pécsen is gyakorlattá vált. Nagyon fontosnak érezzük, hogy a gyógyszerészi diploma megszerzését megelőzően a gyógyszerészhallgatók megfelelő visszajelzést kapjanak az egyetemi tanulmányaik során szerzett szakmai felkészültségükről és kommunikációs készségeikről.

A hallgatók a Gyógyszerügyi ismeretek tárgya keretében már a tavaszi félév során elkezdhetik készülni a „megmérettetésre”,

hiszen hétről hétre olyan témákat dolgoztak fel kiselőadások és szituációs gyakorlatok formájában, melyek a vény nélkül kapható gyógyszerek és egyéb termékek expedálásával és gyógyszerészi tanácsadásával kapcsolatos szempontokat ölelték fel. A



tanórákon a kiselőadásokat követően az oktatók az adott témához kapcsolódó szituációs gyakorlatokkal tették próbára a leendő fiatal gyógyszerész kollégák szakmai tudását és kommunikációs képességeit. Az őszi szemeszter során egy újonnan bevezetett elektronikus hallgatói visszajelző rendszer segítségével az adott szituációban részt vevő hallgatókat a társaik is értékelték a gyógyszerkiadás három fő elemére fókuszáló, előre meghatározott szempontrendszer alapján. Az „újítás” célja a gyakorlati problémákra való felkészülés további segítése volt.

2013. november 21-én délután egy órákor vette kezdetét a verseny a PTE ÁOK Gyógyszerésztudományi Szak Gyógyszerészeti Intézetének informatikai termében, ahol a szituációs játékban résztvevő gyógyszerészhallgatókat három amatőr színész, öt zsűritag és a PTE ÁOK Oktatástechnikai és Szervezési Csoport videós stábjja várta. A videofelvétel a szituációk belső használatra való rögzítésén túl lehetővé tette, hogy a szomszédos előadóteremben a hallgatótársak és az érdeklődők az eseményeket kivetítőn követhessék.

Az informatikai teremben a gyógyszerértári hangulatot gyógyszereszekkel feltöltött patikaszekrény és a hallgatóknak szakmai segítséget nyújtó számítógép igyekezett megteremteni.



Az idei évben a színészek több betegtípus (hallgató, bőbész, tudáskereső, közömbös, stb.) bőrébe is belebújtak és mindhárom előzetesen megtervezett és igen komplex (több kimenettel rendelkező) versenyszituációt megjelentették. A verseny és a szituációk ilyen módon történő fejlesztésével az oktatási esemény további színésítését tűztük ki célul. A különböző betegtípusok és szituációk Madarassy-Szücs Anna és Kupó Péter orvostanhallgatók, valamint Bartha Balázs fogorvostanhallgató személyében keltek életre.

Az első szituációban egy fiatal szülő tér be a patikába és átnyújtva receptjét (NORMOLYT por belsőleges oldathoz) vény nélküli készítményt is kér bőrkütiésre. Az aggodalom jeleit mutató szülő számos kérdéssel a gyógyszerészhallgatók türelmét, míg folyamatos közbekérdezéseivel a versenyzők kommunikációs készségeit tette próbára. Mikor a gyógyszerész helyesen kommunikál és rákérdez minden fontos szakmai szempontra (kinek lesz a készítmény, milyen egyéb gyógyszereket szed, mióta, milyen panaszra írták fel a gyógyszert, a bőrtünetek hátterében álló egyéb okok tisztázása, stb.), kiderül, hogy mindkét készítményt a gyermekének szeretné vinni és a gyermeknek pár napja jelentkező hasmenését feltehetően az újonnan bevezetett tápszeres táplálás váltotta ki. Az eljátszott szituációk egyik felénél ez állt a gyermek fenekén jelentkező bőrkütiések hátterében

is (1. kimenet). Amennyiben a jelentkező kütiések a karokat, könyök-térd hajlatokat és has redőket érintik, a gyógyszerész a kapott információ birtokában a tápszer által kiváltott atópiás eredetű panaszokra gyanakszik (2. kimenet).



A második szituációban szintén egy fiatal szülő tér be a patikába és átnyújtva receptjét (FENISTIL JUNIOR 1 mg/ml belsőleges oldatos csepp) vény nélküli készítményt is kér csalánkütiésre (1. kimenet), illetve bőrpírra (2. kimenet). Mikor a gyógyszerész helyesen kommunikál és rákérdez minden fontos szakmai szempontra kiderül, hogy mindkét készítményt a gyermekének szeretné vinni. „Hétfélig szülő” révén nem tud érdemben a gyógyszerész által feltett további kérdésekre válaszolni, ezért a másik szülőtől telefonos segítséget kér. A kis közjáték tovább nehezíti a szülő és a gyógyszerész közötti kommunikációt. A telefonos beszélgetés során kiderül, hogy az előző héten már jártak orvosnál, mivel a kislány felfázott és arra antibiotikumot (SUMETROLIM szirupot) kapott. Ezen információkból derül ki a gyógyszerész számára, hogy a gyermek bőrtünetei feltehetőleg az antibiotikum alkalmazással lehetnek összefüggésben (1. kimenet: allergiás reakció, 2. kimenet: fényszerényítés).

A harmadik szituáció során egy idősebb beteg tér be a pati-



kába és átnyújtva receptjét (ACTRAPID Penfill 100 NE/ml oldatos injekció) vény nélküli készítményt is kér lábvizsgétre (1. kimenet), vagy sebeire (2. kimenet). Az egyedül élő idős beteg beszélgetésre vágyva a gyógyszerésznek történeteket mesél és nehezen lehet csak félbeszakítani. A beteg által elmondottak alapján tudja a gyógyszerész feltárni, hogy a cukorbeteg illető az étkezésekre vonatkozó utasítások, illetve a vércukorszint önmonitorozás terén nem együttműködő, és ez állhat a láb gombás fertőzésének hátterében (1. kimenet). A második szituációs kimentben a nem megfelelően alkalmazott pen (nem rendszeresen cserélt tűk és higiénés szabályok figyelmen kívül hagyása) tehető felelőssé az inzulin beadás helyén fellépő bőrfertőzésért.

A szituációkat a színészek nagyszerű játéka tette életszerűvé, találékony megjegyzéseikkel sikeresen oldották a feszültséget és gondoskodtak a jó hangulatról. A zsűri elnöke, dr. Télessy István és a négy zsűritag, dr. Tiringi István, Fejesné dr. Takács Viktória, dr. Pintér Erika és dr. Botz Lajos egy előzetesen összeállított pontozólapon értékelte a hallgatókat az információgyűjtés részletessége, az információnyújtás és kommunikációs szempontok alapján, melyekre maximálisan 5-5 pontot kaphattak a versenyzők. Ezen kívül egy szubjektív 10 pontos skálán véleményezhették a zsűritagok a hallgatók teljesítménye által keltett összbemutatót.

A versenyzők, a tavalyi évhez hasonlóan ügyesen vették az akadályokat, többségük megfelelő határozottsággal kezelte a helyzetet, sőt akadt olyan is, aki viccelődve kezelte az expedíciós szituációt.



A zsűri összesített értékelése alapján a 2013-as évben megosztott első helyezést hirdethettünk, így holtversenyben a legjobbnak bizonyult Kovács Antónia és Romvári Zsófia.

A második helyezett Botár Bettina, míg a bronzérmes Rácz Alexandra lett. Újdonságnak számított, hogy az elektronikus hallgatói visszajelző rendszeren keresztül a versenyre ellátogató érdeklődő hallgatók és vendégek is szavazhattak, mely alapján a közönség díját Sudár Eszter érdemelte ki.

A legnagyobb nyereség mindenki számára mégis az a tapasztalat, amit a verseny visszajelzőként nyújt a hallgatók és az oktatók részére arról, hogy "életszerű" szituációkban hogyan teljesítenek a hallgatók, mily módon sikerül a végzés utáni a gyakorlati gyógyszerészeti munka mindennapos kihívásaira való felkészítésük.

A szervezők és a PTE ÁOK Gyógyszerészeti Intézet köszönettel tartoznak a PTE ÁOK Oktatástechnikai és Szervezési Csoportjának, valamint Horváth Attilának és Cséry Csanádnak a profi operatóri munkáért. Köszönjük egyúttal a zsűri tagjainak lelkes közreműködésüket, építő jellegű észrevételeiket, a színészek munkáját és nem utolsósorban a versenyző hallgatóknak szorgos fel-



készüléseiket és helytállásukat!

Dr. Ábrahám Eszter, dr. Vida Róbert, dr. Végh Anna és dr. Fittler András, valamint a PTE ÁOK Gyógyszerészeti Intézet munkatársai

Meghívó

Gyógyszerésztudományok Fóruma 2013/2014. tanév tavaszi félévének programja

Tisztelt Kollégák!

A PTE ÁOK Gyógyszerésztudományi Szakja és az MTA Pécsi Akadémiai Bizottság Orvosi Tudományok Szakbizottság Gyógyszerészeti Munkabizottsága a 2013/14-es tanév tavaszi szemeszterében is megrendezi a Gyógyszerésztudományok Fóruma rendezvényét. A Tudományos Ülés az alábbi időpontokban kerül megrendezésre:

Helyszín: PTE ÁOK Gyógyszerésztudományi Szak épülete, II. emelet 8-as számú előadóterem, Pécs, Rókus u. 2.

A Fórum minden alkalommal 17 órakor kezdődik

Program

2014. február 20.

Dr. Halmos Gábor (DE GYTK Biofarmácia Tanszék): Célzott gyógyszerterápia megvalósításának új lehetőségei az onkológiában. (45 perc)

Dr. Pál Szilárd (PTE ÁOK GYTSZ Gyógyszertechnológiai és Biofarmáciai Intézet): Mikropelletek gyártásának optimalizálása és vizsgálata gyógyszer technológiai és biofarmáciai paraméterek alapján. (45 perc)

2014. február 27.

Dr. Szabó László Gy. (PTE ÁOK GYTSZ Gyógyszerészeti Intézet): Beszélgetés Lárencz László gyógyszerész-történésszel Baranya neves gyógyszerészeiről. (45 perc)

Dr. Hajna Zsófia (PTE ÁOK Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet): Mikrocirculáció vizsgálatára alkalmas képalkotó módszerek a gyulladáscsökkentő és fájdalomcsillapító gyógyszerek fejlesztésében. (20 perc)

2014. március 6.

Varjúné dr. Bogdán Mária (GYEMSZI-OGYI): Természetes eredetű anyagok és készítmények (gyógytermékek, gyógyszerek) helyzete az Európai harmonizáció tükrében. (45 perc)

Dr. Zacher Gábor (Honvédkórház, Sürgősségi Betegellátó Centrum, Budapest): Az előadás címét később adjuk meg. (60 perc)

2014. március 13.

Dr. Poór Miklós (PTE ÁOK Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet): Albumin-ligand interakciók. (45 perc)

Dr. Takács Gábor (PTE ÁOK GYTSZ Gyógyszerészeti Intézet): A gyógyszerterápiás gyakorlat értékelése SOJA módszerrel. (45 perc)

2014. március 20.

Dr. Zupkó István (SZTE GYTK Gyógyszerhatástani és Biofarmáciai Intézet): Szteroid-analógok, mint potenciális tumorellesztő hatóanyagok. (45 perc)

Dr. Huber Imre (PTE ÁOK Gyógyszerészeti Kémiai Intézet): Új

gyűrűrendszer leírása a dipiridopirimidinonok körében. Katalitikus hidrogéntranszfer reakciójuk. (45 perc)

2014. március 27.

Dr. Szőke Éva (SE GYTK Farmakognóziái Intézet): Növényi eredetű hatóanyagok előállítása biotechnológiai módszerekkel. (45 perc)

Dr. Kéry Ágnes (SE GYTK Farmakognóziái Intézet): Több támadáspontú kezelés érvényesülése a fitoterápiában. (45 perc)

2014. április 3.

Dr. Kalaus György (BME Szerves Kémia és Technológia Tanszék): Ibofillidin alkaloidok konvergencia (biomimetikus) szintézise. (45 perc)

Dr. Dávid Ádám (Egis Gyógyszergyár)

„Csak a szádban olvad...” Barangolás az orodiszerperziós készítmények világában. (45 perc)

A Tudományos Ülés alkalmaira minden érdeklődőt tisztelettel és szeretettel várunk. (A program és helyszín változtatásának jogát fenntartjuk.)

Dr. Horváth Györgyi titkár

Dr. Molnár Péter elnök

Dr. Pál Szilárd titkár

Beszámoló a 2013. évi Szerzők Ünnepe rendezvényről

A Szerzők Ünnepét 2013. december 10-én immár harmadik alkalommal rendezte meg a PTE Általános Orvosi Kara.

Az első Szerzők Ünnepét 2011 októberében dr. Koller Ákos, az ÁOK tudományos dékánhelyettese indította útjára. A rendezvény célja, hogy megtiszteljük azokat, akik nemzetközi szintű tudományos tevékenységükkel és publikációikkal hírnevet, elismerést szereznek karunknak és egyetemünknek.

Az értékelés alapjául a Magyar Tudományos Művek Tárába töltött előző évi adatok szolgálnak. A 2013. évi rendezvényre az MTMT Ügyfélszolgálati és Adatellenőrzési Csoportja a 2012-es évi értékeket használta fel a tudományos közlemények analízisére. A kapott statisztikai adatokat az ÁOK Könyvtára munkatársai az alábbi szempontok szerint csoportosították:

1. a 2012-ben kapott független hivatkozások száma,
2. a 2012-ben közölt publikációk összesített IF értéke,
3. a kutató h-indexe.

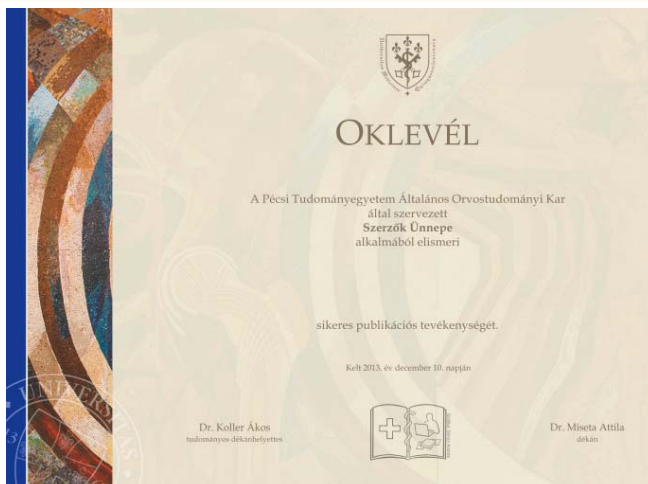
Ezen értékeket a kutató életkora (öt korcsoport), neme, az intézet típusa [intézeti (elméleti) vagy klinikai] alapján osztályozták. A táblázatokba az 1. és 2. helyezést elért adatai kerültek. (1. táblázat és 2. táblázat).

4. Az ún. „TOP 100” lista az összesített hivatkozások alapján készült el. (3. táblázat).

(Az eredmények a túloldalon láthatóak – a szerk.)

Köszönet mindazoknak, akik a 2013-as rendezvényünk sikeréért közreműködtek:

Dr. Koller Ákos professzornak a „Szerzők Ünnepe” ötletért és annak megvalósításáért;



A 2013-as évi Szerzők Ünnepe tervezett oklevél

A PTE Pekár Mihály Orvosi és Élettudományi Könyvtára dolgozóinak: *Deák Ágnes, dr. Gracza Tünde, Horváthné Veres Krisztina, Milánkovics Róbert, dr. Najbauerne Bacsics Zsuzsanna, Péter Zsuzsanna, Vassné Gáspár Krisztina, Duga Zsófiának, az ÁOK PR referensének, Kittkáné Bódi Katalinnak, az Oktatásszervezési Osztály vezetőjének*

Dr. Pintér Évának, a Dékáni Hivatal vezetőjének

Simon Adrienn műszaki ügyintézőnek

Az MTMT munkatársainak, Seres Józsefnek és Balázs Andrásnak.

További sikeres kutatást és publikálást kívánunk!

1. táblázat A 2012-es évben elért független hivatkozások és összesített IF értékek

Korcsoport		1. helyre		2. helyre
I.	Intézet	Független	Tamás Andrea (143)	Kiss Péter (100)
		IF	Tamás Andrea (37,752)	Kiss Péter (26,615)
	Klinika	Független	Aradi Dániel (81)	Mohás Márton (63) és Kisfali Péter (63)
		IF	Aradi Dániel (35,281)	Vorobcsuk András (23,665)
II.	Intézet	Független	Reglődi Dóra (214)	Helyes Zsuzsanna (141)
		IF	Reglődi Dóra (51,911)	Helyes Zsuzsanna (36,936)
	Klinika	Független	Janszky József Vladimír (175)	Gyűrűs Éva Krisztina (153)
		IF	Komócsi András (31,414)	Janszky József Vladimír (28,556)
III.	Intézet	Független	Czéh Boldizsár (315)	Gallyas Ferenc (Jr.) (157)
		IF	Pethő Gábor (30,174)	Ábrahám István (14,956)
	Klinika	Független	Wittmann István (159)	Horváth Iván (127)
		IF	Kónyi Attila (15,043)	Büki András (13,586)
IV.	Intézet	Független	Sümegei Balázs (259)	Koller Ákos (184)
		IF	Kilár Ferenc (20,618)	Koller Ákos (15,26)
	Klinika	Független	Melegh Béla (302)	Decsi Tamás (274)
		IF	Molnár Dénes (79,898)	Czirják László (44,87)
V.	Intézet	Független	Szolcsányi János (240)	Hideg Kálmán (164)
		IF	Szolcsányi János (28,661)	Lénárd László (id.) (12,972)
	Klinika	Független	Soltész Gyula (198)	Nagy Judit (67)
		IF	Soltész Gyula (16,459)	Nagy Judit (8,517)

könyv	Lőrinczy Dénes
könyv	Czirák Attila
könyvfejezet	Füzesi Zsuzsanna
könyvfejezet	Kállai János

2. táblázat A kutatók h-indexe

Korcsoport			1. helyre	2. helyre
I.	Intézet	h-index	Tamás Andrea (23)	Kiss Péter (18)
	Klinika	h-index	Kisfali Péter (11)	Maász Anita (9), Magyar Lili (9)
II.	Intézet	h-index	Reglődi Dóra (25)	Helyes Zsuzsanna (23)
	Klinika	h-index	Janszky József Vladimír (24)	Vermes Csaba (21)
III.	Intézet	h-index	Pintér Erika (25)	Czéh Boldizsár (24)
	Klinika	h-index	Tóth Kálmán (21)	Szokodi István (20)
IV.	Intézet	h-index	Koller Ákos (45)	Szekeres Júlia (34)
	Klinika	h-index	Melegh Béla (28)	Dóczi Tamás Péter (27), Molnár Dénes (27)
V.	Intézet	h-index	Szolcsányi János (50)	Kovács Gyula (43)
	Klinika	h-index	Gallyas Ferenc (id.) (25)	Mózsik Gyula (22)

3. táblázat A 2012. évi „TOP 100” lista

Szerző	idézetek száma
Szolcsányi János (Farmakológia)	9510
Kovács Gyula (Molekuláris pathológia)	6596
Koller Ákos (Szív és vérkeringés)	6339
Kovács L. Gábor ()	5255
Hideg Kálmán (Szerves kémia, biológia...)	4972
Kispál Gyula (Biokémia)	3542
Sümegei Balázs (Biokémia)	3414
Barthó Loránd (Gyógyszertan, idegtudom...)	3382
Szekeres Júlia (Immunológia)	3284
Seress László (Neuroanatómia)	3223
Melegh Béla (Genetika, gyermekgyógyá...)	3146

Gallyas Ferenc (Neuropathológia)	3015
Decsi Tamás (Gyermekegyógyászat)	2876
Czéh Boldizsár (Idegtudományok)	2824
Csernus Valér (Neuroendokrinológia)	2805
Emődy Levente (Orvosi mikrobiológia)	2451
Reglődi Dóra (Idegtudományok)	2433
Molnár Dénes (Prevenció, anyagsere b...)	2427
Czirják László (Immunológia)	2415
Gregus Zoltán (Gyógyszertan, toxikológ...)	2338
Lénárd László (Idegelettan, neuroanató...)	2212
Sétáló György (Neuroendokrinológia)	2197
Mózsik Gyula (Belgyógyászat)	2118



Dóczi Tamás Péter (Idegsebészet)	2111
Flerkó Béla (Anatómia)	2070
Komoly Sámuel (Neurológia)	2054
Kilár Ferenc (Analitikai kémia, bioan...)	1943
Pintér Erika (Farmakológia)	1924
Janszky József Vladimír (Neurológia)	1908
Kálai Tamás (Szerves kémia)	1854
Helyes Zsuzsanna (Neurofarmakológia)	1825
Gallyas Ferenc (Sejthalál tanulmányozása)	1783
Tamás Andrea (Idegtudomány)	1577
Szeberényi József (Sejtbiológia (jelátvitel...))	1545
Deli József (Karotinoid kémia)	1514
Ábrahám István (Neuroendokrinológia)	1496
Jandó Gábor (Petit mal epilepszia ge...)	1489
Pongrácz Judit (Biokémia)	1385
Szokodi István (Kísérletes kardiológia)	1384
Ember István Antal (Kísérletes orvostudomány)	1374
Székely Miklós (Élettan, kórélettan, ge...)	1342
Lengvári István (Neurohumorális Szabályo...)	1338
Büki András (Idegsebészet, idegtudom...)	1337
Soltész Gyula (Csecsemő és gyermekgyóg...)	1337
Tóth Kálmán (Cardiologia-haemorheolo...)	1324
Lázár Gyula (Neurobiológia)	1301
Molnár Péter (Karotinoidok kémiája)	1265
Illés Zsolt László (Neurológia, neuroimmuno...)	1184
Ertl Tibor (Neonatológia)	1180
Kovács Magdolna ()	1143
Karádi Zoltán György (Élettan és kórélettan)	1130
Szabó Imre ()	1115
Fekete Sándor (Pszichiátria)	1096
Rékási Zoltán (Neuroendokrinológia)	1077
Lőrinczy Dénes (Biofizika)	1066
Németh Péter (Immunológia)	1056
Bódis József (Szülészet és nőgyógyász...)	1054
Sétáló György (ifj.) (Intracelluláris jelátvitel...)	1045
Lubics Andrea (Neuropeptidek)	1011
Kiss Péter (Neuroanatómia)	998
Róth Erzsébet (Kísérletes kardiológia)	989
Trixler Mátyás (Pszichiátria)	989
Berente Zoltán (NMR-spektroszkópia és M...)	983
Kosztolányi György ()	982
Wittmann István (Klinikai orvostudomány)	969
Berki Tímea (Immunológia)	955
Vermes Csaba (Klinikai orvostudományok)	948
Horváth Örs Péter (Sebészet)	883
Pap Marianna (Molekuláris sejtbiológia)	873
Kiss István (Daganatok molekuláris e...)	841

Perjesi Pál (Bioorganikus kémia)	840
Lóránd Tamás (Heterociklusos kémia)	831
Pethő Gábor (Neurofarmakológia, fájd...)	805
Kocsis Béla (Orvosi mikrobiológia)	802
Nagy Judit (Nephrológia)	802
Miseta Attila János (Laboratóriumi diagnoszt...)	795
Bárdos Tamás (Orthopaedia)	790
Bajnok László Zoltán (Belgyógyászat)	789
Belágyi József (Biofizika, biomatematika)	783
Nyitrai Miklós (Biofizika)	774
Botz Lajos (Gyógyszertudományok)	766
Szelényi Zoltán (Kórélettan, hőszabályoz...)	755
SzereDAY László (Immunológia)	746
Szabó Imre István (Neuropszichológia, neur...)	738
Bock-Marquette Ildikó (Molekuláris Biológia)	732
Tóth Gyula (Biokémia)	730
Mess Béla (Neuroendokrinológia, ana...)	718
Rácz Boglárka (Molekuláris biológia)	712
Horváth Iván (Kardiológia)	704
Gyulai Rolland Péter (Orvostudomány, bőrgyógy...)	689
Illés Tamás (Ortopédia, gerincsebész...)	685
Kállai János (Klinikai pszichológia)	670
Késmárky Gábor ()	642
Komócsi András (Orvostudomány kardiológ...)	627
Polgár Beáta (Immunológia)	604
Ábrahám Hajnalka (Neurobiológia)	576
Mazák István ()	575
Bene Judit (Klinikai genetika)	565
Matus Zoltán ()	562
Barsi Péter ()	559

Dr. Gracza Tünde
Dr. Koller Ákos

A fényérzékelés molekuláris mechanizmusai

A mindennapi életben olyan mikroorganizmusok vesznek körül bennünket, amelyek működésében a kék színű fény érzékelése fontos szerepet játszik, az e mögött rejlő molekuláris események viszont nem vagy kevésbé ismertek. A nemrégiben elnyert Magyar Zoltán posztdoktori pályázat keretében egy fotoszintetikus baktériumban található fehérje (AppA) és a fénnel „hajtott” DNS-javító enzim, a fotoliáz működésének molekuláris eseményeit vizsgálom.

A természetben számos fehérje (rodopszinok, xantofinok, fototropinok vagy például a flavoproteinek) vesznek részt a fény érzékelésében. E molekulák nagyon különböző módon reagálnak a fény abszorpciójára. Munkánk során két olyan fotoreceptor-családot (blue light using flavin adenine dinucleotide: BLUF és fotoliáz/kriptokróm) vizsgálunk, amelyek ugyan egyaránt a kék fényt, de nagyon különböző mechanizmusokkal érzékelik.

A fotoliáz/kriptokróm nevű fehérjecsalád azért foglal el különleges helyet a fotoaktív flavoproteinek között, mert a nagyfokú homológiájuk ellenére a fotoliázok és a kriptokróмок működése teljesen eltérő. UV/kék fény elnyelését követően ugyanis a fotoliáz javítja az UV fény által károsított DNS szálát, felbontja a létrejött ciklobutan-pirimidin-dimereket. A kriptokróмок működése ennél jóval talányosabb, innen származik a fehérjecsalád elnevezése is, a „kriptó” a rejtett funkcióra utal. Az elmúlt két évtizedben a kriptokróмок funkcióit sikerült egyre jobban megismerni és kiderült, hogy ezek a rejtőzködő fehérjék, a növényekben és rovarokban – fénytől függetlenül az emlősökben is – a cirkadián ritmus regulációjáért felelősek. Csúpan a közelmúltban derült ki, hogy a kriptokróмок teszik lehetővé a költöző madarak számára a föld mágneses terének az érzékelését, így a költözés során a navigációt.

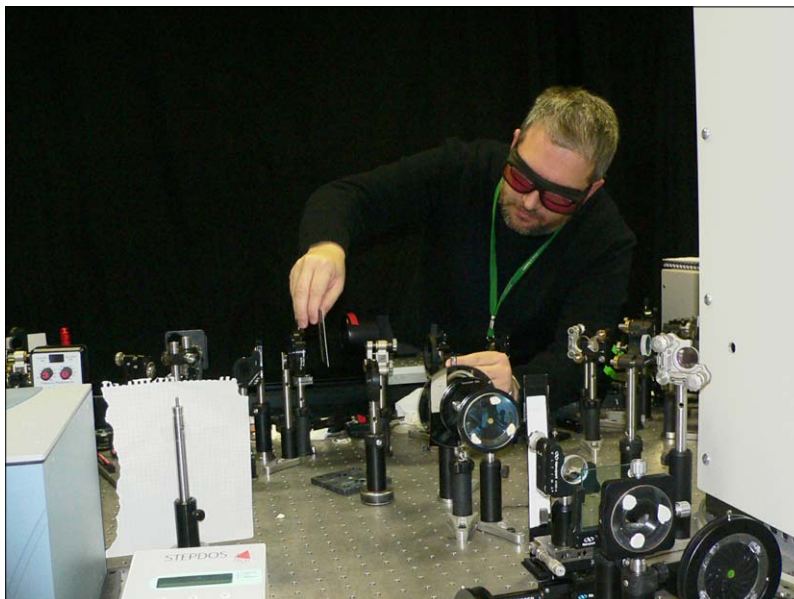
Korábbi munkánk során sikerült igazolnunk, hogy a fotoliázok és a kriptokróмок működése egy speciális, három triptofánt tartalmazó „nanodrót” és az abban végbemenő elektrontranszfernek köszönhető (Lukacs et al.: *JACS*, 2008). Pályázatomban kiindulási hipotézise az, hogy a fotoliázok és a kriptokróмок funkcióját végső soron a fényabszorpcióért felelős FAD (flavin adenin dinukleotid) redox állapota határozza meg. Kísérleteink során ezt a redox állapotot moduláljuk majd, és megvizsgáljuk azt, hogy kriptokrómmá tudunk-e kapcsolni egy fotoliázt és fordítva. (A kérdésre első felére tavalyi kísérleteink alapján a válasz az, hogy valószínűleg ez lehetséges).

A fotoliázban végbemenő elektrontranszfer-kaszád

Munkám másik fele a BLUF-doménfehérjék működésének megértésére irányul. A legismertebb és legtöbbet vizsgált BLUF-doménfehérje az AppA, amely a *Rhodobacter sphaeroides* nevű, fotoszintetizáló baktériumban található, feladata a transzkripció reguláció. Sötétben az AppA hozzákötődik a PpsR nevű transzkripció faktorhoz, intenzív kék színű fény hatására az AppA-PpsR-komplex disszociálódik lehetővé téve a PpsR DNS-hez kötődését. Az AppA-val kapcsolatos vizsgálatok célja annak megértése, hogy az N terminálisnál elhelyezkedő BLUF-doménben végbemenő fotokémiai folyamatok,

hogyan vezetnek a C terminálisnál bekövetkező strukturális változásokhoz, amelyek eredményeképpen a PpsR leválik az AppA-ról (Lukacs et al.: *JACS*, 2011).

Reményeink szerint a kutatási eredményeink nem „csupán” a fotoaktív flavoproteinek működésének megértéséhez nyújtanak segítséget, hanem lehetőséget nyitnak bizonyos organizmusok működésének befolyásolására. A közelmúltban elsőként végeztük el az *Acinetobacter baumannii* nevű baktérium BlsA nevű fehérjének a spektroszkópiai karakterizálását (Brust et al.: *J. Phys. Chem. Lett.*, 2014). Az *A. baumannii* egy olyan, kórházi



fertőzéseket okozó baktérium, amely mára már rezisztenssé vált a legtöbb ismert antibiotikummal szemben. Az *A. baumannii*-ban található BlsA-ról néhány éve derült ki, hogy az AppA-hoz hasonló BLUF-domént tartalmaz, amely felelős a baktérium fényérzékeléséért. Kék fény hatására az *A. baumannii* motilitása és a biofilmképzése leáll, virulenciája viszont növekszik. Szintén a közelmúltban igazolták azt is, hogy nem csak az *A. baumannii* hanem a teljes *Acinetobacter* baktériumcsalád rendelkezik BLUF-doménnel, és működésüket befolyásolja a kék fény érzékelése. Kutatásaink segítséget nyújthatnak e baktériumok működésének megértéséhez és befolyásolásához.

Tekintettel arra, hogy a fényelnyelést követő molekuláris folyamatok nagyon rövid idő alatt (femto- és pikoszekundum) valósulnak meg, vizsgálatainkhoz ultragyors, úgynevezett femtoszekundumos lézereket – az impulzushossz tízezerszer rövidebb, mint a másodperc milliárdod része – kell használnunk. Egy a közelmúltban megvalósult TIOP pályázatnak köszönhetően a Biofizikai Intézetben sikerült megépítenünk a kísérletekhez szükséges, egyben Magyarország első a femtoszekundumos tranziens abszorpció rendszerét.

Köszönetnyilvánítás:

ÁOK-KA-2013-17 kari belső pályázat

TÁMOP-4.2.4.A/2-11/1-2012-0001 Nemzeti Kiválóság Program, Magyar Zoltán posztdoktori ösztöndíj a konvergencia régióban

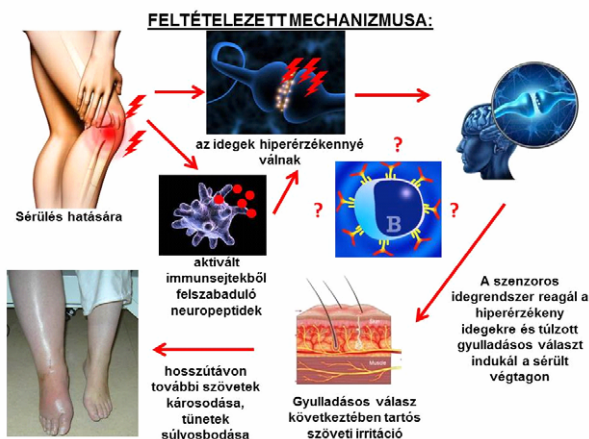
Dr. Lukács András
Biofizikai Intézet

Szenzoros-immun interakciók vizsgálata komplex regionális fájdalom szindróma (CRPS) passzív transzfer-trauma egérmodelljében

2013 nyarán a Nemzeti Kiválóság Program TÁMOP 4.2.4.A/2-11-1-2012-0001 keretein belül hirdették meg ismét a Jedlik Ányos Doktorandusz Ösztöndíjat a konvergencia régiókban. A Társadalmi Megújulás Operatív Program részeként megvalósuló Nemzeti Kiválóság Program (NKP) célja a kimagasló oktatási, kutatási tevékenység ösztönzése a nemzetgazdasági, valamint az európai gazdasági térség szempontjából jelentős eredmények elérése céljából. A program minden tudományterületre, de elsősorban a műszaki és a természettudományok, a matematika és az élettudományok területére kíván anyagi erőforrásokat összpontosítani, elősegítve ezzel az Innovatív Unió kezdeményezésében megfogalmazott tagállami feladat érvényre juttatását.

A Jedlik Ányos Doktorjelölti Ösztöndíj pályázat célja a fiatal, tehetséges doktorjelöltek anyagi és szakmai támogatása, a kiemelkedő kutatási, fejlesztési teljesítmény ösztönzése és elismerése, valamint a tudományos utánpótlás képzésének és biztosításának elősegítése. Az ösztöndíjpályázatra a *Szenzoros-immun interakciók vizsgálata komplex regionális fájdalom szindróma (CRPS) passzív transzfer-trauma egérmodelljében* című pályaművel pályáztam sikeresen. Az alábbiakban erről olvashatnak egy rövid összefoglalót:

Neurofarmakológiai kutatócsoportunk évtizedek óta a fájdalom és a gyulladás farmakológiájának témakörében folytat kutatásokat, melyek főként a kapszaicin-érzékeny érzőideg-végződéses gyulladás- és fájdalomérző folyamatokban betöltött funkciójának feltárására irányultak.



Ezen érzőideg-végződésekből szenzoros neuropeptidok, pl. tachykininok, (P-anyag: substance P, neurokinin A és B) és kalcitonin gén-rokon peptid (CGRP) szabadulnak fel, melyek plazmafehérje kiáramlást és értágulatot, valamint immunsejt-aktivációt és az érzőideg-végződéses szenzitivizációját eredményezik a beidegzési területen. E *neurogén gyulladásos* mechanizmusok fontos szerepet játszanak számos krónikus, fájdalommal járó gyulladásos megbetegedésben, azonban a jelenleg forgalomban lévő gyógyszerek nem tudják hatékonyan gátolni ezeket a folyamatokat. Az utóbbi időkben figyelmünk középpontjába egy speciális krónikus fájdalomállapot, a **komplex regionális fájdalom szindróma** (Complex Regional Pain Syndrom: CRPS) került, melynek

etiológiája és pontos patofiziológiai mechanizmusai nem ismertek. E megbetegedés elsősorban a 40 év körüli nőket érinti, háttérben kisebb sérülés hatására az érzőideg végződésekből felszabaduló antigének elleni túlzott immunválaszt és összetett neuro-immun interakciókat valószínűsítünk.

A rendelkezésre álló terapia számos esetben egyáltalán nem hatékony, ezért mindenképp szükség van a betegség pontos kóreltani folyamatainak feltérképezésére és potenciális új típusú gyógyszer-célpontok azonosítására. Mivel a betegség mechanizmusainak vizsgálata megfelelő állatmodell hiányában nagyon nehéz, kutatócsoportunk néhány éve a Liverpooli Egyetem Fájdalom Központjával együttműködve (Andreas Goebel, Department of Translational Medicine, és Walton Pain Center, University of Liverpool) dolgozik a CRPS passzív transzfer trauma egérmodelljének beállításán és annak integratív vizsgálatán.

Komplex fájdalom-vizsgáló laboratóriumunkban kidolgozott új módszerekkel számos funkcionális vizsgálatot végzünk, mint pl. hő- és mechanonociceptív küszöb, lábduzzadás, hidegtolerancia vagy a mozgáskoordináció meghatározását. Analitikai és molekuláris biológiai laboratóriumainkban RNS és fehérje-meghatározásra alkalmas technikák állnak rendelkezésre. A közelmúltban a Szentágotthai Kutatóközpontban, Molekuláris Farmakológia Kutatócsoportunk a Perkin-Elmer közép-európai kisállatképző referencialaborját alakította ki, amelyben fluoreszcens molekuláris tomográf és lumineszcens képalkotó berendezés, mikro CT, intravitális mikroszkóp, valamint laser Doppler vérátáramlás-scanner biztosítja a még komplexebb módszertani megközelítéseket.

Kísérleteink során céljaink között szerepelt egy megbízható CRPS passzív transzfer-trauma egérmodell kidolgozása, optimalizálása, a gyulladásos sejtek, a perifériás érzőideg-végződésekből felszabaduló neuropeptidok és neuro-immun interakciók feltérképezése, ezáltal új potenciális fájdalomcsillapító gyógyszer-célpontok azonosítása.

A kísérletbe bevont páciensek kiválasztásánál a legfontosabb szempont az volt, hogy teljes mértékben eleget tegyenek az International Association for the Study of Pain (IASP) által 2012-ben rögzített CRPS diagnosztikus kritériumainak: több mint egy éve fennálló fájdalomállapot, melyben a fájdalom intenzitása minimum 5 a 11 pontos numerikus skálán, nyomásérzékenység és mechanikai hiperalgéria az érintett végtagon; kizáró ok volt más krónikus fájdalommal járó, illetve gyulladásos megbetegedés.

Hosszabb ideje fennálló CRPS-ben szenvedő hat páciens tisztított immunglobulin G (IgG) frakcióit adtuk be intraperitoneálisan C57Bl/6 törzsbe tartozó nőstény egereknek (n=6 egér/csoport/páciens) a kísérlet -1., 0., 5., 6. napján, míg a szöveti mikrosérülés modellezésére a kísérlet 0. napján talpbőr-izom incíziót végeztünk. A kontroll egerek csoportjai egészséges önkéntesekből származó tisztított IgG-t illetve fiziológias sóoldatot kaptak. A mechanikai érzékenységet (fájdalomküszöböt) dinamikus plantáris eszteziométerrel, a lábduzzadás mértékét pletizmométerrel, a hidegérz-

kenységet az érintett végtag 0°C-os vízből való kihúzási latenciájával, a spontán lokomotoros aktivitást open field teszttel, a mozgáskoordinációt RotaRod kerékkel vizsgáltuk, továbbá folyamatosan monitoroztuk a talphőmérséklet-, ill. testsúly-változást. A kísérleteket a 8. napon termináltuk, a lábakat - a tibio-tarzáis ízülettel együtt - folyékony nitrogénben azonnal lefagyasztottuk és felhasználásig -80°C-on tároltuk. A minták homogenizálása után elvégeztük azok analitikai vizsgálatát: a peptidkoncentrációkat korábban intézetünkben kifejlesztett érzékeny és specifikus radioimmun-meghatározási módszerekkel, míg a gyulladásos citokinek (IL-1 β , IL-6, TNF- α , NGF) jelenlétét Luminex módszerrel detektáltuk.

Kutatási projektünk újszerűsége abban rejlik, hogy ez az első kísérlet a nagy klinikai jelentőséggel bíró CRPS prediktív állatmodelljének kidolgozására. Elsőként igazoltuk, hogy mikrosérülést követően kialakuló CPRS legjelentősebb klinikai tünetei (perzisztáló fájdalom/hiperalgémia, ödéma és funkciózavar) a betegek tisztított IgG frakcióival passzív transzferrel átvihetők egerekbe. A humán klinikai kórképnek megfelelően a CRPS- IgG-vel kezelt csoportban szignifikánsan fokozódott a lábduzzadás mértéke és a mechanonociceptív küszöbcsökkenés mind a korai (1-3 nap), mind a késői fázisban (5-8 nap) az egészséges IgG kezelt egerekhez viszonyítva. Ezzel szemben a CRPS IgG injekció nem volt hatással a motoros koordinációra, a lokomotoros aktivitásra, és a hideg érzékenységre, továbbá nem befolyásolta a láb hőmérsékletét illetve a testsúly változásait. A műtétet követő 8. napon vizsgált szöveti P-anyag (SP) immunreaktivitás szignifikánsan fokozódott, amelyet a CRPS IgG adása tovább növelt, ugyanakkor a kalcitonin gén-rokon peptid (CGRP), IL-1 β , TNF- α és IL-6 koncentrációi nem változtak sem a műtét, sem a CRPS IgG kezelés hatására.

A kapott eredmények a patogén autoantitestek hosszan tartó CRPS-ben betöltött lehetséges patofiziológiai szerepét

támasztják alá és magyarázzák a plazmaferézis klinikai hatékonyságát. Modellünk alkalmas a mechanizmusok pontos felderítésére és kulcsmediátorok azonosítására. A P-anyag szelektív szöveti emelkedése a késői időpontban arra utal, hogy e szenzoros idegelemekből és immunsejtekből felszabaduló peptid szerepet játszik a folyamatban.

Eredményeink gyakorlati jelentősége a következőkben foglalható össze:

1. Kidolgoztuk és beállítottuk a CRPS passzív-transzfer-trauma egérmodelljét, különös tekintettel a krónikus folyamatokra, melynek segítségével a) a kórélettani mechanizmusok felderítése, b) kulcsmechanizmusok és mediátorok analízise, c) célmolekulák azonosítása, és d) a későbbiekben új farmakoterápiás eszközök tesztelése válik lehetővé.
2. Megvizsgáltuk mind a mechanikai és hideg érzékenységet, a spontán lokomotoros aktivitást illetve a mozgáskoordinációt, továbbá a talphőmérséklet és testsúlyváltozásait, melyekkel igazoltuk az általunk kidolgozott modell megfelelőségét.
3. Meghatároztuk a szenzoros neuropeptidek és gyulladásos citokinek változásait az érintett területen, amely ugyancsak a rendkívül komplex szenzoros-immun kapcsolatok feltérképezésének legfontosabb tényezője.

A kutatás a TÁMOP 4.2.4.A/2-11-1-2012-0001 azonosító számú Nemzeti Kiválóság Program – Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése országos program című kiemelt projekt keretében zajlott. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Tékus Valéria

PTE ÁOK Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet

Viselkedéselettani kutatások – A helypreferencia problematikája

A környezetben megtalálható ingerek lehetnek vonzóak, taszítóak illetve semlegesek az állat számára. A vonzó illetve taszító hatások számszerűsíthetők, ezt motivációs értéknek nevezzük. A pozitív motivációs érték vonzó, míg a negatív taszító ingerre utal. A semlegesek értéke nulla. Az ingerek motivációs tulajdonságának magatartási jelei is jól láthatóak. A pozitív értékű, vonzó ingerek megközelítő, míg a negatív motivációs értékű, taszító ingerek elkerülő/elhárító viselkedést váltanak ki. Fontos hangsúlyoznunk, hogy a motivációs érték tulajdonképpen nem az inger saját tulajdonsága, az adott érték állatonként különbözhet, mivel a hozzárendelést az állat idegrendszere, illetve annak megfelelő területei végzik el, és így az érték nagyban függhet az állatok egyéni sajátosságaitól, eltéréseitől. A kutató számára valamely inger motivációs értékének megállapítása, egy adott állapotban, elsősorban az állat magatartásának megfigyelése útján

lehetséges. Egy-egy inger általános értelemben vett vonzó illetve taszító hatása nagyszámú megfigyelés alapján állapítható meg, de ekkor is csak statisztikai értelemben érvényes módon. Nem csupán egyes ingerek, hanem ingerkomplexumok, sőt cselekvések/cselekvéssorok is rendelkezhetnek az állat számára motivációs értékkel, így tehát a fentebbi megállapítások ezekre is érvényesek. A motivációs érték egyrészt függ az állat belső, homeosztatikus állapotától¹, másrészt értéke tanulás révén is megváltozhat [1]. Ez utóbbit nevezzük megerősítésnek. Ha egy inger motivációs értéke nő, akkor pozitív, míg ha csökken, akkor negatív megerősítésről beszélünk, függetlenül attól, hogy mi volt a kiindulási érték. Megerősítő lehet valamely pozitív vagy negatív motivációs értékkel bíró inger. A természetes megerősítőkre példa a táplálék, a folyadék (általában pozitívak), illetve valamely fájdalmas inger (negatív).² Nem csak természetes ingerek lehetnek megerősítő ha-

¹Ilyen állapot lehet például az éhség, amely jelentősen befolyásolja a táplálék motivációs értékét és megerősítő hatását.

²Fontos megjegyeznünk, hogy egy inger megerősítő hatása és motivációs értéke szoros összefüggésben vannak egymással.

tásúak, hanem bizonyos kémiai anyagok, drogok is. A helyet/környezetet tekinthetjük úgy is, mint adott ingerek megfelelő elrendezésben lévő összességét. Bármely helypreferencia kialakulásának lényege, hogy valamilyen pozitív megerősítővel történő társítás hatására egy bizonyos helynek megváltozik a motivációs értéke pozitív irányba, tehát az állat számára vonzóbb lesz a kondicionálás (társítás) előtti értékhez viszonyítva.

A helypreferencia-teszt széles körben alkalmazott magatartási paradigma, mellyel különböző kémiai anyagok pozitív megerősítő hatását szokták vizsgálni [2]. A paradigma mögött az az alapvetően nem elvetendő elképzelés áll, hogy a vizsgált kémiai anyag jutalmazó hatása esetén az állat azt a helyet fogja preferálni, ahol az anyaggal történő társítás során tartózkodott. Kissé pszichologizált megfogalmazásban az anyag aktuális hatásaként az állat a benne indukált kellemes érzést társítja (összekapcsolja) azzal a hellyel, ahol a beadáskor tartózkodott. Ha a szubjektív faktort ki akarjuk hagyni a jelenség magyarázatából, akkor visszatérve a bevezetőben említettekhez azt mondhatjuk, hogy az adott hely motivációs értéke az anyag hatására megváltozott, vonzó hatásúvá válik. A helypreferencia tesztnek több változata is ismert, jelen tanulmányban az általunk is alkalmazott *open field* alapú paradigmát fogom ismertetni. Ez utóbbi esetben a kísérleti apparátus tulajdonképpen egy kör alakú (hengeres) *open field* berendezés, melyet négy negyed mezőre, kvadránsra osztunk. Az egyes kvadránsok falán cue-k (ingerek) segítik az állatok tájékozódását, hogy könnyebben el tudják különíteni az egyes kvadránsokat egymástól (diszkrimináció). Kiemelt fontosságú, hogy a kísérleti apparátus minél homogénebb legyen, egyes részeire ne alakuljon ki előzetes preferencia, ennek érdekében fontos az egyenletes megvilágítás (sötétebb helyeket jobban kedvelik a patkányok). A kísérlet az úgynevezett habituációs üléssel kezdődik, melynek során az állat szabadon mozoghat a kísérleti apparátus teljes területén. A habituáció során mérjük az egyes kvadránsokban eltöltött időt, és ennek alapján választjuk ki azt a kvadránst, amely a leginkább semleges az állat számára. Erre azért van szükség, mert az előzetesen vonzó illetve taszító kvadráns esetében nehezebb a helypreferenciát kimutatni. A kiválasztott kvadráns lesz az úgynevezett kondicionáló kvadráns. A kondicionálások (társítások) száma kutatócsoportonként változhat, a legerősebb a két-három társítás. A kondicionálások során a kvadránsokat plexilemez segítségével fizikailag is elválasztjuk egymástól, az állat csak a kondicionáló kvadránsban mozoghat szabadon, ahová a vizsgálni kívánt kémiai anyag beadását³ követően azonnal, vagy pár perccel később helyezzük be. A teszt ülés során - ekkor már nincs anyagbeadás - ismét lehetővé tesszük az állat számára a szabad átjárást az egyes kvadránsok között. A potenciálisan kialakult helypreferencia mérése ekkor történik. A tradicionális paraméter, amelyben a helypreferencia leginkább megmutatkozik, a kondicionáló kvadránsban eltöltött idő. Lehetséges, bár inkább csak kiegészítő paraméterek még a kondicionáló kvadráns keresztezéseinek, illetve az itt történő orientációs magatartási mintázatok (ágaskodás, szaglászás) a száma. A kialakult helypreferencia tehát abban nyilvánul meg, hogy az állat a kísérleti apparátusba helyezését követően (amely sohasem a kondicionáló kvadránsba történik) megközelíti, majd belép a kondicionáló kvadránsba, és idejének nagy részét ott tölti a teszt során. A kondicionáló kvadránsban töltött időt sokszor helytelenül azonosítják a helypreferenciával, pedig – bár igaz, hogy ez utóbbi lehetséges jele a kialakult helypreferenciának – előbbinek az utóbbiától eltérő okai is lehetnek [3].

³A beadás változatos módon történhet: intraperitoneálisan, intravénásan, subcután, intracerebroventrikulárisan, illetve intracerebrálisan.

A következőben ezeket ismertettem röviden:

- **Incentív-vezérelt viselkedés:** olyan hely- illetve ingerkomplexum, amely korábban valamely pozitív megerősítővel volt párosítva, vonzó lesz az állat számára. Eszerint a helypreferencia tulajdonképpen nem más, mint egy pavlovi kondicionálás, melyben a megerősítő a nem-kondicionált, azaz feltétlen inger (US). A megközelítő magatartás az US saját válasza (UR), és a kondicionálás során ez a válasz hozzákapcsolódik a környezethez, mint ingerek adott elrendezéséhez (CS), s így a társítás után ez utóbbiak (tehát a CS) is ki fogják váltani a választ (CR), vagyis a megközelítő magatartást. Ehhez kapcsolódik az úgynevezett kondicionált megerősítés, vagy jutalmazás elmélete, amely szerint a társítás után a környezet, illetve annak ingerei a megközelítést nem mint CR-t váltják ki, hanem a pozitív megerősítés során maguk is pozitív motivációs értéket nyerne, és ez által célszerűen megközelítendővé válnak. A két megközelítés bár azonos alapokon nyugszik, de igen jelentős különbség van közöttük. Az előbbi szerint a helypreferencia nem más, mint egy egyszerű inger-válasz összekapcsolódás, míg az utóbbi alapján az inger önmaga is megerősítővé válik.
- **Operáns kondicionálás:** A kondicionáló kvadránsban spontán megjelenő viselkedés valószínűsége megnő a megerősítő hatására. Az operáns kondicionálás alapfeltétele, hogy a viselkedés/viselkedéssor a megerősítővel egyidejű, vagy azt megelőző legyen. A teszt során a kondicionáló kvadránsba visszakerülő állat a kondicionáló kvadráns úgynevezett diszkriminatív stimulusainak kontrollja alatt (értsd, amíg azok hatása alatt áll) a megerősödött viselkedést/viselkedéssort hajtja végre ismételtten. Láthatjuk tehát, hogy ebben az esetben, a környezet ingerei és az adott cselekvéssor között jön létre és erősödik meg a kapcsolat.
- **Kondicionált droghatás:** Ez a hatás nagyon sokban hasonlít az első kategóriához, hiszen ebben ez is a pavlovi kondicionálás esete, ahol az US (beadott kémiai anyag) saját választ (UR) kondicionáljuk. Ugyanakkor ez esetben a CR nem egy általános megközelítő válasz, hanem az US által indukált specifikus válaszok valamelyike, melyek összekapcsolódnak a kondicionáló kvadráns ingereivel (CS), és ilyen módon kondicionált válaszokká alakulnak (CR). A teszt során, ha az állat visszatér a kondicionáló kvadránsba, akkor az ottani ingerek hatása alá kerül, és a kondicionált viselkedés ismétlésébe kezd. Előfordulhat, hogy ez a viselkedés nem teszi lehetővé az állat számára, hogy elhagyja a kondicionáló kvadránst. Ennek ellenkezője is megtörténhet, amire kiváló példa a pszichostimulánsok által kiváltott fokozott lokomotoros aktivitás, ami a kondicionáló kvadráns elhagyására készítheti az állatot, ezzel eltakarva az esetlegesen kialakult kondicionált helypreferenciát.

A kondicionáló kvadránsban töltött idő megnövekedésében tehát több ok is közrejátszhat, ugyanakkor ezek mindegyike visszavezethető vagy a pavlovi vagy az operáns kondicionálásra. Fontos azonoság közöttük, hogy a társítások során valamely inger-válasz (S-R tanulás) kapcsolat alakul ki. A kettő között az egyik legfontosabb különbség, hogy míg az előbbinél a megerősítő saját válasza, addig az utóbbinál valamely spontán viselkedés alakul környezeti ingerek által kiváltott válasszá. A sorba egyedül a pavlovi kondicionálásnak az az esete nem illik bele, melynek során a környezeti inger pozitív motivációs értéket nyer a megerősítés során. Saját álláspontunk is ez utóbbival azonos, miszerint a megerősítés lényege – anélkül, hogy tagadnánk az S-R kapcsolat képzésének fontosságát

– a motivációs érték változása. Hangsúlyoznom kell, hogy a fentebb említett lehetőségek együttesen, bármely kombinációban előfordulhatnak. Ez azért lényeges, mert a környezet ingerei például az operáns kondicionálás esetében is nyerhetnek pozitív motivációs értéket.

Kevés hangsúlyt fektetnek általában arra, hogy megfigyeljék az állatok viselkedését a kondicionálások során, pedig ez igen nagy segítségünkre lehet a kondicionáló kvadránsban töltött idő megnövekedése okának felderítésében. A helypreferencia kialakulásának alapvetően két komponense van, a beadott anyag aktuális motivációs hatása (mármint a kondicionálások alatt), és ennek a kapcsolatnak az idegrendszerben történő rögzülése (konszolidáció). Csak a motivációs és a konszolidációs feltétel együttes teljesülése esetén alakul ki helypreferencia (ezt tapasztaljuk a teszt során). Fentebb már láthattuk, hogy van olyan eset, amikor a beadott anyagnak nem egy általános motivációs, hanem valamilyen specifikus hatása (kondicionált droghatás), illetve amikor nem az anyag hatása, hanem az állatnak valamely spontán viselkedése konszolidálódik az idegrendszerben. Mindkét esetben a kondicionálások során az állat egy mozgulata/cselekvéssora – összehasonlítva a habituációval és a kondicionálások alatt a kontroll csoporttal – egyre gyakoribbá válik, és a teszt során visszahelyezve a kísérleti apparátusba ismételtelen jelentkezik, ha az állat a kondicionáló kvadráns ingereinek a hatása alá kerül. Így tehát megfigyelve a kondicionálások alatt az állat viselkedését, könnyen elválaszthatjuk az operáns kondicionálást illetve a kondicionált drog-hatást az incentiv-vezérelt viselkedéstől. Ez utóbbival ugyanakkor nehezebb dolgunk van, mivel minden esetben a teszt során megközelítő magatartás képében jelenik meg. A kérdés az, hogy a megközelítő magatartás a kondicionálások során miként jelenik meg. Feltételezhetjük, hogy a beadott kémiai anyag hatása a kondicionálások során egyenletesen jelen van. A bindrai motiváció definíciójából kiindulva, az anyag által keltett aktuális motivációs állapot az idegrendszer aspecifikus aktivált-sági állapota, ebből kiindulva pedig az állatnak valamilyen aspecifikus, általános magatartásmintázatot kell mutatnia (mint amilyen a megközelítő magatartás is). A legkézenfekvőbb az exploratív viselkedésmintázat megjelenése, a szaglászás és az ágaskodások számának megemelkedése. Azt állítjuk tehát, hogy a beadott anyag aktuális hatása egy általános aktivált-sági állapot, melynek magatartási jele a fokozott exploratív magatartás, melynek mértékével arányos az anyag motivációs értéke. Az incentiv-vezérelt viselkedés első esetében a kondicionáló kvadráns ingerei csak magával a viselkedési mintázattal kerülnek kapcsolatba, és ez a kapcsolat rögzül az állat idegrendszerében. A második esetben pedig a környezet ingereihez a beadott anyag motivációs értéke asszociálódik, s ennek kapcsán vagy emellett képes lesz a megközelítő magatartásmintázat kiváltására. Ugyanakkor ezzel nem oldottuk meg az incentiv-vezérelt viselkedés két típusának elkülönítését. Az egyetlen lehetőségünk az egyszerű kondicionált válasz és motivációs értékkel bíró kondicionált inger megközelítésének elkülönítésére pontosan a kettő közötti lényegi különbségből adódik. Az előbbi esetben az inger bár kivált megközelítő magatartást, de nincsen motivációs értéke, míg az utóbbinak igen, és így önmaga is megerősítő hatásúvá válhat valamilyen kondicionálás során. Ennek alapján, a helypreferencia-teszt elvégzése után ki kell mutatnunk, hogy a kondicionáló kvadráns mint ingerkomplexum maga is megerősítő hatású. A következőkben azt szeretném bemutatni, hogy kísérleteink során miként találkozunk a fentebb említett teoretikusnak tűnő problémák egy részé-

vel.

Olds és Milner elektromos öningerlési kísérlete mutatott rá arra, hogy az állat a kísérleti apparátusba helyezve rendszeresen visszatér, illetve sok időt tölt az ingerlést kiváltó pedál közelében [4]. Ez volt az elektromos öningerlés hatására kialakuló helypreferencia első példája. A későbbiekben kimutatták, hogy az elektromos öningerlés elsősorban olyan területeken hatásos, melyek direkt vagy indirekt módon fokozzák a ventrális tegmentális area dopaminergiás neuronjainak aktivitását [5]. Az elektromos öningerlés mellett bizonyos agyterületeken kémiai öningerlés is kiváltható dopaminnal illetve agonistaival (direkt agonista), vagy olyan anyaggal, amely a dopaminszintet növeli (indirekt agonista). Általában azokon az agyterületeken, ahol az elektromos illetve kémiai öningerlés kiépíthető, direkt illetve indirekt dopaminagonistákkal helypreferencia is kiváltható. Ezen agyterületek közé tartozik a bazális előagy területen elhelyezkedő ventrális pallidum (VP) is, mely vizsgálatunk tárgya volt. Kimutatták, hogy ventrális pallidumban elektromos öningerlés építhető ki [6], melyet szisztémásan adott dopaminantagonisták csökkentenek [7]. A VP-ba adott kokain illetve amfetamin (pszichostimulánsok, indirekt dopaminagonisták) helypreferenciát váltanak ki [8], a VP 6-OH-dopaminos léziója megakadályozza ennek kialakulását [9]. Kimutatták, hogy a kokain többszörösére emeli a dopaminszintet a VP-ban. Ezen kísérletek alapján azt a következtetést vonhatnánk le, hogy a dopamin a VP-ba adva helypreferenciát indukál. Ennek kissé ellentmond, hogy a kokain által a VP-ban kiváltott helypreferencia kialakulását az opiátantagonista naloxon majdnem teljesen eliminálja [10]. Kérdés tehát, hogy a fentebbi megfogalmazásban helyes-e a következtetésünk. A dopaminreceptorokat D1-es és D2-es típusú alcsoportba oszthatjuk szerkezetük, az általuk aktivált jelátviteli út és elhelyezkedésük alapján. A VP-ban mind a két receptortípus megtalálható. Arra kerestük a választ, hogy a VP dopaminreceptorainak aktivációja valóban kialakít-e helypreferenciát. Kísérleteinkben az SKF38393 D1 dopaminreceptor-agonistát és a quinpirol D2 dopaminreceptor-agonistát alkalmaztuk három-három dózisban (0,1, 1,0 és 5,0 µg), fiziológias sóoldatban oldva. Mindkét esetben a kontrollcsoport a vívőanyagot kapta. A kísérlet menete a fentebb, az elméleti részben már ismertetett eljárás szerint zajlott. A tradicionális helypreferencia paramétert, tehát a célkvadránsban töltött időt mérve a D1, illetve a D2 dopaminreceptor-agonista egyik dózisa sem váltott ki helypreferenciát. Fontosnak tartottuk annak a vizsgálatát, hogy a kondicionálás alatt volt-e az agonistáknak exploratív magatartást fokozó (esetleg csökkentő) hatása. Megállapítottuk, hogy sem a D1, sem a D2 dopaminagonista a magatartásban nem váltott ki motivációs hatásokat. Az adatok további elemzése során arra lettünk figyelmesek, hogy – bár a célkvadránsban töltött időben nem találtunk különbséget – az 1,0 µg D2 dopaminreceptor-agonistával kezelt csoportban a teszt során megnőtt a kondicionáló kvadráns keresztezéseinek száma. Első látásra ebből arra következtettünk, hogy az állatok fokozott orientatív/exploratív magatartást mutatnak a kondicionáló kvadráns irányába. Annak eldöntésére, hogy az adott viselkedés specifikus-e a kondicionáló kvadránsra, megvizsgáltuk, hogy az összes keresztezések számához hogyan viszonyul a célkvadráns keresztezések száma. Az eredmények azt mutatták, hogy az állatok átlagosan ugyanannyit léptek be a kondicionáló, mint a többi kvadránsba, vagyis a jelenség inkább tűnt megemelkedett lokomotoros aktivitásnak. Ezt támasztotta alá a teszt során az állatok által megtett út hossza is, amely a 1,0 µg D2 dopami-

nagonistával kezelt csoportban jelentősen nagyobb volt, mint a kontrollcsoportban. Ekkor még megmaradt annak a lehetősége, hogy a lokomotoros aktivitás növekedése valójában nem más, mint egy általánosan megnövekedett, az egész kísérleti apparátusra irányuló explorációs aktivitás⁴. Ezt a sztereotip magatartások (elsősorban ágaskodás) elemzése nem támasztotta alá, viszont a jelenség idői dinamikája – eleinte megemelkedett, majd fokozatosan csökkenő aktivitás – igen. Elképzelhetőnek tartottuk, hogy az általunk megfigyelt jelenség esetlegesen nem más, mint kondicionált droghatás, de miután Gong és Neil kimutatták, hogy quinirol 1,0 µg-ja a VP-ba injektálva nem okoz motoros aktivitásváltozást [11], ezért ez igen valószínűtlennek tűnt. Valóban, a kondicionálások során sikerrel reprodukáltuk az általunk kapott eredményeket, ami a quinirol különböző lokomotoros hatásait illeti. Felmerült annak a lehetősége, hogy a kondicionálás során esetlegesen más okból és/vagy spontán alakult ki megnövekedett lokomotoros aktivitás, és az anyag ezt mintegy rögzítette (operáns kondicionálás). Csakhogy a kondicionálás sebességre és megtett útra vonatkozó paramétereinek vizsgálata azt mutatta, hogy a csoportok között nem volt jelentős eltérés. Az elméleti bevezetőben nem számoltunk egy lehetőséggel, még hozzá azzal, hogy az adott anyag a kondicionálás alatt nem okoz megfigyelhető magatartási változást, de az idegrendszerben olyan strukturális és/vagy funkcionális változásokat indukál, amelyeknek a teszt során már látható jele van az állat viselkedésében. Jelenleg tehát nem tudjuk megmagyarázni ezt a jelenséget, de az nagyjából biztosnak tűnik, hogy a D1 illetve a D2 dopaminreceptorok aktivációja nem vált ki helypreferenciát.

Az irodalmi adatok és eredményeink alapján látjuk, hogy az opiát- és a dopaminrendszer aktivációja a VP-ban szükségszerű, de nem elégséges feltétele a kokain indukálta helypreferencia kialakulásának. Korábbi, tanulási paradigmákban végzett kísérleteinkből tudjuk, hogy a VP-ba adott, a helypreferenciában is alkalmazott dopaminagonistáknak memóriakonzolidációt fokozó hatása van. Mindezek alapján feltételezhetjük, hogy a kokain a VP-ban az aktuális motivációs hatást az opiátrendszeren keresztül hozza létre, míg ennek konszolidációját a megemelkedett dopaminszint biztosítja. Köszönhetően az elméleti bevezetőben már említett aktuális motivációs és a konszolidációs hatás szétválásának a VP-ben, elfogadható, hogy a helypreferencia kialakulásának valóban a dopamin- és az opiátrendszer aktiválódása szükségszerű, de nem elégséges feltétele. Az irodalmi és saját eredményeink alapján ezen interpretáció tűnik a legvalószínűbbnek. Ugyanakkor, miután kombinált kezelést nem végeztünk, előfordulhat, hogy az D1 illetve a D2 dopaminreceptor-agonista önmagában nem hatékony, csak együttesen képesek helypreferenciát kialakítani. Bár a funkcionális együttműködést a két receptor mediálta folyamatok között nem tudjuk kizárni, mindazonáltal ez viszonylag valószínűtlen, mivel elektrofiziológiai adatok támasztják alá, hogy a VP-ban a két receptor között nincs interakció, mert nem azonos sejtpopuláción helyezkednek el [12]. A kérdést véglegesen csak dopamin adásával lehetne eldönteni.

Reményeim szerint rövid tanulmányomban sikerült rámutatnom a helypreferencia illetve a helypreferencia teszt alkalmazásának elméleti és gyakorlati problémáira, nehézségeire, a tapasztalt

megfelelő értelmezésére. Ma még nem értjük teljesen a motiváció, a megerősítés és a tanulás idegrendszeri mechanizmusait, de azt gondolom, hogy a helypreferencia-teszt, kellő körültekintéssel alkalmazva, fontos eszköz lehet a kutató számára ezek felderítése során.

Dr. Péczely László Zoltán

A kutatás az Európai Unió és Magyarország támogatásával a TÁMOP 4.2.4.A/2-11-1-2012-0001 azonosító számú "Nemzeti Kiválóság Program – Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése konvergencia program" című kiemelt projekt keretei között valósult meg.

Irodalomjegyzék:

- [1] Zhang J. et al.: A neural computational model of incentive salience. *PLoS computational biology*. 2009;5:e1000437.
- [2] Hasenohr R. U., Oitzl M. S., Huston J. P.: Conditioned place preference in the corral: a procedure for measuring reinforcing properties of drugs. *J.Neurosci. Meth.*, 1989, 30, 141-146.
- [3] Huston J.P. et al.: What's conditioned in conditioned place preference? *Trends Pharmacol. Sci.*, 2013, 34: 162-166.
- [4] Olds J., Milner P.: Positive reinforcement produced by electrical stimulation of septal area and other regions of rat brain. *J. Comparat. Physiol. Psychol.*, 1954, 47, 419-427.
- [5] German D. C., Bowden D. M.: Catecholamine systems as the neural substrate for intracranial self-stimulation: a hypothesis. *Brain Res.*, 1974, 73, 381-419.
- [6] Panagis G. et al.: Ventral pallidum self-stimulation: a moveable electrode mapping study. *Behav. Brain Res.*, 1995, 68, 165-172.
- [7] Panagis G., Spyraiki C.: Neuropharmacological evidence for the role of dopamine in ventral pallidum self-stimulation. *Psychopharmacol. (Berl.)*, 1996, 123, 280-288.
- [8] Gong W., Neill D., Justice J. B., Jr.: Conditioned place preference and locomotor activation produced by injection of psychostimulants into ventral pallidum. *Brain Res.*, 1996, 707, 64-74.
- [9] Gong W., Neill D., Justice J. B., Jr.: 6-Hydroxydopamine lesion of ventral pallidum blocks acquisition of place preference conditioning to cocaine. *Brain Res.*, 1997, 754, 103-112.
- [10] Skoubis P. D., Maidment N. T.: Blockade of ventral pallidal opioid receptors induces a conditioned place aversion and attenuates acquisition of cocaine place preference in the rat. *Neurosci.*, 2003, 119, 241-249.
- [11] Gong W. et al.: Dopamine D1/D2 agonists injected into nucleus accumbens and ventral pallidum differentially affect locomotor activity depending on site. *Neurosci.*, 1999, 93, 1349-1358.
- [12] Napier T. C., Maslowski-Cobuzzi R. J.: Electrophysiological verification of the presence of D1 and D2 dopamine receptors within the ventral pallidum. *Synapse*, 1994, 17, 160-166.

Dr. Péczely László Zoltán

⁴Ennek oka például az, hogy az állat nem képes beazonosítani a kondicionált kvadránst, így a pozitív motivációs érték az egész apparátushoz kötődik, ami az egészre kiterjedő exploratív magatartásban nyilvánul meg.

A Szentágothai Kutatóközpont Kisállat-Képalkotó Laboratóriumának bemutatása

A Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet Molekuláris Farmakológiai Kutatócsoportja 2012 őszén egy új egységgel gazdagodott, a Szentágothai Kutatóközpont B épületében található preklinikai képalkotó műszeres laborral, amely a PerkinElmer cég közép-európai referencia-laboratóriuma. Az új egység szervesen illeszkedik kutatócsoportunk gyulladás- és fájdalomkutató profiljához, kiegészíti és kibővíti módszertani lehetőségeinket. Az elmúlt közel másfél évben számos érdekes, új eredményt szolgáltatunk ezekkel a műszerekkel, ill. sok új együttműködést/kollaborációt indítottunk rajtuk keresztül mind egyetemünkön belül, mind pedig más hazai és nemzetközi intézményi partnerekkel. A preklinikai képalkotás (imaging) egy viszonylag fiatal ága az élettudományi kutatásoknak. Bár a röntgendiagnosztikai módszerek már sok évtizedes múltra tekinthetnek vissza ezen a területen, elsősorban az optikai rendszerek megjelenése tette lehetővé az *in vivo* képalkotó módszerek szélesebb körben való elterjedését.

A következőkben új egységünk műszereit, ill. azok felhasználási lehetőségeit mutatjuk be röviden néhány saját munkáinkból vett szemléletes példán keresztül.

Új laborunk profiljába a strukturális, funkcionális képalkotás, ill. a vaszkuláris funkciók *in vivo* vizsgálata tartozik.

A szerkezeti képalkotásra egy nagy felbontású mikro-CT készülék ad lehetőséget, melynek maximális felbontóképessége a mikrométeres tartományban van, így alkalmas a finom, körülírt elváltozások kvantitatív követésére is. A készülék élő állat (egér, patkány), ill. egyéb vizsgálati anyagok (szövetek, szervek, humán minták) szkennelésére is használható. Mindeztidáig főleg a csontátépülés/remodeling követésére használtuk, elsősorban gyulladásos ill. oszteoarthritisz állatmodellekben, ahol ezzel a módszerrel lehetővé vált a betegség progressziójának követése, a csontdestrukció, ill. a kóros újcsontképződés folyamatának vizsgálata önkontrollal módon (1. ábra). A készülék nagy felbontása révén számos más kutatási projektben is fontos szerepet játszik (több esetben kollaborációs partnerekkel együttműködésben), ahol a szerkezeti változások képezik a vizsgálat tárgyát, így - a teljesség igénye nélkül - pl. csonttraumák gyógyulásának követésében vagy fogfejlődés vizsgálatában, ill. az elhízás kutatásában. Egy másik jelentős kutatási területünk a légúti gyulladás és a krónikus obstruktív légúti betegség (COPD) állatkísérletes vizsgálata. A gyulladás kialakulása egy hosszú, 3-6 hónapos időtartam alatt történik, melynek során az állatok napi 2x1 órában meghatározott paraméterekkel bíró dohányfüstnek vannak kitéve. A kísérlet során az ismételt, önkontrollal, légzés-szinkronizált mikro-CT felvételek segítségével követhető az egészséges alveoláris szerkezet fokozatos, a tüdő periferiájáról elinduló átépülése. A humán klinikai képhez hasonlóan egyre nagyobb, összefüggő, légtartó üregek jönnek létre (a felvételeken sárga körökkel kiemelve), miközben a légzőfelület nagysága stagnál vagy enyhén csökken (2. ábra). Közeli jövőbeli terveink között szerepel a kontrasztanyaggal végzett vizsgálati technika bevezetése, amely a legtöbb parenchymás szerv részletgazdag vizsgálatához szükséges, a szív-érrendszeri CT-felvételek készítéséhez pedig elengedhetetlen. Ez utóbbira az EKG-kompenzált felvételezés ad lehetőséget, mely azonban a rágcsálók fiziológiájának ismeretében (300/perc körüli szívfrekvencia, rendkívül gyors kiválasztás) nem kis kihívást jelent.

Az optikai képalkotó rendszerek története a kétezres évek elején kezdődött. A fluoreszcencia ill. lumineszcencia élő állatban történő alkalmazását a detektálás érzékenysége javulása, ill. a megfelelő komputeres algoritmusok és számítási kapacitás együttesen tette lehetővé. A preklinikai kutatásban a módszer gyorsan terjedésnek indult, amely napjainkban is tart, folyamatosan bővítve a műszerek alkalmazási területét. A siker lényege, hogy a hagyományos funkcionális képalkotó technológiákkal szemben

(PET, SPECT, fMRI stb.) ezek a viszonylag kisméretű műszerek lényegesen gazdaságosabban fenntarthatók, rugalmasan alkalmazhatók és a legtöbb preklinikai alkalmazásban helyettesíteni tudják az előbbi rendkívül költséges készülékeket. Laborunkban két ilyen műszer került elhelyezésre, egy „hagyományos” fluoreszcens/lumineszcens imager, ill. egy úgynevezett fluoreszcens tomográf, mely háromdimenziós képrekonstrukcióra is képes. Előbbi készülék előnye a rendkívül érzékeny és specifikus biolumineszcens képalkotás lehetősége, ezen felül a nagyon rugalmas érzékelési tartomány (400nm-es hullámhossztól egészen a közeli infravörösig terjedően). A készülékben vizsgálhatók *ex vivo* minták (plate-ek, szövetek, szervek) éppúgy, mint élő állatok (elsősorban egér). A fluoreszcens tomográf ettől eltérően csak a közeli infravörösben detektál két meghatározott (680 és 750nm) hullámhosszon, viszont mély szövetben, térbeli képalkotásra is képes, az elkészült felvétel pedig utólag CT-képpel is egyesíthető, így még pontosabban meg lehet adni a funkcionális elváltozások anatómiai helyét. A két műszert elsősorban a gyulladásos betegségek vizsgálatában alkalmazzuk. Biolumineszcens markerek segítségével lehetséges a szabadgyök-termelés *in vivo* vizsgálata a legkülönbözőbb gyulladásmodellekben (arthritisz, dermatitisz, izolált belső szervek – esetünkben tüdő) (3. ábra), míg a plazma-kiáramlás, ödéma kialakulása az ér-pályába adott fluoreszcens kontrasztanyagokkal követhető (4. ábra). A fluoreszcens tomográfal *in vivo* enzimaktivitás-vizsgálatok is végezhetők, az ábrán szereplő példában a mátrix-metalloproteinázok működését követtük poliarthritisz állatmodelljében, egy enzimspecifikus fluoreszcens próba beadását követően (5. ábra).

A vaszkuláris funkciók (véráramlás, plazma-kiáramlás stb.) mélyebb feltérképezéséhez laborunkban egy laser Doppler imager és egy intravitális mikroszkóp is rendelkezésre áll. Előbbi az erekben haladó vörösvértestekről visszaverődő lézerefény Doppler-eltolódása alapján non-invazív módon ad számszerű információt a véráramlás, hiperémia mértékéről. A műszert számos területen hasznosítottuk, így a bőr mikrocirkulációjának mérésére, meningealis vazodilatáció követésére, ill. a gyulladt, belövellt synovium vizsgálatára (6. ábra). Az intravitális mikroszkóp segítségével nemcsak a szövetek struktúráját, hanem azok vaszkuláris funkcióját is vizsgálhatjuk *in vivo* körülmények között. Laboratóriumunk legújabb műszere a Periflux készülék, mely a mikrocirkulációs változások követése mellett a lokális hőmérséklet és perfúziós nyomás, ill. a végzők tenziójának valós idejű monitorozására is alkalmas. Az említett eszközökhöz a közeljövőben egy ún. laser Speckle műszer fog csatlakozni, mely kivételes felbontásának és gyorsaságának köszönhetően sokkal pontosabb képet tud alkotni az olyan területek véráramlásáról (pl. agyfelszín), ahol kiemelten fontos a részletgazdag, anatómiailag jól megfigyelhető felvételek készítése az eredmények helyes értelmezéséhez.

Az előzőekben saját anyagunkból kiemelt példák is bizonyítják, hogy e módszerek egyszerre adnak lehetőséget a mélyrehatóbb kutatásra és az egyre szigorodó állatetikai célkitűzések teljesítésére. Napjainkban már alapelvárás a kísérletekbe bevont egyedek számának minimalizálása, ill. a minél inkább non-invazív vizsgálati módszerek alkalmazása. Az *in vivo* képalkotás jelentős segítséget nyújt a követelményeknek a teljesítésében, hiszen segítségével folyamatukban, az adott állat feláldozása nélkül követhetők a legkülönbözőbb elváltozások, a mérések szinte tetszés szerint ismételtetők a különböző időpontokban. Korábban erre csak jóval több állat felhasználásával és *ex vivo* feldolgozva (hisztológia, assay-technikák stb.) lett volna lehetőség. A vizsgálati módszerek lé-

nyeges előnye ezen kívül a folyamatok dinamikájának követhetősége, ill. közvetlen kapcsolat megteremtése a főleg *in vitro*, sejtvonalakon végzett alap kutatás, és az elsősorban *ex vivo* mintákon (szövet, vér stb.) végzett emberi vizsgálatok között. Ez a módszer-tani felfogás megőrzi a klasszikus alap kutatás rugalmasságát, miközben továbbra is komplex, élő rendszereket vizsgál. A segítségével levont következtetések rendszerszintűek és jobban konvertálhatók gyakorlati alkalmazássá, amely végső soron minden helyesen értelmezett orvostudományi kutatómunka célja.

Köszönetnyilvánítás: A szerző köszönetét szeretné kifejezni a munkacsoport valamennyi tagjának, kiemelten pedig Helyes Zsuzsannának, ill. Pintér Erikának a kutatócsoport szakmai vezetőinek, ill. Szitter Istvánnak, Hajna Zsófiának és Kiss Tamásnak, amiért a légúti gyulladásal kapcsolatos eredményeik bemutatását lehetővé tették, ill. Kemény Ágnesnek a dermatitisz-modell beállításáért. A poliartritisz-modellt Mócsai Attila és munkacsoportja (Kovács Miklós, Németh Tamás, Semmelweis Egyetem, Élettani Intézet) bocsátotta rendelkezésünkre. Köszönettel tartozunk a PerkinElmer és a Per-Form Hungária Kft. munkatársainak (Ádám József) a műszerek beszerzése és beállítása során nyújtott segítségükért és a folyamatos szakmai tanácsokért.

Támogatás:

Az *in vivo* képalkotó műszerek beszerzését és működtetését a TÁMOP-4.2.1.B-10/2/KONV-2010-0002, TIOP-1.3.1.-10/1,

és a TÁMOP-4.2.2.A-11/1/KONV-2012-0024, pályázatok tették lehetővé.

A kutatás a TÁMOP-4.2.4.A/2-11/1-2012-0001 azonosító számú Nemzeti Kiválóság Program – Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése konvergencia program című kiemelt projekt keretében zajlott. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Botz Bálint

Ábramagyarázat (Az ábrák a hátsó borítón találhatóak, sorrendjük balról jobbra értendő.)

1. ábra: Kóros csontképződés folyamata a lábszárcsonton a tibiotarsalis ízület közelében artritisz-modellben (1 hónapos követés) A-0. nap, B-7., C-14., D-28. nap.

2. ábra: Két hónapos dohányfüst-expozíció által kiváltott légúti gyulladás hatása. A vörösebb színű területek nagyobb egybefüggő légtartó, emphysemás területeket jeleznek.

3. ábra: Reaktív szabadgyök-termelődés vizsgálata különböző gyulladásmodellekben. A-egyoldali dermatitisz, B-poliartritisz, C-monoartritisz, D-intakt tüdő, E-akut légúti gyulladás hatása.

4. ábra: Kapilláris-permeabilitás fluoreszcens vizsgálata A-intakt egereken, B-artritisz indukálását követően.

5. ábra: Mátrix-metalloproteináz-aktivitás A-intakt egér ízületében, B-szisztémás poliartritisz hatására.

6. ábra: Mikrocirkuláció vizsgálata A-talpbőrön B-térdízületi synoviumban, C-Agyfelszínen.

Sejtbiológia jazz kísérettel

Irigykedve figyeltem kolléganőm lázas készülődését 2012 telén a napfényes Kaliforniába, ahol részt vehetett az Amerikai Sejtbiológiai Társaság (ASCB) éves konferenciáján. Akkor még nem is sejthettem, hogy alig egy év múlva nekem is lehetőségem lesz eljutni erre a konferenciára, téma-vezetőmmel dr. Bugyi Beátával és kollégámmal, dr. Kengyel Andrással. Az ASCB éves konferenciája kétségkívül a szakterület egyik legrangosabb eseménye.

A helyszín 2013-ban a New Orleans-i mintegy nyolc Árkádnyi alapterületű (280 000 m²) Ernest N. Morial volt. Egy ilyen nagyszabású eseményen a világ számos országából ide látogató résztvevőnek lehetősége nyílik megismerkedni ennek a rohamosan fejlődő tudományterületnek legújabb ismereteivel és akár személyesen is találkozni azokkal a vezető tudósokkal, akik eredményei immár a hétköznapi életünk alakításában is szerepet játszanak. Hiszen ki ne hallott volna az őssejt-kezelésről vagy a Humán Genom Projektről, mely témákkal a konferencia nagyszabású nyitó előadásai foglalkoztak. Elsőként *Elaine Fuchs*, a Rockefeller Egyetem professzora, az őssejtkutatás úttörője tartott előadást az őssejtek döntési mechanizmusairól a szövetté differenciálódás során. Őt követte *Craig Venter*, akinek neve összeforrt a teljes emberi génállomány feltérképezésével, aminek ő maga volt az egyik tesztalanya. Előadásában, melynek a „Tudomány fénysebességgel” címet adta, olyan futurisztikusnak tűnő célokat vázolt fel, mint a mesterséges élőlények létrehozása vagy a biológiai teleportálás.

Az ASCB rengeteg kiválóságot, köztük számos Nobel-díjast adott a tudományos közéletnek. A 2013. év három orvosi

Nobel-díjasa közül ketten, *Randy Schekman* és *James Rothman* szintén a társaság tagjai, akik egyenesen a stockholmi ünnepély után érkeztek a konferenciára és tartottak közvetlen hangú előadást munkájukról, a vezikuláris transzportról és a sejtmembránon keresztül történő közlekedésről.

A több ezer résztvevő öt nap alatt több mint száz tudományos szekció és több mint 2000 bemutatott poszter közül szemezgethetett. Délutánonként került sor először a páratlan, majd a páros számú poszterek szekciójára. Két poszterrel is képviseltük a Biofizikai Intézetet, a következő címeikkel: „Az ankyrin domén szerepe a miozin 16b szabályozásában” és „SALS, egy WH2 domén tartalmú fehérje a szarkomer aktin organizációjában”.

Számomra az egyik legnagyobb újdonság az e-poszter szekció volt, ahol a posztereket a hagyományostól eltérően monitorokra vetítették ki és itt volt lehetőség kérdéseket feltenni, eszmét cserélni a kutatókkal. Mindezek után a poszter kiállítók egymás után mini prezentációk keretében is bemutatták munkáikat.

A sok érdekes és hasznos tudományos program mellett maradt időnk városnézésre is. New Orleans, amit a jazz fővárosaként is emlegetnek még színesebb, pezsgőbb és sokoldalúbb, mint azt valaha is képzelhettük volna. A kompozást a Mississippin, a fapados villamosokat és a karácsonyi égősorral feldíszített hatalmas pálmáikat sosem fogjuk feledni.

Toth Mónika
Biofizikai Intézet

Beszámoló Fekete Sándor professzor 60. születésnapja alkalmából rendezett ünnepi tudományos ülésről

2013. november 15-én, a PAB Székházban került sor a Fekete Sándor professzor 60. születésnapja alkalmából rendezett ünnepi tudományos ülésre, melyet a Pszichiátriai Klinika munkatársai szerveztek. Az ünnepség másik apropóját az adta, hogy a közelmúltban volt az önálló Pszichiátriai Klinika alapításának 25. évfordulója is. A rendezvényen az egykori és jelenlegi kollégák és a klinika munkatársai mellett a szűkebb és tágabb régió szakemberei is részt vettek, hogy köszönthessék Fekete professzort.

Az esemény megnyitására az orvoskar részéről dr. Ertl Tibor dékánhelyettest, míg az egyetem képviselőjében dr. Zeller Gyula rektorhelyettest kértük fel, akik gratuláltak az ünnepeltnek és méltatták Fekete professzor munkásságát. Külön érdekességet jelentett, hogy Zeller professzor, mint az ünnepelt gimnáziumi osztálytársa személyes kamaszkori emlékekkel is színesítette a megnyitót. Ez a fajta



személyesség végigkísérte az ünnepi rendezvényt, melynek első részében a barátok emlékező és méltató előadásai hangzottak el. Elsőként Kelemen Gábor professzor vázolta fel az ünnepelt pályaképét, a családi gyökerek hatásától az orvosi pályaválasztáson keresztül egészen a lélektan és a pszichiátriával való megismerkedésig és az egész életre szóló elköteleződésig, mely aztán a pszicho-szocio-kulturális megközelítésnek a modern idegtudományokkal való integrációját eredményezte. Ezt követően Orbán Jolán professzor a pszichoanalízis és az irodalom kapcsolatáról beszélt. Majd – a szintén osztálytárs – Boros János professzor következett, aki a személyes élmények felidézését követően az elme filozófiájáról tartott előadást, az agy és a tudat kutatásának sajátos nehézségeit a középpontba állítva. A tudományos ülés második része az önálló Pszichiátriai Klinika alapítója és első tanszékvezetője, Ozsváth Károly professzor emeritus elnökletével zajlott, aki bevezetőjében köszöntötte az ünnepeltet. Ezt követően meghatározó pálya-



társak előadásait hallhattuk. Dr. Kartai Zsuzsanna a közös klinikai emlékeket elevenítette fel, Kállai János professzor a terápiás közösség jelentőségéről beszélt, dr. Fadgyas Ildikó pedig a pszichiáteridentitás meghatározó összetevőit tekintette át. Péley Bernadette professzor egy sajátos azonosulási pont a futás kapcsán, ennek a különleges fizikai aktivitásnak a testi-lelki vonatkozásait és mentálhigiénés jelentőségét foglalta össze. Füzesi Zsuzsanna professzor szociológiai szempontból elemezte a különböző kor(társ) specifikus jelenségek meghatározó elemeit. Dr. Koltai Mária a szakmai emlékek felidézése mellett megindító irodalmi példákkal is szolgált. A délutáni szekcióban került sor a klinika jelenlegi munkatársainak előadásaira. Dr. Gáti Ágnes fényképes múltidéző előadásában pályafutásuk fontos közös élményeit idézte fel. Tényi Tamás professzor a klinika zeneterápiás csoportélményeinek felelevenítésével emlékezett, az elméleti háttér bemutatása mellett az ünnepelt vezetésével zajló zeneterápiás csoportba is bepillanthattunk. Dr. Simon Mária – a klinika művészeterápiás hagyományai nyomán – egy híres outsider-art festő munkásságát mutatta be, míg dr. Herold Róbert az öngyilkossággutatók mentálizációs problémáit ismertette. Dr. Kovács Attila írását a klinika legfiatalabb rezidense, Kovács András dr. olvasta fel. A humoros írásban a navigare necesse est szellemében a kapitányi lét szépségeit és ányoldalait mutatta be. A délutáni programot dr. Osváth Péter előadása zárta, melyben szavak és fényképek segítségével emlékezett a Fekete professzorral együtt töltött meghatározó évtizedekre.

Az ünnepi ülésen Fekete professzor köszöntése mellett, az együtt átélt élményekre való emlékezés is fontos szerephez jutott, mely egyaránt szólt az ünnepeltről és az ünnepelőkről. A közös múltidézés, a

szakmai és a személyes emlékekre való emlékezés minden közösség életében kiemelt szereppel bír, hiszen azokra a hagyományokra hívja fel a figyelmet, melyek mind a jelen, mind a jövő generációi szempontjából kiemelt jelentőséggel bírnak. Ez gyorsan változó korunkban különösen fontos a stabil szakmai identitás kialakulása és fejlődés szempontjából. Így köszönetet szeret-

nénk mondani az előadóknak és a résztvevőknek a meghatározó és bensőséges ünneplésért, és szeretettel gratulálunk Fekete professzornak, jó munkát és további sikereket kívánva.

Dr. Osváth Péter egyetemi docens
Dr. Tényi Tamás egyetemi tanár

Tényi Tamás : Pszichiátria és művészet

Válogatott írások, Pécsi Tudományegyetem, Pécs, 2013, 191 oldal

Megjelent a Psychiatria Hungarica 2013 évfolyam, 4. sz., 468-469. o.

Tényi Tamás újabb könyve, a Pszichiátria és művészet Válogatott írások ez év őszén látott napvilágot a Pécsi Tudományegyetemen. A cím általános, mégis figyelemfelkeltő, ami talán abból is adódik, hogy mind a pszichiátria mind a művészet igen tág, nagy területeket magába foglaló. Első olvasatra, még mielőtt a könyv kinyílna, arra gondolhat az Olvasó, hogy a művészetterápiáról fog ismereteket kapni. A cím nem a művészetterápiát nevezi meg, hanem magát a művészetet. A művészet bizonyos értelemben nem más, mint alkotói tevékenység. És jó, ha ennél az értelmezésnél maradunk, mivel Tényi Tamás könyvében elsősorban ilyen kontextusban értelmezhetjük azt. A pszichiátrián belül pedig elsősorban a pszichózisok, a pszichotikus megbetegedések, betegek művészetekkel való kapcsolatába nyerünk betekintést. Ez a gyűjtemény azért is jelentős, mert a pszichózisokat nem csak pszichiátriai oldalról, hanem esztétikai, irodalompszichológiai, nyelvészeti, művészetpszichológiai oldalról is közelíti meg. A szerzőt, Tényi Tamás professzort az Orvostudományi Hírművelődési Alapítvány nem is kell bemutatnom. Röviden: Tényi Tamás professzor Pécsen végezte el tanulmányait, és a Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinikának gyógyító orvosa, oktatója, kutatója. Területének kiváló értelmezője, szakértője. Hogy párat említsünk: pszichózisok kóreredete, terápiája, ritka pszichiátriai tünetek, szindrómák, kifejezéspatológia - művészetterápia, a művészet, irodalomtudomány, filozófia határterületei. Tényi Tamás új könyve gyűjtemény, mely 13 tanulmányt, esszét és két interjút foglal magába. Ezeknek az írásoknak a témája a művészet és a pszichiátria találkozása, egymásra hatása. A paletta igen széles.

Az első és egyben legerjedelmesebb tanulmányában Nietzsche torinói összeomlásának és Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés című regényének főhőse, Raszkolnyikov regénybeli álmának hasonlóságából kiindulva vizsgálja a szerző a Szelf ellentmondásosságának mintázatait. Részletes betekintést kapunk Dosztojevszkij és Nietzsche életművei között található párhuzamokba, a Dosztojevszkij-regény pszichoanalitikus elemzésébe. Rendkívül érdekes a részvevő, szenvedésről, erőszakról szóló rész, mely a regény főhőseinek cselekedetein és kapcsolatain keresztül megismerhetők gondolatainak, valamint Nietzsche jól ismert filozófiájának összehasonlításából kiindulva ad választ arra, mire is tanít minket e két hős. A pszichózisban megváltozott érzékeléssel, érzetekkel több fejezetet is foglalkozik. A könyvben olvasható második tanulmány a nyelv és pszichózis izgalmas kapcsolatának megközelítési lehetőségeit mutatja be, részletesen kifejtve a belső vagy szubjektív nyelv fogalmát – és ennek segítségével – a psi-

chózisban megváltozott nyelvi tartalmak, formák értelmezését, értését. József Attila Füst című versének két pszichotikus nőbeteg általi elemzése élvezetes olvasmány, talán azért is, mert betekintést kapunk a pszichotikus gondolkodás, nyelvezet különleges mivoltába és talán épp a pszichotikus nyelvezet különlegessége miatt, az olvasóban új gondolatok, érzések kelnek életre. A tér megváltozott érzékelésével foglalkozó írásban az objektív és szubjektív térből kiindulva, a nem euklideszi (Bolyai) geometrián át egy beteg gondolataiban azt a végkövetkeztetést olvashatjuk, hogy a pszichózisokban a tér koncepciója a nem-euklideszi geometria „bizarra formáit eredményezi”. A „Ketté nyit a Másik” tanulmányban egy John Barth regényéből kiindulva – melynek címe: Az út vége, (és melyhez a Szerzőnek különös kapcsolata is élénk társul) – az én kettősségéről, többszörös személyiségéről és megkettőzött világáról olvashatunk. A Barth-regény még egyszer feldolgozásra kerül, más aspektusban, egy irodalompszichológiai esszé keretében is. Külön csokorba gyűjthetők azok az írások, melyek a művészetterápiát, művészetpszichológia tárgykörét érintik. Olvashatunk a betegek alkotásainak, műveinek befogadásáról, megértéséről, értelmezéséről. Miért is különleges egy pszichiátriai beteg rajza? Mi az, ami felébreszt minket, mi az, amit felébreszt bennünk, miként értelmezhetjük, kell-e értelmeznünk a pszichotikus alkotást? Milyen az alkotás folyamata és miért lehet különösen fontos ez a pszichotikus (vagy legyünk bátrak és bővítjük ki: az Ember) életében? Ide kapcsolódik a Jakab Irén életéről és kifejezéspatológiai kutatásairól szóló rövid tanulmány, illetve a vele folytatott beszélgetés, interjú, mely során maga a szerző a kérdező.

Tényi Tamás könyve, ahogy a cím is sugallja, különleges, első ránézésre vagy olvasatra egymástól távoli tudományok összekapcsolódásának, egymáshoz tartozásának megismerését, felismerését, alkalmazását ígéri. Az olvasó ne számítson könnyed lektúrára! Az írások nagy része tanulmány a szó szoros értelmében. Sok összehasonlítás, elmélet ütköztetése vagy épp kiegészítése kerül előtérbe. A szerző e témakörökben megismerhető szaktudása kiemelkedő és az is elkápráztató, *ahogyan* ír. Írói nyelve nem egyszerű, maga a téma sem mindennapi. Abban egészen biztosak lehetünk, hogy olyan világban barangolhatunk e könyv olvasása közben, mely kiemel minket a mindennapok világából, elvarázsol, egy olyan térbe, időbe, világba repít, melynek megismerésével gazdagabbá válunk.

Kanizsai Melinda

Az ÁOK újabb sikere

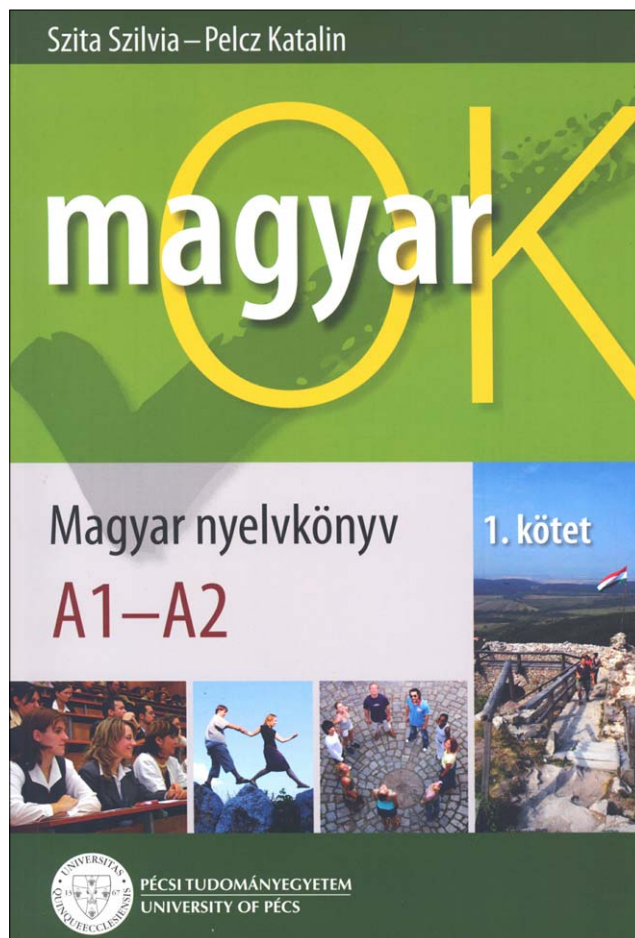
Az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Tempus Közalapítvány 2002 óta díjazza az újító, formabontó, tanulóköz-pontú és interaktív nyelvelsajátítási módszerek kidolgozóit. 2013-ban két program kapta az Európai Nyelvi Díjat: a Budapesti Gazdasági Főiskola Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Karának *Virtuális Szaknyelvi Műhely* című projektje megosztva a PTE, ÁOK Nemzetközi Oktatási Központ *Magyar Programja*. Mindkettő szakmai csúcsteljesítménynek számít, amelyről a díjazottak az idén éppen a karunkon megrendezett Szaknyelvoktatók és Kutatók Egyesületének 13. Nemzetközi Konferenciáján, illetve az Első Pécsi Dispután számoltak be. Számunkra – érthető okok miatt – az ÁOK-n működő Nemzetközi Oktatási Központ teljesítménye jelent igazán nagy örömet.

A Magyar Program formabontó jellege abban áll, hogy az ötletgazdák és egyben szerzők, Szita Szilvia és Pelcz Katalin a 2009 óta karunkon működő PTE, ÁOK, Nemzetközi Oktatási Központ munkatársai olyan komplex, interaktív és innovatív magyar illetve idegen nyelvi tananyagot hoztak létre, amely felveszi a versenyt a hasonló profilú, világnyelvek oktatását szolgáló tananyagokkal. A négykötetesre tervezett MagyarOK c. tankönyv számos kiegészítővel (munkafüzet, tanári kézikönyv, honlap, szótárak) áll a magyar nyelvet és kultúrát megismerni kívánók rendelkezésére. A Magyar Program újdonsága miatt úgy tűnik, egyelőre maguk a szerzők a leginkább kompetensek az új tananyagcsalád előnyeinek bemutatására, ezért részletes, a nem szakmabeli olvasó számára talán kevésbé érdekes elemzés helyett álljon itt az egyik szerző, dr. Pelcz Katalin összefoglalója, amely segít megérteni, miért is esett az Európai Nyelvi Díjat odaítélő grémiumok választása erre a programra.

„A MagyarOK nyelvkönyvcsalád célja, hogy a nyelvtanuló kompetens nyelvhasználóvá váljon; olyan ismereteket sajátítson el, amelyben a nyelvi elemek ötvöződnek a pragmatikai viselkedésformákkal és interkulturális ismeretekkel. A könyvek erőteljes progresszióval olyan hasznos szókincset közvetítenek, amely rövid idő alatt képessé teszi a tanulót a mindennapokban való eligazodásra és információcserére. A magyart, mint idegen nyelvet tanító könyvek közül a MagyarOK az első olyan oktatócsomag, amely tudatosan alkalmazkodik a Közös Európai Referenciakeret definiálta célokhoz és elvárásokhoz; mind szókincsében, mind közvetített pragmatikai tartalmában, mind nyelvtanában annak követelményeit tartja szem előtt”

Az új tananyagot sikerrel használhatják a hagyományosan megrendezett PTE ÁOK Téli és Nyári Egyetem résztvevői, a PTE-n és más magyar egyetemeken tanuló külföldi hallgatók, de akár a külföldön szervezett magyar nyelv és kultúra kurzusok résztvevői is. Gratulálunk a szerzőknek a rangos elismeréshez és a tetszetős kivitelű, színvonalas tananyaghoz, amely a világ bármely táján méltó képviselője lehet a magyar kultúrának és a benne gyökerező magyar nyelvnek, de nem utolsósorban egyetemünknek illetve karunknak is.

Rébék-Nagy Gábor



A császárért és a királyért – szikével és fecskendővel

Orvosok, nővérek, ápolók az olasz fronton 1915-1917

A Nagy Háború Emlékeiből

Kiállítás Dr N. fotóalbuma alapján (Bécsi Hadtörténeti Múzeum) és Dr. Berde Károly professzor hagyatékából, Pécs, 2014

Tizennyolc nagyalakú tabló és négy vitrin: ennyiből áll a PTE ÁOK aulájában, a galérián körbefutó kiállítás, mely a Nagy Háború azon orvosainak, nővéreinek állít emléket, akik az Osztrák-Magyar Monarchia haderejében, az olasz fronton szolgáltak. A 200 körüli kép, a szövegek, a tárlók tartalma fél évnyi szervezés, fotó-válogatás, szerkesztés, tervezés eredményeként találta meg a helyét az I és a II. Nagyelőadó előterében. A képlet egyszerű: a bécsi hadtörténeti múzeum 1000 fölötti képet tartalmazó albumának fotói, és dr. Berde Károly egykori bőrgyógyász professzorunk hagyatéka el akarták mondani a történetüket. Mi, a kiállítás létrehozói csak hagytuk, hogy kibomoljon a történet, megszólaljanak a ma szlovéniai Most na Soci (egykor Santa Lucia) feletti völgybe települt 3/15 császári és királyi táborigazgató életét bemutató amatőr fényképek. Berde Károly frissen végzett orvosként írt hadinaplói, személyes em-



lékei a zászlóalj segélyhely mindennapjairól tanúskodnak, legyen az bárhol, a Júliai Alpoktól, az Isonzó (Soca) völgyétől, Kobaridon (Caporetto), Tolminon, Görzön át, Doberdóig. Kiállításunk kétnyelvű, három tannyelvű hallgatóságunk valamennyi szegmensét megcélozza. Az I. világháború, a Nagy Háború, Európa polgárháborúja önmaga ellen (XV. Benedek pápa megfogalmazásában) fájdalmas, letehetetlen közös örökségünk. A fényképek elődeinket idézik, napi küzdelmeiket, örömeiket örökítik meg. Ezt szeretnénk átadni ezzel a kiállítással: szakmai odaadásuk, emberségük, patriotizmusuk, kötelességtudatuk nyújtotta önzetlen példájuk révén.

Az album tulajdonosának, egykor volt osztrák kollégánk nevét nem, csak „beszédes” kezdőbetűjét, Dr. N., ismerjük. Ez így is illik: az ismeretlen katonát az ismeretlen orvos gyógyítja, nővér kezeli: a nevek elporladnak úgyis. A fényképek beszélnek önmagukért, tudósítanak a korabeli táborigazgató életének teljes keresztmetszetéről. Tablóinkon bemutatjuk a sebesült/betegkiürítés korabeli sémáját, az egyes ellátási szintek vázlatát. Látjuk a triage-t, a kórtermeket, a műtőket. Külön táblója van az egyes profiloknak, osztályoknak: a sebészetnek, a traumatológiának, fül-orr-gégésznek, radioló-

giának. A vihaszarki parasztembernek, vagy a tót, román rekrutának 1914-ben otthon aligha jutott fogorvos. Az idegsebészeti rész képei bizonyítják, hogy egy évszázada az amerikaiak még csak utánunk kullogtak... A mentőautóoszlop járművei mutatják, hogy a korabeli Európa egyik erős és gazdag nagyhatalma milyen „state of art” logisztikai technológiát tudott felsorakoztatni. Az a tabló, amelyen a kórház orvosai, nővérei, a táborigazgató, Ifko a főgyógyász látszik, sőt a „masco”-t, Brüll kutya sem hiányzik, különösen közel áll a szívünkhöz. A munka során a képeken látható arcokkal bizony közelebbi viszonyba kerültünk, mint saját családi fotóalbumunk némely megsárgult képével... Elvégre a ránk se néző szereplők (amatőrfotókról van szó) „kulturgenetikailag” közvetlen felmenőink: sorsuk irányt szab a miénknek is. Nem beláthatatlan távolságban éltek ők, három-négy generációval jártak előttünk. A kórtermek tisztaságát, világosságát szinte irigyeljük. Tanúi vagyunk az előljárók „inspiálásának”: a trónörökös és Jenő főherceg frontparancsnok is meglátogatta a kórházat.

Az Osztrák-Magyar Monarchia hadvezetése 1915 májusában óriási erőfeszítéssel tudta csak megállítani a „hítsze-

gó” olasz támadást, az Isonzó völgyében. Seregeink a folyó innenső, keleti partján, hátukban a hegyekkel (Krn, Triglav, Júliai Alpok) ásták be magukat. A XV. hadtest a Caporetto/Kobarid felett-Krn-Mrzel Vrh-Tolmein-Santa Lucia vonalon védett. A parancsnokság a tolmeini hídfő körzetében nagy befogadó képességű tábori kórház felállítását határozta el. Ideális helyként kínálkoztak, az épp ekkor épült fafeldolgozó gyár épületei, a podmeleci vasútállomásnál Klavze faluban. A saját erőmű mint megbízható áramforrás, bőséges és jó minőségű víz, könnyű megközelíthetőség, közvetlen vasúti összeköttetés a mögöttes területekkel: mind ideális tényezők voltak a telepítéshez. Sem az orvosok, nővérek, szanitécek sem pedig a közeli Kneza faluban települt hadtestparancsnokság nem sejtette, hogy 29 hónapig fog itt működni a 3/15-ös Császári és Királyi (K.u.K.) Tábori Kórház, mely már az első fél évben több mint 30 000 sebesültet látott el. A hadtestnek még két másik kórháza volt (1/15 és 2/15), a 29 hónapos elkeseredett védelmi harcok során 44%-os veszteséget szenvedett, míg nem a caporettói (Kobarid) elmentámadás és áttörés során egészen a Piaveig vetették vissza az ellenséget 1917 őszén. (Hemingway erről a csatáról írta a Búcsú a fegyverektől című regényét. A tárlókban ezért is helyeztük el a könyv egy korai példányát, csakúgy mint Gyóni Géza Csak egy éjszakára című versét, és számos korabeli irodalmi alkotást.)

Szakmai szempontból a képek hűen tükrözik az Osztrák-

Magyar Monarchia katonaegészségügyi szolgálatának szervezetét, működésének minőségét. Ezért javasolhattuk jó szívvel az ÁOK dékánjának – aki a kezdetektől támogatta a kiállítást –, hogy a 3/15-ös K.u.K. Feldspitalt nyilvánítsuk a PTE tiszteletbeli oktatókórházává. Február végén, március derekán két alkalommal egy-egy óras tárlatvezetést terveztünk a hallgatóknak, a HÖK-kel egyeztetve. Ezt annál is inkább fontosnak tartjuk, mert kiváló alkalomnak tűnik a hallgatói vélemények, reflexiók megismerésére is.

A kiállítás, mely már eddig is számos külső látogatót vonzott (köztük bölcsész, történész hallgatókat is) és jelentős hazai visszhangot keltett, március 31-ig lesz nyitva. A Magyar Sebészársaság június 12-14. között megrendezendő győri konferenciájára is elkérték, és további bemutatókról is tárgyalunk, de Pécsre fog visszatérni. Titkos reményünk szerint a képekből könyv készülne majd.

A kiállítás gazdája a Művelési Medicina Tanszék, ahol Széll Katalin végzett minden érdemi munkát a képszerkesztéstől a kiállítás szervezésig. A Berde anyag bemutatása a PTE Egyetemi Könyvtár TGYO részéről Dezső Krisztina és segítője, Szeberényi Gábor érdeme. Az Orvoskar részéről Kittka Katalin kiváló segítsége és szervezőkészsége volt nélkülözhetetlen.

Molnár F. Tamás

INTÉZETI, KLINIKAI HÍREK, INFORMÁCIÓK

Az Anatómiai Intézetből

■ November 21-22. között rendezték meg Hradec Kralovecban a „The 10th International Medical Postgraduate Conference” című tudományos találkozót, ahol Tamás Andrea a tudományos bírálóbizottság tagjaként képviselte egyetemünket és Horváth Gábor PhD-munkáját mutatta be előadás formájában.

■ A Dombóvári Szent Lukács Kórház szervezésében rendezték meg december 4-én az „Újdonságok az anatómia területén” című továbbképző kurzust, ahol Reglődi Dóra, Tamás Andrea és Horváth Gábor tartottak előadást.

■ A Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kara által szervezett Szerzők Ünnepe alkalmából sikeres publikációs tevékenységért kitüntetést kapott Reglődi Dóra, Tamás Andrea és Kiss Péter.

■ A II. Pécs-Oklahoma Symposiumon, december 19-én Bánki Eszter előadást tartott „PACAP exerts proangiogenic effects: possible role of decreased PACAP expression in impaired endothelial angiogenic capacity in aging” címmel.

■ Intézetünk munkatársai: Reglődi Dóra, Tamás Andrea, Gaszner Balázs, Werling Dóra, Mammel Barbara, Horváth Gábor,

Kvárik Timea, Fülöp Balázs, László Eszter, Rivnyák Ádám és Kovács Anna részt vettek a január 16-17. között Debrecenben megrendezett IBRO Workshopon, ahol 16 poszterperezációban szerepeltek.

Az I. sz. Belgyógyászati Klinikáról

■ A „Hetényi Géza” Endokrinológiai és Anyagcsere Osztály részéről a IX. Endokrinológiai Továbbképző Tanfolyamon, november 21-én, Budapesten Mezősi Emese a „Legújabb klinikai vizsgálatok eredményei acromegáliában és neuroendokrin tumorokban” című szimpóziumon a „CLARINET”-vizsgálatról, Bajnok László „HDL vagy non-HDL – ez itt a kérdés” címmel tartott előadást.

Bajnok László december 7-én, Budapesten, a Magyar Hypertonia Társaság XXI. Kongresszusának „A hypokalaemiás hypertoniás beteg” elnevezésű panel szekciójában endokrinológus szakértőként vett részt.

A Haematológiai Munkacsoport hírei.

■ Szomor Árpád a 2013 novemberében Pécsen megrendezett Országos Onkológiai Konferencián üléelnöki teendőt látott el.

■ Ugyanő 2013. novemberben a Janssen Akadémián „Familiális CLL, kis moleku-

lák a krónikus lymphoid leukémiában” címmel előadást tartott.

■ 2014. február 8-án Lillafüreden, az V. Myeloma Konferencián Rajbár Renáta „Intrapleuralis bortezomib alkalmazása myelomás mellkasi folyadékgyülem esetén” címmel posztert mutatott be. Ugyanott Szomor Árpád „POEMS syndroma, Schnitzler syndroma” címmel, Losonczy Hajna pedig „Antikoagulans trombózis profilaxis myeloma multiplexben” címmel tartott előadást.

A Kardiológiai Munkacsoport hírei.

■ A Magyar Kardiológusok Társasága Szívelégtelenség Munkacsoport által szervezett Szívelégtelenség Napok 2014. január 31-e és február 1-je között került megrendezésre Hajdúszoboszlón. A konferencián Tóth Kálmán és Habon Tamás tartott felkért előadást „Az ESC új – 2013-ban publikált – Hypertónia, diabetes és stabil coronaria betegség irányelve a szívelégtelenség szemszögéből” illetve „A RAAS antagonisták optimális alkalmazása” címmel. Az első nap végén került sor a Szívelégtelenség Munkacsoport tisztújító közgyűlésére, melynek során Habon Tamást a szűk vezetőség (executive committee) tagjává választották.

A Pulmonológiai Munkacsoport hírei.

■ 2013 február 7-11. között rendezték

meg az European Respiratory Society Congress-t Barcelonában, ahol a Magyar Tüdőgyógyász Társaságot a pécsi munkacsoport képviselte és mutatta be a National Village-ben (*Szabó Mariann és Illés Miklós Balázs*). Ezen a rendezvényen *Ruzsics István* kollégáinknak poszter prezentációja volt, melynek címe: Microparticles in stable and exacerbated COPD patients.

2013. október 4-én a Budapesten rendezett Novartis Szimpóziumon *Sárosi Veronika* az „Asthma bronchiale utánzó tüdőcarcinoid” című posztert mutatta be.

■ 2013. október 4-5-én a Tüdőgyógyászat szakorvosoknak továbbképző konferencián, Mátraházán *Sárosi Veronika* tartott előadást, melynek címe: Reggeli tünetek meghatározó jelentősége COPD-ben.

2013. október 10-12. között a Magyar Bronchológiai Egyesület kongresszusán, Mátraházán a vezetőség felkérésére *Sárosi Veronika* a bronchológiai lelet tartalmi és formai követelményeiről és a képi archiválásról tartott előadást.

■ 2013. november 14-16. között a Magyar Onkológiai Társaság XXX. Kongresszusán, Pécsen, a Boehringer Ingelheim szimpóziumon *Balikó Zoltán* „Afatinib, új terápiás lehetőség az EGFR M pozitív tüdőrákban. A Lux-Lung 3 vizsgálat”, valamint *Ruzsics István* „Ritka de életveszélyes mellékhatás Avastin mellett” címmel posztert mutatott be. *Sárosi Veronika* a „2005-2013. közötti, nem-kissejtes, tüdődagantos betegek erlotinib kezelésével szerzett tapasztalataink”-ról számolt be.

■ 2013. november 8-án Balatonfüreden, A Pulmonológiai Betegekért Alapítvány és a Petz Aladár Megyei Oktatókórház Pulmonológiai osztálya rendezésében tartott Modrovich Emil Emlékülés, V. Kazuistikai Fórumon *Illés Balázs* „Hatás és hatékonyság asthma bronchiale-ban” címmel tartott előadást.

Az Élettani Intézetből

■ Az MTA Doktori Tanácsa a 2013. december 13-án tartott ülésén a Magyar Tudományos Akadémia doktora címet adományozta *Ábrahám Istvánnak*, az Élettani Intézet egyetemi docensének.

■ Az Élettani Intézet munkatársai nagy számban vettek részt a 2014. január 16-17-én Debrecenben megrendezett IBRO 2014 International Workshop konferencián a következő poszter bemutatásokkal: *K. László és mtsai*: „Does intra-amygdaloid oxytocin have a pro-social effect in rhesus macaques?”; *V. Kállai és mtsai*: „The MAM-E17 rat model of schizophrenia: Behavioral examinations”; *A. Kovács és*

mtsai: „Effects of intraamygdaloid microinjections of RFRP peptides on passive avoidance learning in rats”; *T. Ollmann és mtsai*: „Effects of neurotensin microinjection in the ventral pallidum on anxiety”; *L. Péczely és mtsai*: „The role of D2 dopamine receptors of the ventral pallidum in motivational and learning processes”; *A. Tóth és mtsai*: „Single unit analysis of auditory sensory gating in the medial prefrontal cortex (mPFC) in freely moving rats”; *O. Zagoracz és mtsai*: „Orexigenic effect of QRFP-26 in the medial hypothalamus is caused by interaction with NPFF receptors”; *I. Szabó és mtsai*: „Nucleus Accumbens and Orbitofrontal Cortex: Endogenous and Exogenous Chemical Responsiveness of Neurons in the Rat”; *B. Csetényi és mtsai*: „Feeding and metabolic consequences of IL-1 α microinjection into the cingulate cortex in the rat”; *E. Hormay és mtsai*: „Streptozotocin microinjection into the cingulate cortex alters glucose tolerance in the rat”; *B. Nagy és mtsai*: „Metabolic Effects of local microinjection of streptozotocin into the mediodorsal prefrontal cortex”; *Zs. Csizsik és mtsai*: „Feasibility of dynamic stereovision tests in amblyopia screening”; *P. Kóbor és mtsai*: „Temporal frequency tuning and response phase of blue-ON cells in the lateral geniculate nucleus of the cat”; *I. Telkes és mtsai*: „Connexin-36 distribution in the cat retina follows the general scheme of other mammalian species”; *H. Gábor és mtsai*: „The relationship between the internal clock and reaction time”.

■ Karádi Zoltán alelnök, Pintér Erika ifjúsági titkár, valamint Lénárd László, Szelényi Zoltán és Kömvei József részvételével az Élettani Intézet adott otthont a Magyar Élettani Társaság videokonferencia-formában megtartott vezetőségi ülésének, 2014. január 29-én.

■ Az Arizonai Egyetem Élettani Intézetével történő együttműködés keretében Gabrielle D Lacy, az arizonai intézet munkatársa a teljes tavaszi szemesztert nálunk tölti, melynek során aktívan bekapcsolódik az intézetünkben jelenleg folyó kutatásokba.

■ Gabriela De Albuquerque Ribeiro, a braziliai Universidade do Vale do Itajaí egyetemről, ez év február elején érkezett cserediákként intézetünkbe egy hónapos gyakorlatra.

Az Érsebészeti Tanszékről

■ 2013. szeptember 18-21. között *Menyhei Gábor*, mint a helyi szervezőbi-

zottság elnöke az Európai Érsebészeti Társaság Kongresszusát szervezte Budapesten, melyen felkért előadást is tartott „Incompetent perforating veins: should we treat and how?” címmel, és üléselelnöki feladatokat is ellátott.

■ 2013. november 21-23. között az Érsebészeti Tanszék szervezte a MAÉT és MACIRT közös kongresszusát, a Pécsi Angiológiai Napokat (főszervezők: *Kollár Lajos és Menyhei Gábor*). Ezen a kongresszuson Menyhei Gábort két évre a Magyar Angiológiai és Érsebészeti Társaság elnökévé választották. Tanszékünkéről *Kasza Gábor*: „EVAR során észlelt szövődményekről szerzett tapasztalataink” és *Fazekas Gábor*: „Perioperatív tenziókontroll és carotis endarterectomiát követő hyperperfúziós szindróma” címmel tartott előadást. Felkért előadást tartott *Menyhei Gábor* „Merre halad a vénák sebészete: endovénás beavatkozások vagy hagyományos műtétek”, valamint „Insufficiens perforáns vénák kezelése: mikor és hogyan?” címmel. *Sínay László és Benkő László* posztert mutattak be.

A Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézetből

■ **MKKFT 2013. Ifjúsági Pályázata.** A Magyar Kísérletes és Klinikai Farmakológiai Társaság által 2013-as évre meghirdetett Ifjúsági Pályázatán a Farmakológiai és Farmakoterápiás Intézet két munkatársa *Borbély Éva* a PlosOne folyóiratban „Role of tachykinin 1 and 4 gene-derived neuropeptides and the neurokinin 1 receptor in adjuvant-induced chronic arthritis of the mouse” és *Tékus Valéria* a Pain folyóiratban „A CRPS-IgG-transfer-trauma model reproducing inflammatory and positive sensory signs associated with complex regional pain syndrome” címmel jelent publikációikkal mindketten 1. helyezést értek el.

A Farmakognóziás Tanszékről

■ A Magyar Biológiai Társaság Pécsi Csoportja 2013. december 5-én megrendezett 259. szakülésén tanszékünk munkatársai az alábbi előadásokkal szerepeltek: *Békésiné Kallenberger Heléna és mtsai*: „Fallopia taxonok szöveti, fitokémiai és mikrobiológiai értékelése”; és *Bartha Sámuel és mtsai*: „Népi állatgyógyászati adatok Erdővidékről”.

A Fül-, Orr-, Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinikáról

■ **Somogyvári Krisztina** 2013. november 4-15. között tanulmányúton vett részt a Mannheimi Egyetem Fül-, Orr-, Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinikáján. A két hét alatt az alvászavarok diagnosztikája és terápiás ellátása területén szerzett tapasztalatokat. A horkolás, az OSAS és egyéb alvászavarok diagnosztizálása során többek közt az alváslaboratórium működését, a különböző alvászsegítő készülékek beállítását figyelte meg. Az obstruktív alvási apnoe kiegészítő vizsgálatai körébe tartozik bizonyos esetekben az alvási endoszkópia végzése, melynek kivitelezésénél több alkalommal lehetősége nyílt részt venni. Ezekon kívül különböző horkolást csökkentő, illetve alvási apnoét rendező fül-orr-gégészeti műtétet is módjában állt obszerválni. A Mannheimi Klinika új terápiás lehetőségként – egyelőre még csak study keretein belül – a nervus hypoglossus stimulálására szolgáló készülék beültetését és beállítását végzi. Kolléganőnknek szintén módjában állt rövid ott tartózkodása alatt egy implantátum behelyezését megfigyelni.

■ **Gerlinger Imre és Piski Zsolt** 2013. november 27-29. között részt vett a cseh fül-orr-gége orvosok meghívására a Brnóban megrendezett „Orr és melléküregek sebészeti disszekciós kurzus”-on. Gerlinger Imre a kurzus során cadaver disszekciós műtétet bemutatót és előadást tartott. Előadásának címe: „Tippek és trükkök az endoscopus melléküregeksebészeten.”

■ **Móricz Péter és Somogyvári Krisztina** a Magyar Alvásdiagnosztikai és Terápiás Társaság IX. Kongresszusán 2013. november 15-én Budapesten a Honvéd Kórházban „Rádiófrekvenciás lágyszájpad kezelés hatása a horkolásra és a beszédhangra” címmel előadást tartott.

■ **Bauer Miklós** 2013. december 5-én az Emberi Erőforrások Minisztériumában emlékülés keretében Hógyes Endre Emlékérmet kapott sok évtizedes tudományos munkásságáért, melyet **Sótonyi Péter**, az ETT elnöke nyújtott át.

■ **Háromi István és Piski Zsolt** 2013. december 4-6. között részt vett a Honvédkórház Állami Egészségügyi Központ által szervezett „Endoszkópos Műteti Technikák a Rhinobasis Sebészeti Technika és Cadaver Gyakorlatok” című kurzusán, mely során haladó endoszkópos orrmelléküregek és koponyabázis sebészeti technikákat sajátított el.

■ **Gerlinger Imre** a Hamburgi Egyetem fül-orr-gégészeti klinikájának (dr. Knecht) meghívására három napos látogatást tett az intézetben 2013. december 3-5-ig. Tanulmányozta az intézet fej-nyaksebészeti protokolljait, valamint több előadást tartott orvosstanhallgatók és fiatal kollégák számára. Az észak-németországi fül-orr-gégész kollégák számára előadást tartott „Korszerű stapes-sebészet” címmel.

■ **Gerlinger Imre** a Debreceni Egyetem felkérésére műtétet bemutatókat tartott 2013. december 7-8. között a hallássérültek korszerű implantációs megoldásaira.

■ **Gerlinger Imre** 2013. november 22-én a Foglalkozás-egészségügyi és Munkahigiénés Központ által szervezett, „A foglalkozás-egészségügy aktuális kérdései” című kötelező szintentartó továbbképzésen felkért előadást ill. könyvbemutatót tartott „Tünetorientált fül-orr-gégészet” címmel.

■ **Pytel József** kapta 2014. január 31-én Budapesten a Magyar Fül-orr-gége Orvosok Egyesülete Otoneurológiai Szekciója által évente adományozott Hógyes-Bodó-Pongrácz emlékérmét. Az elismerést évente olyan személy kaphatja, aki maradandót alkotott a fülészet és a neurológia határterületi problémáinak megoldásában.

■ **Gerlinger Imre** 2014. január 6-9-ig részt vett Zürichben a Kurz középfül protéziseket gyártó cég továbbképző műtétet bemutatókurzusán. A kurzuson a legmodernebb középfül sebészeti implantátumok műtéttechnikai kérdései kerültek megvitatásra.

■ **Gerlinger Imre** 2014. január 15-22. között részt vett Új-Delhiben, Alok Thakar professzor meghívására az All India Institute of Medical Sciences által szervezett országos fülbészeti továbbképző kurzuson. A kurzuson műtétet bemutatókat, cadaver dissectio gyakorlatokat tartott és az alábbi felkért előadásokat prezentálta: „Hallócsont láncolat pótlás – a pécsi koncepció; Tympanoplastikai alapelvek; Modern stapes sebészet.” Ugyanítt 2014. január 19-én felkért előadást tartott a Medanta továbbképző központban az Észak-Indiai fej-nyaksebészek számára szervezett konferencián. Előadásának címe: „Management of postlaryngectomy stomal stenosis”.

■ **Ugyanő** részt vett az Innsbruckban 2014. február 21-24. között a négy hazai fül-orr-gége klinika tanszékvezetői számára szervezett középfül-implantációs továbbképző mini-szimpoziumon.

A Gyermekgyógyászati Klinikáról

■ **Decsi Tamás** „Mennyi káros anyagot ehetünk?” címmel tartott referátumot a Fiatal Gyermekgasztroenterológusok Munkacsoportja Gasztroenterológiai, Hepatológiai és Táplálkozástudományi Konferenciáján, Balatonalmádiban, 2014. február 7-8-án.

■ Ugyanezen a rendezvényen Tárnok András is meghívott előadó volt és „Új típusú biológiai kezelés IBD-ben” címmel előadást tartott. A konferencián részt vett még Vass Ibolya.

A Kórélettani és Gerontológiai Intézetből

2014. január 16-17-én a Magyar Idegtudományi Társaság által rendszeresen megrendezésre kerülő januári tudományos konferencián (IBRO International Workshop, Debrecen) a Kórélettani és Gerontológiai Intézet öt poszterrel képviseltette magát: **M. Balaskó és mtsai:** „Age-related central leptin-resistance in different nutritional states”; **N. Füredi és mtsai:** „Melanocortin system in the regulation of energy homeostasis in SHR rats”; **A. Mikó és mtsai:** „Effects of alarin on the thermoregulation of rats”; **I. Rostás és mtsai:** Central catabolic effects of leptin during the course of aging; **J. Tenk és mtsai:** „Age-associated alterations in the acute central effects of corticotropin-releasing factor (CRF) on energy balance”.

■ **A Grastyán Endre Szakkollégium** által 2013. november 25-26-án megszervezett, a Tudomány Ünnepe Alkalmából tartott konferencián a Kórélettani és Gerontológiai Intézetből előadást tartottak: **Aubrecht B.:** „A melanokortin rendszer hatásának vizsgálata SHR patkányokban”; **Balla P.:** „Az alarin hatásai az energiaháztartás szabályozásában”; **Tenk J.:** „A corticotropin-releasing factor akut hatása az energia háztartásban”.

A Laboratóriumi Medicina Intézetből

■ Intézetünk több munkatársa vett részt a Magyar Orvosi Laboratóriumi Szakdolgozók Egyesülete (MOLSZE) által 13. alkalommal megtartott rendezvényén 2013. szeptemberében. A rendezvényen intézetünkől számos poszter és előadás került bemutatásra. Többek között intézetünk igazgatója, **Miseta Attila** tartott plenáris előadást „A hepcidin szerepe a vas anyagcsejében” címmel és elnyerte a

MOLSZE „Bálint Péter-díját”.

■ Intézetünk munkatársa, Kalangyáné Varga Zsófia PhD-hallgató részt vett januárban egy IBRO Workshop-on Debrecenben, mely egy nemzetközi idegtudományi rendezvény volt. A találkozón bemutatásra került poszter címe: „Chronic stress affects the structural integrity of specific GABAergic neuronal subpopulations in the hippocampus of rats”.

■ Amint arról már korábban beszámoltunk, az Erasmus program keretében a PTE KK Laboratóriumi Medicina Intézetéből Tőkés-Füzesi Margit, Vassné dr. Lakatos Ágnes és Kőszegi Tamás 2013 májusában kététnapos intenzív nemzetközi továbbképző kurzuson oktatóként vett részt. A nemzetközi programokat a Brassói Erdélyi Egyetem koordinálta: „Classic and modern methods for molecular diagnostics in human pathology” és „Telemonitoring and telediagnostic for life sciences” címmel, MSc és PhD-hallgatók számára (nyolcvan hallgató, hat országból). Az előadások anyagából kiadvány készült *Methods for Diseases Diagnostic with Applicability in Practice* címmel (Ed. A. Chesca, ISBN-13: 978-3-8473-4502-2; ISBN-10: 3847345028; EAN: 9783847345022), LAP LAMBERT Academic Publishing. Website: <http://www.lap-publishing.com/>), melyben az LMI oktatói PhD-hallgatóik bevonásával 4 fejezettel szerepelnek (ld. közlemények).

A Magatartástudományi Intézetből

■ *Kállai Veronika*, a Magatartástudományi Intézet PhD-hallgatója, részt vett a Debrecenben megrendezett IBRO Workshop 2014 konferencián, 2014. január 16-17. között, az alábbi poszterrel: *V. Kállai és mtsai*: „The MAM-E17 rat model of schizophrenia: Behavioral examinations”.

Az Orvosi Genetikai Intézetből

■ 2013. november 29-én Brüsszelben megalakult az „European Union of Medical Specialists” (UEMS) Klinikai Genetikai Szekciója, ahol Magyarországot *Melegh Béla* és *Beke Artúr* képviselte. Megválasztásra kerül a vezetőség, melyben *Melegh Béla* „board member” lett „vice president” minőségben.

■ *Melegh Béla* részt vett a prágai Charles University, Department of Biology and Medical Genetics által szervezett workshop-on (2013. december 3.), amelyet a ritka betegségek exom és genom kutatása-

nak valamint diagnosztikájának szenteltek a szervezők. A megbeszélés eredményeképpen csatlakoztunk a FORGE hálózathoz, melyben familiáris, nem tisztázott genetikai betegségek genetikáját kutatják.

Hadzsiev Kinga a Plymouth University-n (Egyesült Királyság) a „Counselling Skills for Genetic Healthcare” modulban társoktatóként vett részt (2013. november 4-7.). *Hadzsiev Kinga* és *Komlósi Katalin* részt vettek a Magyar Klinikai Neurogenetikai Társaság által rendezett „Transzlációs idegtudományok: a phenomikától a neuromikáig” konferencián (Velence, 2013. december 6-7.), ahol *Hadzsiev Kinga* „A neurocutan betegségek genomikája” címmel előadást tartott. A konferencia részeként tartott esetbörzén *Komlósi Katalin* „Mire jó a gyermekkori anamnézis az ataxia kivizsgálásában?” címmel esetbemutatást tartott.

■ Kutatói-oktatói-klinikai pályázat keretein belül *Berenténé dr. Bene Judit* egyhetes tanulmányúton vett részt 2013. november 18-22. között a dublini National Centre for Medical Genetics, Our Lady's Children Hospitalban *David Barton* laboratóriumában. A tanulmányút elsődleges célja a Fragilis X szindróma hátterében álló molekuláris genetikai eltérés kimutatására alkalmas új diagnosztikai eljárás elsajátítása (Asuragen AmplideX FMR1 PCR kit) volt. Emellett lehetőség nyílt megismerkedni a CPU által akkreditált laboratórium minőségirányítási rendszerével is.

A Sebészeti Klinikáról

■ *Vereczkei András* január 16-17-én az Európai Endoszkópos Sebész Társaság Committee meetingjén vett részt Párizsban.

■ A Sebészeti Klinika január 27-29. között „Sebészeti, mellkassebészeti és gasztroenterológiai kórkepek korszerű kezelése” címmel kötelező kreditpontos továbbképző tanfolyamot tartott nagyszámú résztvevővel.

■ 2014. január 30-31-én Budapesten került megrendezésre az Első Magyarországi Szervkivételi Sebészeti Képzés, melyen a hazai transzplantációs centrumok két-két fiatal orvosa vehetett részt. Az első napon elméleti előadásokra, a második napon gyakorlati képzésre került sor. A külföldi előadókon kívül a pécsi transzplantációs osztály vezetője, *Kalmár-Nagy Károly* is a gyakorlati modul egyik vezetője volt. Klinikánkat *Ferencz Sándor* és *Varga Ádám* képviselte a képzésen.

A Szemészeti Klinikáról

■ 2013. október 17-19. között klinikánk kollektívája kötelező szintentartó tanfolyamot tartott szemész szakorvosok részére mintegy száz résztvevővel. Előadást tartottak klinikánkról: *Biró Zsolt*, *Balla Zsolt*, *Szijártó Zsuzsanna*, *Vékási Judit*, *Gaál Valéria*, *Szabó Ilona*, *Pusztai Ágota*, *Varsányi Balázs*, *Nagy Ágnes* és *Horváth Adrienn*. Vendégelőadók: *Nagy Zoltán Zsolt*, *Kovács Illés*, *Sebestyén Andor* és *Jáksó Krisztián*.

■ A Magyar Szemorvostársaság Retina Szekciójának Kongresszusa 2013. november 22-23. között zajlott Velencén. Klinikánkról előadást tartott: *Varsányi Balázs*, *Nagy Ágnes*, *Horváth Adrienn*. *Werling Dóra* posztert mutatott be.

■ A PTE KK Szemészeti Klinika szervezésében 2013. november 29-30. között került megrendezésre a Nyugat-magyarországi Glaukóma Tudományos Ülés Zalakaroson, közel száz fő részvételével. Szakmai védnök: *Biró Zsolt*. Előadást tartott: *Biró Zsolt*, *Balla Zsolt* és *Kovács Dóra*.

■ 2014. december 13-án a Magyar Szemorvos Társaság (MSZT) közgyűlése *Biró Zsoltot* három évre az MSZT elnökévé választotta. *Varsányi Balázst* vezetőségi tagnak választották meg.

A Klinikai Központból

■ 2014. január 14-én került megrendezésre az Önkormányzati Egészségügyi Napok téli szimpóziuma, melyen *Decsi Tamás* klinikai főigazgató előadóként, *Endrei Dóra* általános főigazgató-helyettes levezető elnökként és előadóként képviselte a Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központját. Az egészségügy finanszírozásáról és a fejlesztés útjairól szóló délelőtti ülészen előadást tartott *Rácz Jenő*, a Veszprém megyei Csolnoky Ferenc Kórház főigazgató-főorvosa és *Iványi Vilmos*, a GYEMSZI főtanácsadója is.

Írók, költők betegségekről és orvoslásról

Karinthy Frigyes: Kloroform

Igenis... Egy, kettő, három...

Igenis... Beszéljek?... Közbe beszéljek? Igenis, tanár úr, csakhogy... nem, kérem, nem félek, egy csöppet se... csak a lélegzés... és igen, de milyen furcsa ez... egy, kettő, három, négy... milyen hűsen csöpgögni valami az arcomra, arról a kosárról... Ez a kloroform, ugye? ... hogy én most el fogok aludni?... azonnal?... mire huszonötöt számolok?... dehogy, tanár úr, az lehetetlen, hiszen éppen ellenkezőleg... egyre éberek és élénkebb leszek ettől, mintha részeg volnék... és milyen különös... a szívem... a szívem... hogy dobog, milyen hangosan és külön... igen, arrafelé, lejjebb... egy külön szív dobog, tőlem egészen függetlenül... és egyre messzebb dobog... és egyre különállóbban és hangosabban... és elhagynak engem a kezem is, meg a lábam is, elszibbadnak...

Igenis számolok... igenis, méltóságos tanár úr, bocsánatot kérek, csakhogy azt hiszem, hiába... én még soha nem voltam ennyire ébren... én még soha nem figyeltem ilyen élesen és körülményesen, ami velem történik... én tudom, hogy a kedvesnővér most ide tolta az asztalkát, amin a kések vannak meg a csipeszek meg azok az éles görbe drótok... és hogy a méltóságos úr lassan mosakszik és álcot vesz fel és a homlokára villanylámpát. És a másik doktor úr, aki a kezemet leszíjazta... És a kedvesnővérek, akik olyan halkán járkálnak és minden milyen fehér és tiszta, és behallatszik a villamos... Én még soha ennyire nem voltam ébren.

Igenis... öt, hat, hét, nyolc...

Most akár el is lehetne kezdeni, nem érzem a kezem és a lábam... jöhetnek a kések és a csillogó fogók... és a gézek, a katlan, amiben víz fortyog... aqua destillata... antisepticum... bactericid. Méltóságos tanár úr... méltóságos tudomány... milyen nagyszerű dolog... miattam és velem, az egész dolog, ami itt történik egy emberrel... az egész emberiség... évszázadok óta... az egész föld kerekességén... én értem, miattam, hogy megmentsenek... kilenc, tíz, tizenegy, tizenkettő...

Nem fogok elaludni, nem is akarok. Odakünt utcák kanyarodnak, jól tudom, bár nem vagyok ott, autó fut, boltajtó csapódik... Csatornában szalad a szenny, a korzón kacérkodnak... Még odébb a Kristóf tér, jól tudom, ott van, pedig én itt vagyok és talán nem vagyok többé... még odébb az Andrássy út, a Városliget, aztán kanyargó sínek, messze váltók, szemafor, Rákosszentmihály, veteményes táblák... mindez ott van, a helyén van, terjed és nyúlik, messze, egyre messzebb, *csak ez van*, mert én már nem vagyok... tizenhárom, tizennégy, tizenöt.

Csak ez van, egyre inkább, egyre biztosabban, egyre szélesebb gyűrűkben, egyre tágulva... Rákosszentmihály... azután Komárom, Bécs, Berlin, Párizs. A hullámgyűrű szétlapul... ez már az óceán... az ott egy fárosz, villanykévét a süket feketeségbe ontja... Amerika... itt már nincs tovább, ha visszafordulni nem akarok... de nem lehet, hová fordulnék vissza, hisz én már nem vagyok... csak előre... tizenöt, tizenhat, tizenhét.

Ez a Hold, ez meg a bolygók, a Nap... tovább. A Véga, Alcione... állócsillagok... ködfoltok és Tejút... Hát aztán? Aztán is csak *Van*, aztán is *Terjed* még... terjed bizony, a lelket nem állítja meg semmi... az akarat meg tovább... De meddig? Éppen ez a kérdés... Amíg majd nem lehet tovább... de mi lesz ottan, ahol nem lehet tovább? Csak akkor nem lehet tovább, ha ott egy fal van... De ha fal van... akkor *milyen vastag* ez a fal - ha pedig nincsen fal, akkor ... akkor *hol van* ez a fal?

Tizennyolc, tizenkilenc... hehehe, ez nagyon mulatságos, ezzel a fallal, ami ha nincs, akkor van, ha pedig van, akkor nincs. De hiszen ez nyilvánvaló képtelenség, nonszensz, ennek semmi értelme, ez tehát nem is lehet valóság. No de viszont, körös-körül, a legszélső, legnagyobb hullámgyűrű, amibe mind a többi bele van foglalva... éppen ez a legnagyobb gömbalak... éppen ez az a bizonyos értelmetlen és képtelen és lehetetlen, tehát nem is létező agyrem... Az ám, csakhogy az a baj, hogy ebbe a lehetetlenségbe van belefoglalva az is, amiből kiindultam, a lehetséges és létező... Mert az az ember, aki ott ül a fal előtt, ami nincs, mert muszáj neki lenni... az az ember éppen olyan messze van éntőlem, mint én őtőle... tehát annak az embernek a számára én és ez a létező valóság itten körülöttem éppolyan képtelen és értelmetlen nonszensz, fából vaskarika, lehetetlenség, mint nekem ő meg a fal, ami előtt ül, aminek lennie kell, mert különben nem lehet megállni, de nincs, mert ha van, akkor milyen vastag? Húsz... huszonegy... huszonkettő millió... méter.

Hahaha? Milyen világos! Milyen egyszerű... Hogy én... meg a izé... ez itten, ez az egész... méltóságos úr... és ezek milyen komolyan vesznek... mintha *ők valóságosan* volnának... és léteznének... pedig hát nem is létezhetnek, nyilvánvaló... hogy aszongya, aludjak el... hahaha... nevetséges... hogy aludjak el... mikor én *nem is vagyok*... és *ők* sincsenek... huszonnégy... huszo-o-o-o-n... nnnnn nnnn... ööööö... ö... ö... ö...



A gyászoló család, a Pécsi Tudományegyetem,
a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kara és Klinikai Központja
mély megrendüléssel tudatja, hogy **dr. Vámhidy László** egyetemi docens
a Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központ Mozgásszervi Sebészeti Intézet
Traumatológiai és Kézsebészeti Klinikai Tanszékének igazgatója,
a Magyar Kézsebészeti Társaság főtitkára, az AO Alumni Hungarian Chapter társelnöke,
a Magyar Traumatológus Társaság tagja, a Honthy Hanna Díj elismerés birtokosa,
2013. december 30-án, életének 59. évében elhunyt.
Hamvainak elhelyezésére szűk családi körben kerül sor.
Búcsúztatása 2014. január 24-én 14 órakor volt a Pécsi Tudományegyetem
Általános Orvostudományi Kar dr. Romhányi György Aulájában.
Személyében a család szerető férjet, édesapát és nagyapát,
szakterületének nemzetközileg is elismert művelőjét, az egyetem megbecsült orvosát,
a betegek fáradhatatlan gyógyítóját, az egyetemi hallgatók elhivatott oktatóját gyászoljuk.
Az elhunytat a Pécsi Tudományegyetem, a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kara és
Klinikai Központja saját halottjának tekinti. Emlékét tisztelettel és szeretettel megőrizzük.

In memoriam dr. Vámhidy László

A Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központ Mozgásszervi Sebészeti Intézet Traumatológiai és Kézsebészeti Klinikai Tanszéke megrendüléssel tudatja, hogy dr. Vámhidy László egyetemi docens, nagyra becsült és szeretett kollégánk 2013. december 30-án, életének 59. évében tragikus hirtelenséggel elhunyt. Vámhidy László tanár úr 1954-ben Pécsen született. Iskoláit is itt végezte, 1978-ban szerzett summa cum laude diplomát a Pécsi Orvostudományi Egyetemen.

Tanulmányait követően a POTE I. számú Sebészeti Klinika Traumatológia Osztályán kezdett dolgozni. Teljes munkássága során mindvégig hű maradt Alma Materéhez, a Pécsi Orvostudományi Egyetemhez. Sebész, baleseti sebész és kézsebész szakorvosi minősítést szerzett. 1990-től a POTE Traumatológia Önálló Osztály egyetemi adjunktusa, majd a később megalakult önálló Balesetsebészeti és Kézsebészeti Klinika egyetemi adjunktusaként végezte lelkiismeretes betegellátó és oktató munkáját. 2005-ben PhD-minősítést szerzett. Egyetemi docensként vezette a PTE KK Mozgásszervi Sebészeti Intézetet, valamint a Traumatológiai és Kézsebészeti Klinikai Tanszékét.

Kitüntetései: 1984-ben Honthy Hanna díj, 2010-ben Rectori dicséret.

Áldozatkész munkássága egybefonódott a baleseti sebészet fejlődésével a Pécsi Tudományegyetemen. Kezdetektől részt vett a klinikán dr. Nyárády József vezetése alatt történő mikrosebészeti gyógyító és kutató munkában, mellyel nemzetközi hírnevet szerzett egyetemünknek. Fő kutatási témái is részben ehhez kapcsolódtak: hajlítói-sérülések kísérleti és klinikai helyreállítása; térdizületi protézis, különös tekintettel a poszttraumás helyreállításra.

Hazai munkássága mellett különösen fontos volt számára a nemzetközi tapasztalatok szerzése és kapcsolatok építése. Egy évet töltött kutatással az Amerikai Egyesült Államokban. Több alkalommal volt meghívott előadó nívós külföldi kongresszusokon és továbbképzéseken. Számtalan hazai és nemzetközi társaság tagja. Legbúszkább a Magyar Kézsebészeti Társaság Főtitkára, valamint az AO Alumni Hungarian Chapter társelnöki posztjára volt.

Több mint hatvan tudományos közlemény fűződik a nevéhez. Külföldi és hazai kongresszusokon közel kétszáz előadást tartott. Betegellátó tevékenysége mellett a legfontosabbnak diákjainak és munkatársainak oktatását tartotta. Már pályája elejétől kezdve kiemelt célja megszerzett tudásának megosztása volt. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint számtalan előadása az orvostudományban, posztgraduális oktatásban, valamint az általa végzett tutori, mentori tevékenység a szakorvos képzésben.

Vámhidy tanár úr személyében kollégái, tanítványai, a Magyar Traumatológus Társaság, a Magyar Kézsebész Társaság olyan oktatót, kollégát és barátot veszítettek el, aki fáradhatatlanul dolgozott a hazai balesetsebészeti ellátás jelenéért és jövőéért.

Emlékét tisztelettel megőrizzük.

Dr. Wiegand Norbert
egyetemi adjunktus
mb. klinikaigazgató

In memoriam dr. Blasszauer Béla

A Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar, Magatartástudományi és Családorvostani Intézet munkatársai megrendüléssel tudatják, hogy dr. Blasszauer Béla, kandidátus, nyugalmazott tudományos főmunkatárs, nagyra becsült és szeretett kollégánk 2014. január 20-án, életének 81. évében, hosszas betegség után elhunyt.

Blasszauer tanár úr Budapesten született 1933. december 23-án. Jogi diplomát Pécsen szerzett 1974-ben. Az orvostudományok kandidátusi fokozatát 1995-ben nyerte el orvostika témájú disszertációjával. A Pécsi Orvostudományi Egyetem Magatartástudományi Intézetében oktatott orvosi etikát több mint húsz éven át. 1998-ban nyugdíjba vonult. Egyre súlyosbodó betegsége ellenére tudományos és oktatói munkásságát tudományos tanácsadóként a Családorvostani Intézetben folytatta 2013 tavaszáig.

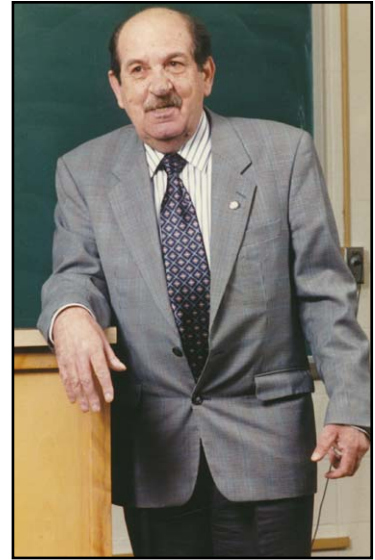
Blasszauer Béla hat könyv szerzője, többek közt „A jó halál” című kötetnek, tizennégy magyar és tizenkilenc angol nyelvű könyvfejezetnek, több mint száz tanulmánynak, amelyek magyar, illetve angol nyelven jelentek meg. Lefordította Elisabeth Kübler-Ross „Death and Dying” című alapművét. „Az orvosi etika” tankönyve napjainkban is ajánlott olvasmány az orvostanhallgatók számára.

Blasszauer tanár úr számos nemzetközi ösztöndíjban részesült. Többek közt huzamosabb időt töltött az amerikai Hastings Centerben, a walesi Swansea-i Egyetemen, az omahai jezsuita Creighton, valamint a philadelphiai Jefferson Egyetemen. Részt vett számos nemzetközi projektben, felkérésre publikált az Encyclopedia of Bioethics három kiadásában, a The Cambridge World History of Medical Ethics-ben és az európai országok számára készült bioetikai tankönyvben. Két tanulmánnyal szerepelt az Európa Tanács gondozásában megjelent orvosi etika sorozatban. Külföldről az elmúlt huszonöt évben több mint hatvan előadói meghívást kapott.

Három, egymást követő időszakban megválasztották a Nemzetközi Bioetikai Társaság Igazgató Tanácsába. Alapítója és elnöke volt a Közép-Európai Bioetikai Társaságnak.

Munkássága elismeréseként a Magyar Köztársaság elnöke Blasszauer Bélát a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével tüntette ki 2004. március 15-én.

Blasszauer tanár úrral barátai, tanítványai, kollégái olyan személyiséget veszítettek el, aki tartalmas élete során, a világi humanizmuson alapuló igazságosságért és becsületességért küzdött. Példamutatása, bölcsessége, tudása hiányozni fog.



Munkatársai nevében: dr. Jakab Tibor és dr. Csikós Ágnes

Dr. Füzesi Zsuzsanna 2014. február 5-én, a Pécsi Központi Temető Dísztermében így búcsúzott:

Drága Béla, Kedves Barátunk, Munkatársunk!

Nem vagyok biztos abban, hogy örülnél a mondatnak: fájó szívvel búcsúzunk Tőled. Ettől persze még fájdalmas, nagyon fájdalmas, hogy ma itt vagyunk és nem találkozhatunk Veled többé, de nem búcsúzunk el teljesen. A búcsú a véglegességet, a lezárást jelenti nekem, és azt hiszem jelentette Neked is. Sokat beszélgettem Veled erről, hogy meddig él egy ember, s egyetértettünk abban, hogy addig, amíg szerettei, barátai, tanítványai, munkatársai gondolnak rá, emlegetik a vele történeteket, kezükbe veszik az általa létrehozott dolgokat. Mindannyiunk elemi mentális szükséglete, hogy higgyünk abban, nyomot fogunk hagyni a világban akkor is, ha már nem leszünk.

Dr. Blasszauer Béla nyomot hagyott ebben a világban. Kalandos utat bejárva érkezett meg a tudomány és a felsőoktatás világába. Bár a saját belső értékei alapján nem tartotta nagyon fontosnak, hogy megfeleljen a külső elvárásoknak, jogi diplomája mellé tudományos minősítést is szerzett az Általános Orvostudományi Kar Magatartástudományi Intézetének főmunkatársaként. Kutatóként, oktatóként olyan műveket jegyzett, amelyeket ma is gyakran forgatnak a világban és itthon is. Szerzője volt hat könyvnek (többek közt a nagysikerű „Eutanázia” és „A jó halál” címűnek), tizennégy magyar és tizenkilenc angol nyelvű könyvfejezetnek, és több mint 100 magyar, illetve angol nyelvű tanulmánynak. Elisabeth Kübler-Ross „A halál és a hozzá vezető út” sikerkönyve az ő fordítása révén vált ismertté a hazai olvasók számára. „Az orvosi etika” című tankönyve több kiadást ért meg és ma is ajánlott olvasmány az orvostanhallgatók számára.

Dr. Blasszauer Béla több nemzetközi ösztöndíjban részesült, melyek időtartama alatt termékeny kutatómunkát végzett és életre szóló szakmai és emberi barátságokat kötött. Részt vett számos nemzetközi projektben, és felkérésre fejezeteket írt az Encyclopedia of Bioethics két kiadásában is, a The Cambridge World History of Medical Ethics-ben, az európai országok számára készült bioetikai tankönyvben, és nem hiányoztak tanulmányai az Európa Tanács gondozásában megjelent orvosi etika sorozatból sem. Külföldről több mint 60 előadói meghívást kapott az elmúlt évtizedekben. Ami igazán figyelemre méltó, hogy nyugdíjba vonulását követően sem csökkent külföldi meghívásainak száma. Blasszauer Béla neve márka volt a nemzetközi és hazai tudományos színtéren is.

Három, egymást követő időszakban választották be a Nemzetközi Bioetikai Társaság Igazgató Tanácsába. Alapítója és elnöke volt

a Közép-Európai Bioetikai Társaságnak, és kitüntetés volt, hogy ennek létrehozásában, kezdeti működtetésében kollégámmal együtt a Fact Intézetben vele dolgozhattunk.

Megtalálta a hivatalos elismerés is: 2004-ben a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével tüntették ki. A hivatalos elismerésen túl sokkal fontosabb volt azonban számára is, hogy az elmúlt évtizedekben végzett, és ma már praktizáló orvosok százai tanultak írásából orvosi etikát, előadásából tisztességet és emberséget. Ezt a tevékenységét nyugdíjba vonulása után is folytatta, melyhez szervezett keretet és kollegiális munkatársi légkört a Családorvosi Intézet nyújtott számára.

Ez volt és marad Blasszauer Béla mint kutató, oktató az emlékezetünkben. S milyen volt és marad Béla, mint ember, mint barát és kolléga a számunkra? Dr. Blasszauer Béla hivatalos foglalkozása bioetikus volt. Béla nekem és másoknak élet-foglalkozását tekintve elsősorban humanista ember volt, és a hazai bioetika Atyja. Ki volt ez az ember? Mondhatjuk, hogy olyan volt, mint mi. Tanított, kutatót, cikkeket, könyveket írt, konferenciákra járt... Tényleg olyan volt mint mi? Pörölünk mi állandóan a világgal? – amikor ki is lehet vele egyezni? Küzdünk az igazunkért és mások igazáért reménytelen helyzetekben is? – amikor az nyilvánvalóan hátrányokkal jár majd? Szembe megyünk folyamatosan a kánonnal? – amikor olyan jó belesimulni néha a tömegbe?

Ő volt a BLASSZAUER, azoknak, akikre zavaróan hat egy autonóm, meg nem alkuvó egyéniség. „*Lehet így is?*”

És Ő volt a BÉLA, azoknak, akik erőt merítettek ebből a példából. „*Így is lehet!*”

Ha mondott vagy írt valamit, arra mindig valaki felkapta a fejét: egyetértett, felháborodott, vagy csak vitakozott. Amit nem lehetett megtenni: szó nélkül hagyni, átlépni rajta. Akik szerették, tisztelték, sőt gyakran féltették, akikre nagy hatással volt tanításával, munkásságával, emberi tartásával, nem gondolják (és ő sem gondolta), hogy mindig mindenben igaza volt, hogy nem tévedhetett, hogy nem voltak emberi gyengeségei. Ezekkel együtt jó tudni, hogy élt itt közöttünk egy ember, aki vállalta önmagát, alázattal küzdött azokért, akikért csak kevesen emeltek szót. Nem volt véletlen az sem, hogy már évekkel ezelőtt ajánlottuk őt, mint köztünk élő példaképet a Party Galéria által szervezett „Pécsi Emberek” című kiállításra.

Tisztelt Búcsúzó! Rajtunk múlik, hogy Béla meddig él tovább...

Blasszauer Bélát mindannyiunk szeretetteljes élő emlékezetébe ajánlom szeretteivel, barátaival és kollégáival együtt.

Füzesi Zsuzsanna

Szücs Józsefné

a PTE KK Gyermekgyógyászati Klinika
osztályvezető főnővére
életének 73. évében 2014. január 8-án,
hosszan tartó betegség után elhunyt.

Szücs Józsefné Rózsika gyermekápolói diplomájának megszerzése után folyamatosan, 42 éven át volt a Gyermekklinika munkatársa. Az 1969-ben megalakult Neuropszichiátriai osztály főnővére volt a kezdetektől nyugdíjba vonulásáig. A kép 60. születésnapján készült róla az osztályos köszöntés kapcsán. 2001-ben lett nyugdíjas. Rózsika mosolya minden kis gyermeket megvigasztalt. Higgadtsága, hosszú szakmai tapasztalata sok fiatal kezdő orvosnak és nővérnek volt segítségére. Több ezer kisebb-nagyobb gyermek ápolásában, gyógyításában vett részt, akik ma már felnőttként emlékezhetnek rá. Mindig szívesen hallgattuk történeteit, anekdotáit a régi időkből. Bízattuk, hogy jegyezze le őket. Most már a földi életben nem fogja...

Emlékét tisztelettel és kegyelettel megőrizzük.

dr. Hollódy Katalin
a Neuropszichiátriai Tanszék vezetője



Bódis Józsefet javasolja a PTE Szenátusa rektornak

Ma délután megtartotta rektorválasztó szenátusi ülését a Pécsi Tudományegyetem és az egyetem legfőbb döntéshozó testülete Bódis Józsefet javasolja az Emberi Erőforrások Minisztériumának a PTE rektori magasabb vezetői megbízására.

A Pécsi Tudományegyetem rektori tisztségére az Emberi Erőforrások Minisztériuma 2013. november 15-én írt ki pályázatot. A pályázati kiírásban meghatározott határidőig két jelölt nyújtotta be pályázatát, alfabetikus sorrendben: dr. Bódis József jelenlegi rektor, valamint dr. Mellár Tamás, a PTE Közgazdaságtudományi Kar egyetemi tanára. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma a pályázatokat átanulmányozta és megállapította, hogy azok a pályázati kiírásban foglalt feltételeknek megfelelnek.

Így kerülhetett sor ma délután a PTE Dr. Halasy-Nagy József Aulában a rektorválasztó szenátusi ülésre. A leadott, érvényes szavazatok közül végül huszonnyolcat kapott Bódis József, míg Mellár Tamást hat szenátor támogatta. A fentiek alapján a Pécsi Tudományegyetem Bódis Józsefet javasolja a pályázat kiírójának, az Emberi Erőforrások Minisztériumának az egyetem rektorának.

A minisztérium által kinevezendő rektor 2014. július 1-től, négy éven át töltheti majd be a PTE rektori magasabb vezetői tisztségét. A kiírás szerint a pályázat elbírálásának határideje 2014. május 15-e.

Kottász Gergely, sajtóreferens

A leépítés sem zárható ki az egyetemen

Bódis József, a PTE megválasztott rektora nyilatkozott a jövőről

Kinevezés és csapatállítás, átszervezés és racionalizálás, profilváltás és karmegmentés – tagadhatatlan, hogy volt miről beszélgetnünk Bódis Józseffel, a Pécsi Tudományegyetem közelmúltban megválasztott régi-új rektorával. A PTE első embere lapunknak elmondta: a kormányzati támogatás kapcsán egyelőre csak annyi tudható, hogy jobbnak tűnik a helyzet, mint amilyen tavaly volt, de szó sincs arról, hogy ez bármilyen szintű hurraóptimizmusra adhatna okot. Döntő lesz, hogy mennyi diák jön Pécsre szeptemberben: ha lesznek olyan képzések, amelyekre senki sem jelentkezik, amelyek senkit sem érdekelnek, akkor az egyetem nem tehet úgy, mintha ott minden rendben lenne.

– A programomban is leírtam, hogy szervezeti és gazdasági átvilágításra van szükség, mert nem odázhajthatjuk el tovább a racionalizálást. Nem mondhatok olyat, hogy nem lesz leépítés, ez ugyanis egy felelőtlen kijelentés volna – azt ugyanakkor tartom, hogy lehetőség szerint kerüljük ezt el, és átszervezéssel oldjuk meg a problémákat – mondta el a Dunántúli Napló kérdésére Bódis József.

Új Dunántúli Napló, 2014. február 28.

Nagy változások jöhetnek

Bódis József: „Nem mondhatok olyat, hogy nem lesz leépítés“

Kinevezés és csapatállítás, átszervezés és racionalizálás, profilváltás és karmegmentés - tagadhatatlan, hogy volt miről beszélgetnünk Bódis Józseffel, a Pécsi Tudományegyetem régi-új rektorával.

Bár az imént azt írtuk, hogy „rég-új rektor”, ha ragaszkodunk a törvény betűjéhez, akkor egyelőre még nem mondhatjuk, hogy Bódis József lesz a Pécsi Tudományegyetem első embere az elkövetkező években: ugyan az intézmény szenátusa múlt héten nagy többséggel őt támogatta, a kinevezés joga a minisztériumé.

– Hivatalosan május 15-ig kell döntenie a miniszternek – tudtuk meg Bódis Józseftől.

– Az, hogy mi volt a szavazatok aránya, valójában lényegtelen, legfeljebb informálja a fenntartót, de nem kötelezi semmire.

A folytatást illetően azért két aspektust érdemes megemlíteni. Az egyik, hogy a kormányzat csak a két pályázó közül vá-

laszthat, azaz vagy *Mellár Tamás*, vagy Bódis József lesz az egyetem rektora, új szereplő nem bukkanhat fel. A másik, hogy Mellár Tamás többször is éles kritikát fogalmazott meg a jelenlegi kormányzattal szemben, így minimum meglepő lenne, ha most hirtelen őt preferálná a döntéshozó. A véglegesítésre tehát még várni kell, ám annak fényében, hogy minden valószínűség szerint erre még az országgyűlési választások előtt sor kerül, nem sokat.

Néprajztanárból nem lesz baleseti sebész

A kinevezés hivatalossá válása ugyanakkor mégiscsak sarokpont: amikor Bódis Józseftől azt kértük, hogy beszéljen a csapattáról, például arról, hogy kik lesznek a rektorhelyettesek, éppen a „nem-hivatalosságra” hivatkozva tartotta titokban a neveket. A tervekről azonban már tudtuk kérdezni.

– A programomban is leírtam, hogy szervezeti és gazdasági átvilágításra van szükség, mert nem odázhatjuk el tovább a racionalizálást. Nem mondhatok olyat, hogy nem lesz leépítés, ez ugyanis egy felelőtlen kijelentés volna – azt ugyanakkor tartom, hogy lehetőség szerint kerüljük ezt el, és átszervezéssel oldjuk meg a problémákat.

Felvetésünket, miszerint az átszervezés csak bizonyos fókig működőképes, azaz például egy néprajzot oktató tanárt nem lehet harmonikusan áttenni a baleseti sebészetre, Bódis József sem cáfolta. Elmondta ugyanakkor, hogy bizonyos területeken a karoknak maguknak kell dönteniük, hogy fenntartanak-e alulfinanszírozott képzéseket, s ezeknek büdzséjét kigazdálkodják, vagy inkább megszüntetik azokat.

Döntő, hogy mennyien érkeznek szeptemberben

Aki egy kicsit is ismeri a mai felsőoktatási helyzetet, s ezen belül is a pécsit, az pontosan tudja, hogy kétféleképpen lehet javítani a jelenlegi szituáción: több külföldi diák idehozásával és szakok, képzések összevonásával, a párhuzamosságok felszámolásával. Mindkét téren történtek lépések az elmúlt években – a kérdés az, hogy folytatódik-e ez a tendencia.

– Mindenféleképpen – jelentette ki az egyetem első embere. – Úgy látjuk, hogy vannak még tartalékok a rendszerben, amelyet óriási hiba lenne nem kihasználni. A kormányzati támogatás kapcsán egyelőre csak annyit tudunk, hogy jobbnak tűnik a helyzet, mint amilyen tavaly volt, de szó sincs arról, hogy ez bármi-

ilyen szintű hurraóptimizmusra adhatna okot. Döntő lesz, hogy mennyien jönnek szeptemberben: ha lesznek olyan képzések, amelyekre senki sem jelentkezik, amelyek senkit sem érdekelnek, akkor nem tehetünk úgy, mintha ott minden rendben lenne – akkor nekünk is lépniünk kell.

Szekszárd komoly profilváltás előtt állhat

A Pécsi Tudományegyetem két karát éri a legtöbb kritika, formálisan és informálisan is: az egyik a szekszárdi Illyés Gyula Kar, a másik a Felnőttképzési és Emberi Erőforrás-fejlesztési Kar. Rákérdeztünk az ezzel kapcsolatos tervekre is.

– Szekszárd esete bizonyos szempontból egyszerűbb: ott profilváltásra, profilbővülésre van szükség. Két olyan területet látok, amellyel lehetne ott foglalkozni, s amire a kapacitás is többé-kevésbé megvan: az egyik a borászat, a másik az élelmiszer. Sokszor elhangzott már, hogy a mi egyetemünkről az agrárképzés hiányzik, ezzel az átalakítással most megtehetnénk az első lépést ebbe az irányba. A FEEK helyzete valamivel bonyolultabb. Azt gondolom, hogy az a kar tíz évvel ezelőtt volt a csúcson – akkor azonban egészen mást jelentett a felnőttképzés, mint ma. Nyilvánvaló, hogy más módszerekhez kell folyamodni, más utakat kell választani, hogy megszólítsuk a potenciális diákokat. Én egyelőre nem tudom, milyen irányba kell elindulni – azt viszont igen, hogy nem az a cél, hogy egy tollvonással megszüntessünk egy kart.

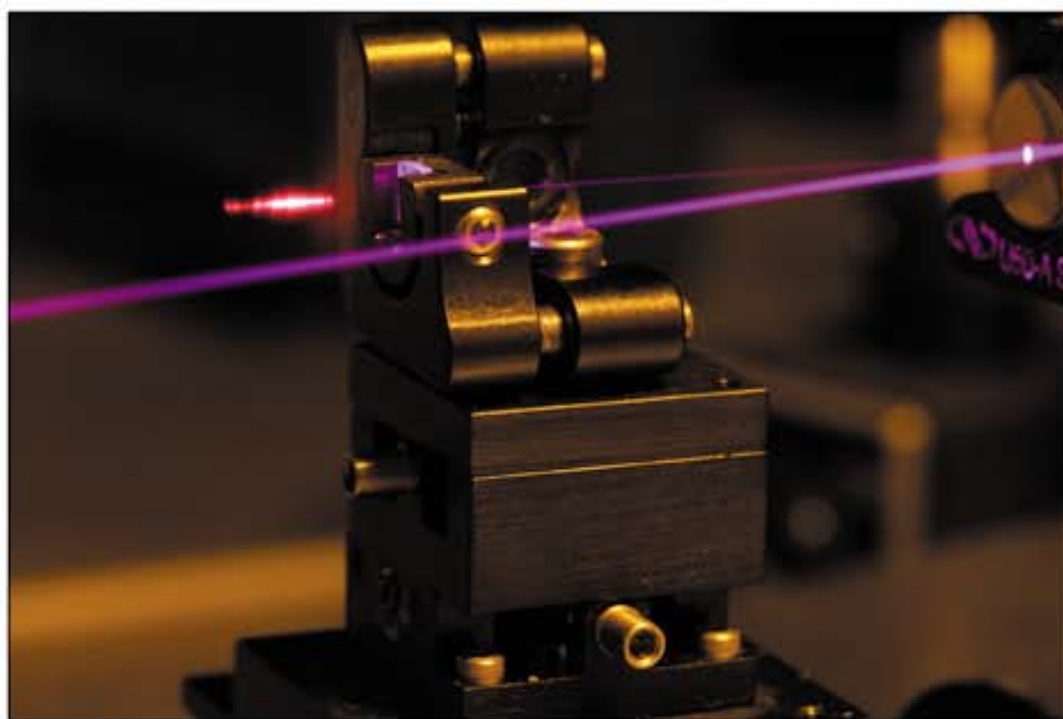
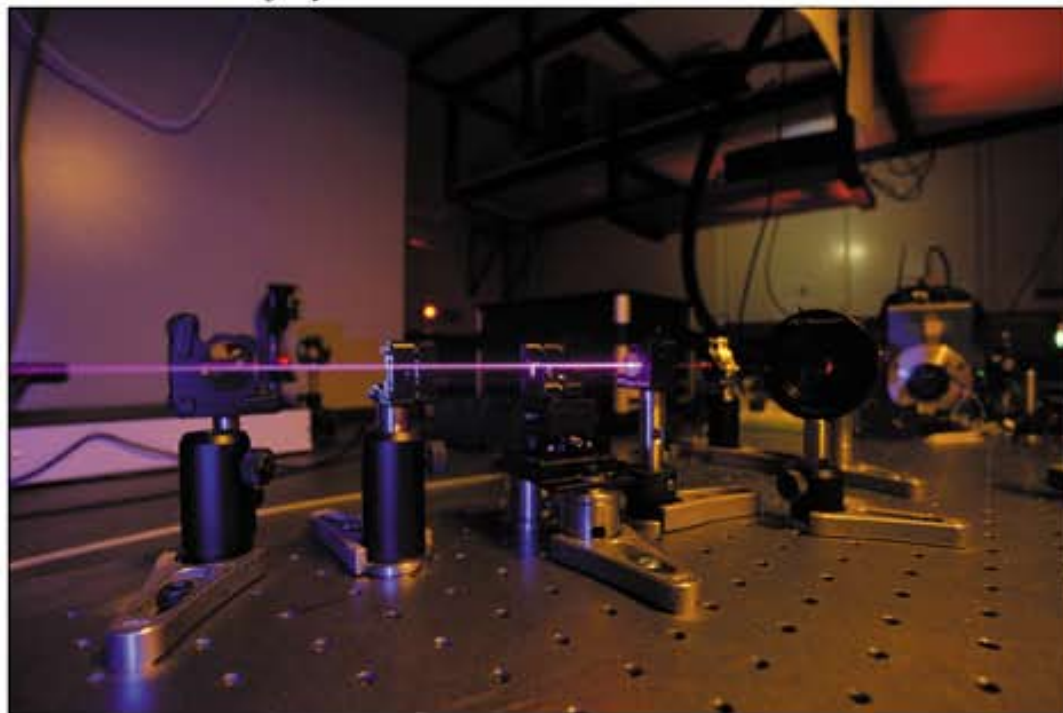
Fülöp Zoltán

II. Egészségügyi Fotópályázat



Dr. Szántó Viktória fotói.

A kiállítás anyagából következő számainkban válogatást közlünk.



Botz Bálint: A Szentágotthai Kutatóközpont Kisállat-Képképző Laboratóriumának bemutatása

